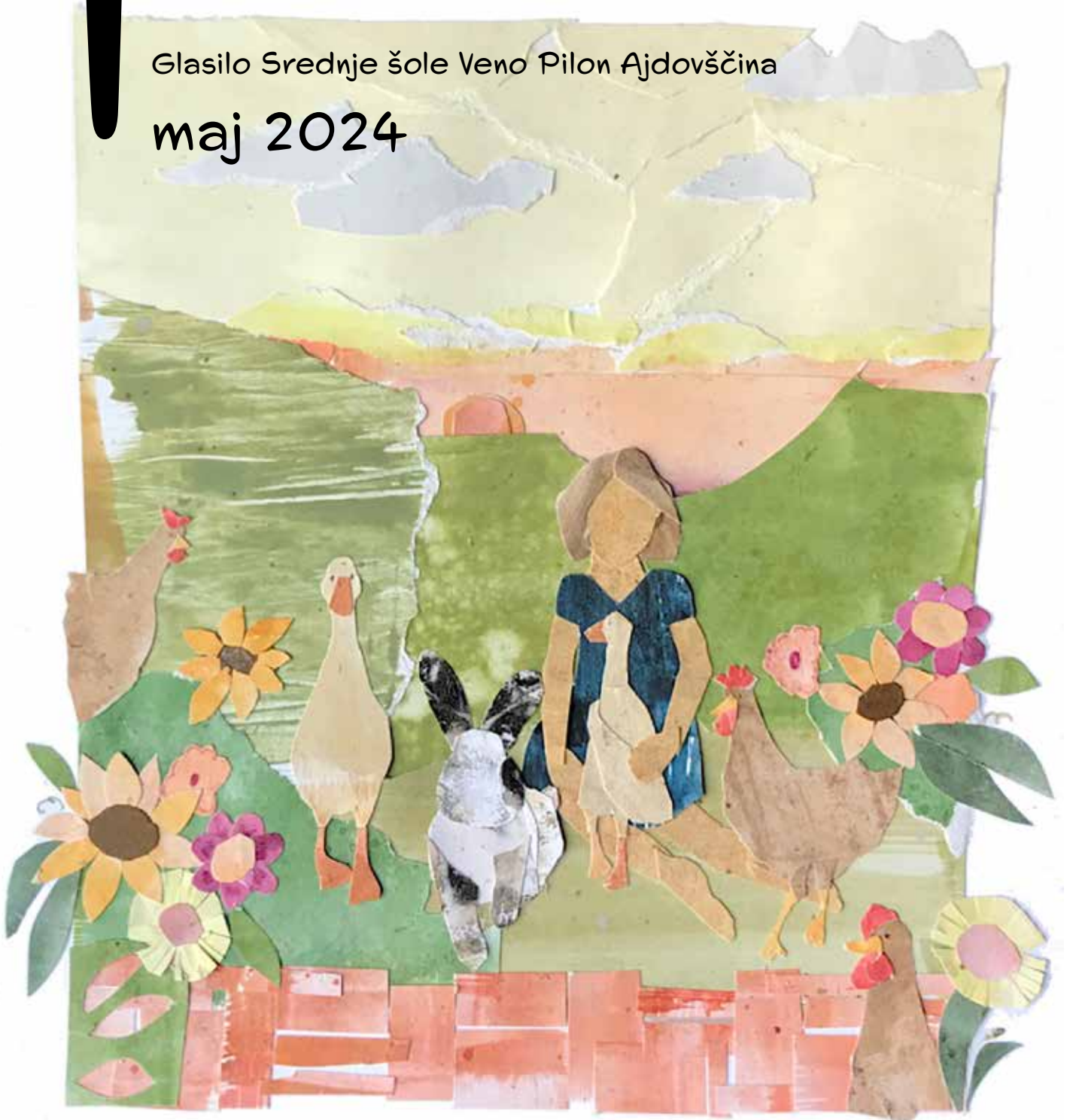

IZVIR

Glasilo Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

maj 2024

Skupaj bomo našli pot	3
Odlična šola vodi v boljšo prihodnost	5
Srčnost	
Moje in tvoje sočutje, naš svet	7
Človek človeku srčni sopotnik	9
Projektni dan na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina	9
Ljubi, le ljubi	11
Prostovoljna pomoč daje največ tistemu, ki jo nudi	12
Razredna skupnost ali kako naj preživi 27 raznolikih src	15
Obogatili smo drug drugega	16
(Po)skrbeti ZASE in za svoje dobro počutje – sebična želja ali naša odgovornost?	17
LOOKING FOR LOVE	20
MESS	20
STARS AND SCARS	20
Calcio Sociale – projekt, ki združuje	21
Srčne drobtine ustvarijo nepozabne spomine	24
Dragi moj!	25
V kakšnem svetu želim živeti?	26
Pomlad življenja	27
Dijaški dom v srcu mladih	28
Solidarni domovci	29
V objemu pod zvezdami	29
Vedoželjnost	
Mozaik	31
A la Prévert / Po Prévertu	32
Je suis comme je suis	32
Je suis comme je suis	32
Les mots	33
Une tasse de thé	33
Pour toi mon amour	34
Pour toi mon amour	34
Digitrajni učitelj	35
Pismo mlajšemu sebi	36
Matematika v dnevni rutini vrtčevske skupine	37
Izzivi, ki bogatijo	38
Dijaki v vlogi učiteljev	39
Učitelj za en dan	40
Zate, prijatelj	41
Pomembnost književnosti in branja za naše življenje	42
Jaz bi rad hodil v majhnem plašču besed	43
... ali pod tem naj se skriva topel, svetel svet.. . . .	43
Ljubezensko pismo	45
Vsak človek je zase svet	46
Skrita moč knjig	47
Na prakso v vrtec bolj suvereno	52
Mladi mentorji – znanje na potezi.	53
Kaj je PUM-O+?	53
Jesen, ogledalo sveta	54
Zvezda	54
Vredno je živeti	54
Jaz sem ti in ti si jaz	54
S pogledom v preteklost gradimo boljšo prihodnost.	56
Jezikovna ekskurzija v Berlin	57
Po poteh Nizozemske	59
Praktično usposabljanje z delom na Portugalskem v okviru Erasmus+ mobilnosti	61
Praktično usposabljanje z delom na Malti	62
Aktivnost mladih v družbi	65
Nam ves čas nekaj manjka	66
Svoboda	67
Ustvarjalnost	
V domu je zadišalo po sivki	69
S srčnostjo, vedoželjnostjo in ustvarjalnostjo gradimo mostove	69
Lepa Vida – izpolnitev srca in hrepenenja	71
Slabo, dobro in vse vmes	73
Moja	75
Usodno potovanje	76
Večnost besed	78
Prešeren na spletu	79
Sanjač	82

Skupaj bomo našli pot

V letošnjem šolskem letu smo na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina postavili v ospredje pomen solidarnosti, sočutja in medgeneracijskega sodelovanja. Zavedamo se trenutnega družbenega stanja, ki ga slabijo naravne katastrofe in vojne. Te krhajo medčloveške odnose in rušijo skupnosti, ki so se vzpostavljale v preteklosti. Človek pogosto ostane sam s svojimi stiskami. Kakšna je torej vloga posameznika v takšni družbi? Kako lahko slehernik pripomore k njeni ponovni okrepitvi in oblikovanju lepše ter bolj povezane prihodnosti, v kateri bo slišan čisto vsak in bodo razmere za dostojno življenje samoumevne?

Tovrstnim razmišljanjem, predvsem pa ozaveščanju o nujnosti ozira na sočloveka smo posvetili letošnji projektni dan z naslovom *Človek človeku srčni sopotnik*, prav to pa je rdeča nit letošnjega šolskega glasila *Izvir*.

Letošnje glasilo je vsebinsko razdeljeno na tri sklope, poimenovane po elementih vizije naše šole: srčnost, vedoželjnost in ustvarjalnost. Bogatijo jih predstavitve številnih šolskih in obšolskih dejavnosti, likovni, literarni in glasbeni izdelki ter kritični pogledi na sodobno družbo. V omenjenih zapisih in izdelkih v ospredje postavljamo razmislek o tem, kolikšno in kakšno vlogo ima šola

pri oblikovanju boljše in strpnejše družbe. Kateri družbeni segment lahko najbolj pripomore k temu, da bomo resnično ozavestili nujnost sobivanja in skrbi za vse in vsakogar? Odgovora na zastavljene vprašanje nista enoznačna, a eno je gotovo – le skupaj in z odprtim umom bomo našli pot v lepši jutri.

Uvodne besede letošnjega glasila zaključujem s sicer preprosto, a vsebinsko izrazito povedno pesmijo slovenske pesnice Anje Štefan.

*Le pogumno, le za mano,
kmalu bomo našli hrano,
ne le hrano, boljši svet,
kjer nam lažje bo živeti.*

*Tu je čuden red v veljavi,
ni več dober, ni več pravi,
ni pravičen, jasen, čist,
vse poganja le korist.*

*In zato po dolgi poti
gremo sončecu naproti.
Glejte, koliko nas je!
Prej ko slej nam že uspe.*

Urednica Laura Brataševac, prof.

Sošolka, svinčnik, Marjeta Krečič, 1. č

Odlična šola vodi v boljšo prihodnost

Pred nami je nova številka šolskega glasila *Izvir*, čigar bralci smo v prvi vrsti dijaki, starši in zaposleni na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina. Vsi omenjeni si želimo odlično šolo oziroma stremimo k temu, da bi se idealni šoli čim bolj približali. Zavedam se, da največjo odgovornost za izpolnitev tega skupnega cilja nosimo zaposleni. A če želimo ta cilj doseči ali se mu vsaj približati, se moramo najprej uskladiti o ideji, kaj je odlična šola. Ob tem so mnenja lahko različna. Za nekoga je odlična tista šola, ki se vsako leto v začetku julija lahko pohvali z največjim številom zlatih maturantov. Seveda ne želim zmanjševati vloge mature in pomena, ki ga ima v smislu priprav in možnosti za nadaljnje izobraževanje. Izpostaviti želim le, da odlična šola v mojih očeh zagotavlja precej več. Začetek odličnosti seveda predstavlja kakovostno predajanje znanja – zaposleni moramo nenehno vzdrževati dobro strokovno in pedagoško pripravljenost za vodenje dijakov v štiriletnem izobraževalnem procesu. A tu se naš trud ne sme končati. Zaposleni smo v nenehni interakciji z dijaki, pri čemer, hote ali nehote, z zgledom in delovanjem predajamo in krepimo v mladih vrednote, ki so za nas pomembne, ki jih imamo ponotranjene, in tiste, ki jih želimo v danem obdobju okrepiti. In ne smemo pozabiti, da na poti oblikovanja odlične šole nismo sami. Vedno sem vesel tudi konstruktivnih usmeritev, ki do mene in zaposlenih prihajajo prek staršev, saj v mnogih spodbudah opažam resno željo po pomoči za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja. Tako smo skupaj razmišljali o različnih potrebah sodobnega sveta, na primer odzivih šole na spremembe v družbi, o potrebah gospodarstva, posvečanju pozornosti zahtevnim in nadarjenim dijakom ter tistim, ki potrebujejo še dodatno razlago. Govorili smo o veščinah in spretnostih, ki jih potrebujejo mladi za vstop na trg dela in ustvarjanje boljšega počutja ter življenja.

Boljše življenje pa si lahko predstavljam le v svetu, kjer poleg znanja, ki kroji napredek in je temelj razvijanja sodobne družbe, prevladujejo srčnost, strpnost, razumevanje ter spoštovanje drugačnosti. Omenjenega se ne moremo naučiti le iz knjig, temveč moramo izkusiti in videti, da je življenje ali okolje, kjer prevladujejo omenjene vrednote, lepše. Šola gotovo ni edini prostor za te izkušnje. V prvi vrsti je za to odgovorna družina, precej vpli-

va pa imajo tudi druge socialne mreže, v katere so dijaki vključeni. A ker dijaki preživijo velik del dneva v šoli, lahko in mora pri socialnem učenju pomagati tudi šola. Tako bo slednja poskrbela ne le za znanje v ožjem pomenu, ampak pripomogla k celostnemu razvoju mladih na prehodu v odraslost. V vizijo naše šole smo pred leti zapisali, da pilonovci stopamo po poti srčnosti, vedoželjnosti in ustvarjalnosti, ter na ta način poudarili, k čemu stremimo pri delu z mladimi. Ob zavedanju, da šola ni le priprava na nadaljnji študij, temveč na življenje, je jasno, da je treba tudi v šoli naslavljati pomen vrednot in veščin, ki bodo ustvarile lepšo prihodnost. Zadovoljen sem, da smo v zadnjih letih to še nekoliko bolj ozavestili, letos na primer z odlično zasnovanim in izpeljanim projektnim dnevom, ki je v ospredje postavil prav solidarnost, povezovanje in pomoč drugemu. Menim, da smo tudi sicer na tem področju pripravili primere dobrih praks, ki jim bodo sledile še druge šole. Skupaj in povezani lahko ustvarjamo boljšo šolo in tudi boljši svet.

Ravnatelj Andrej Rutar, prof.

Fotografija: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Impresija drevesa, tempera, Špela Triep Simone, 1. b

Moje in tvoje sočutje, naš svet

Pripadati. Vsak posameznik potrebuje občutek pripadnosti svojemu socialnemu okolju, kajti slednje sodi v osnovne človekove psihološke potrebe. Zato sočutje ni dodana vrednost, temveč inherentna lastnost človeka, ki živi povezano v svojih družbenih skupinah: v družini, prijateljskih krogih, šoli, službi. Dajemo in prejemamo, in oboje je izpolnjujoče, za kar skrbi biokemija našega telesa, ko nas nagrajuje z endorfini. Tako poznamo tudi rek: »Pomagaj drugim in pomagal boš sebi.«

Ali gre pri tem res zgolj za biokemijo ali pa gre za pretok energije, božanskega, kot to zasledimo v različnih religijah, je tukaj povsem drugega pomena. Bistvena pa je znanstvena ugotovitev, da se zelo majhni otroci odzivajo sočutno. Torej je sočutje prirojeno. Kaj so potem vzroki za pomanjkanje sočutja, ko smo priča krutim vojnam in grozljivemu trpljenju? Ali, če ostanemo v šolskem okolju, zakaj se pojavljajo nasilje, zasramovanje, izključevanje, kaj blokira naravni tok sočutja?

Pravzrok je človekov strah pred minljivostjo. Vem, da se sprva sliši povezava oddaljena in neverjetna, toda ostanite z mano. Od Seneke, prek renesančnih filozofov do Heideggerja se nenehno vrača v fokus težava naše kulture, da ne maramo veliko razmišljati o smrti. Ne pripravljamo se na smrt, to je nekako tabu tema. Večinoma ni moderno in ni estetsko razmišljati o podobi mesa, ki ga najedajo črvi, in kosti, ki preperevajo. Ni politično korektno in hitro si označen za morbidnega, zato se somišljeniki zatekajo v marginalna gibanja, kot sta punk ali death metal. Še najmanj pa propagirajo razmišljanje o minljivosti vladajoči razredi in lastniki kapitala (razen prodajalcev življenjskih zavarovanj), kajti ta razmišljanja slabo vplivajo na pokornost potrošniškemu sistemu.

Pa vendar je razmišljanje o smrti zelo zdravo, in kot pravi tibetanska *Knjiga mrtvih*: »je najboljša priprava na smrt pravilno življenje. To pomeni, da človek izkoristi življenjske priložnosti, da bi doživel Resnico življenja, Resnico smrti in Resnico o tem, kdo on v resnici je.« (po Berner, H. C., *A manual for guiding person through the death experience*, 2001)

Sliši se nekoliko religiozno – ampak če parafraziramo takole: Kdo resnično sem? Kaj hočem biti? Ali niso to tista vprašanja o smislu, ki najbolj pestijo odraščajoče mladostnike, medtem ko smo se odrasli že nekako vdali v neskončen krog obveznosti in odgovornosti? Ali smo si slednje res sami izbrali ali pa zgolj plavamo s tokom zmeraj bolj zapletene in od prvinske narave človeka oddaljene družbe? Le še tu in tam privre na površje pomembno vprašanje. Ravno zato je delo z mladostniki dragoceno. Dragoceni so njihovi dvomi in razmišljanja. Čutenja. Opomniki za budnost, za redno prevetritev vrednot. Kajti družba nam vsiljuje mnoge lažne vrednote, estetizirane utvare, ki nas pustijo prazne.

Pred kratkim sem ponovno obiskala Prešernovo rojstno hišo. Bolj kot prej mi je odmevala informacija, da je šlo za najpremožnejšo hišo v vasi. Spanje po klopeh, črna kuhinja, osebna higiena ob koritu v veži, poleg tabernakljev le kakšna skrinja za shranjevanje oblačil celotne družine. Budnemu človeku je jasno, da smo v materialnem smislu še preveč bogati. Toda speči človek se boji pogledati v svoj strah pred minljivostjo, boji se občutiti strah in tako preseči vplivanje na vsakdanje odločitve. Raje se oklepa materialnega, hoče več in še več, išče občutek lastne vrednosti na napačnem kraju. Ker odriva občutenje svojih resničnih potreb, ne čuti niti potrebe po povezanosti; neprijetno mu je občutiti in slišati celo svoje lastno telo.

Ali obstajajo drugačni načini bivanja, z manj hlepenja po užitkih, ki le za kratek čas zadovoljijo, nato pa sprožijo še večjo praznino in negotovost?

»Če veš, kako biti zadovoljen, si bogat.«

(Lao Ce)

Anthony de Mello začenja pot k zadovoljstvu s kratko, čisto preprosto vajo. Naredimo jo skupaj: *Zaprite oči in imejte stik s svojim telesom. Čutite, kako vam leži obleka na ramah, kako se vam obleka prilega na hrbtu ... Roke. Čutite roki, kakor se dotikata ali mirno ležita v naročju. Čutite, kako teža vašega telesa pritiska sedalo na stol ... Noge, kako jih obdajajo čevlji ali kako stojijo na tleh. Še enkrat: rame, hrbet, desna roka, leva roka, sedalo, noge. Sedaj počasi odprite oči in zaključite vajo.*

Ob rednem prakticanju te vaje se v nas začne buditi občutek sproščenosti in miru. Za mnoge pa je notranji nemir prevelik, da bi sploh začeli tako vajo; se pripravili do tega, da zaprejo oči in usmerijo pogled navznoter. Joga priporoča vajo »čmrljev dih«, ki odplakne močen stres:

Sede pokrijemo ušesa z dlanmi. Če zmoremo, zapremo oči. Globoko vdihnemo in med dolgim izdihom mrmramo. Ponavljamo eno do dve minuti. Pozornost usmerjamo v zvok brenčanja in opazujemo sproščujoče učinke vaje.

To je izredno učinkovita dihalna tehnika, na katero se dobro odzivajo ljudje vseh starostnih skupin. Lahko jo uporabljamo za lastno sprostitve ali pri delu v skupini, celo s predšolskimi otroki. Šele ko zmoremo začutiti sebe, lahko resnično začutimo tudi sočloveka.

Učitelj in sočutje? Živimo v nekem pobežljanem dekadencnem času, kjer se od posameznika zahteva več in več. Ta pritisk čutijo predvsem učitelji maturitetnih predmetov. A učni programi so že v osnovni šoli natlačeni z informacijami; področja ustvarjalnosti, doživljanja, spretnosti in gibalnih aktivnosti smo podredili teoretičnosti NPZ-jev, v katere smo stlačili glasbo, likovni pouk, šport in tehniko; predmete, ki absolutno ne bi smeli biti teoretični, temveč imajo druge pomembne funkcije. Želela bi si, da bi se počutili povezano (in »normalno«) vsi učitelji, ki se trudijo v šoli držati prostor za razvijanje čutenja, zadovoljstva ter za prepoznavanje bogastva, ki je povsod okrog nas: v melodiji kosa, orhidejah na Školu, bobnenju Hublja, v čudovitem grafu, dobri glasbi, brezčasnih knjigah, v zaupnosti med prijatelji. Vsak izmed nas se mora boriti za ta prostor. In živeti skromneje, počasneje, preprosteje, tišje, a bolj zadovoljno in bolj strastno. Predajati te vrednote z zgledom. Z mislijo na minljivost čistiti balast.

MENI DOMA

PRIDEMPREC

MAM OPRAVKE

PRIDEMPREC

(Hoff, B., Tao medvedka Puja)

V vesolju *pridemprecev* ne obstaja prostor-čas za sočutje. In če se ne bomo budno borili, obstaja še veliko prostora za poslabšanje kakovosti

življenja, kot lahko spremljamo v novicah iz gospodarsko zelo ambicioznih dežel. Skušajmo se vživeti v življenje, ki ga odseva izjava 28-letne prebivalke Južne Koreje:

»Moje življenje je bilo eno samo tekmovanje in komolčenje, a končni cilj ni bil izpolniti svoje sanje, ampak si le zagotoviti povprečno življenje slehernika.« (vir: rtvslo.si)

Zaključujem s poezijo.

»Zamrznjeni sramovi, strahovi, žalosti, bolečine, telo.

Zamrznjeno srce ne ve, kaj potrebuje;

Hlepi, hiti in nenasitno golta

odojke, orangutane, dojenčke in starodavna drevesa.

Mogoče se segrevamo, ker se človek končno mora

odtaliti,

najti solze

zase in za drugega.

Varno je čutiti, varno je jokati.

Novi človek zmore napojiti puščavo s sočutjem,

se uMIRiti in prepustiti minljivosti.«

Bojana Šaljić Podešva, prof.

Ko se zmračí, Maria Stoyanova, 2. b

Človek človeku srčni sopotnik

Projektni dan na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina

*Gorje mu, ki v nesreči biva sam,
a srečen ni, kdor srečo uživa sam!
Imaš li, brate, mnogo od nebes,
od bratov ne odvrčaj mi oče!
Duh plemeniti sam bo nosil boli,
a sreče vžival sam ne bo nikoli.*

*Odpri srce, odpri roke,
otiraj bratovske solze,
sirota olajšuj gorje.*

*Kedor pa srečo vživa sam,
naj še solze preliva sam.*

(Sam, Simon Gregorčič)

Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina je vnovič odprla svoja vrata, dijaki in strokovni delavci pa so odprtih rok namenili svoja znanja, veščine in čas različnim skupinam lokalne skupnosti. 22. novembra 2023 smo na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina izvedli že sedmi projektni dan zapored. Letošnji z naslovom *Človek človeku srčni sopotnik* je tesno prepletal teme solidarnosti, medsebojnih odnosov, pomoči in sočutja ter medgeneracijskega sodelovanja.

Letošnji projektni dan je bil v marsikaterem pogledu nov mejnik sodelovanja šole z lokalno skupnostjo, o čemer pričajo tudi številke, saj je 45 učiteljev in 500 dijakov sodelovalo s kar 15 organizacijami in zavodi ter s 660 sodelujočimi. K soustvarjanju smo povabili različne lokalne zavode, institucije in društva ter se tako z izvedbo 40 delavnic povezali z Vrtcem Ajdovščina, Osnovno šolo Danila Lokarja, prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom Osnovne šole Danila Lokarja, Osnovno šolo Šturje, CIRIUS-om Vipava, VDC-jem Ajdovščina – Vipava, PUMO-O+, ki deluje pod okriljem Ljudske univerze Ajdovščina, Mladinskim svetom Ajdovščina in Inštitutom za mladinsko politiko Ajdovščina, Domom starejših občanov Ajdovščina, Karitasom Ajdovščina, Rdečim križem Ajdovščina, Društvom MOST, Društvom upokojencev Ajdovščina, Hišo dobre volje Ajdovščina, Fotografskim društvom Veno Pilon Ajdovščina ter z Zavodom za gozdove Slovenije – območna enota Sežana.

Projektni dan predstavlja inovativno obliko pouka tako za učitelje kot za dijake, saj je to priložnost, da se učni proces prestavi izven učilnic, kjer ni omejen z urnikom, niti ne z učnim programom ali letnikom, ki ga dijak obiskuje. Takšna izvedba pouka spodbuja motivacijo in zagotavlja uspešnost pri delu, saj se dijaki združujejo v skupine glede na skupne interese. Prav tako lahko tudi učitelji prinašajo v projektni dan svoje znanje in izkušnje iz sodobnih pedagoških pristopov, ki so jih pridobili skozi različna izobraževanja in razvojne projekte. S tem sledimo učnim ciljem, obenem pa razvijamo širok spekter prečnih veščin, kot so medpredmetno sodelovanje, kritično mišljenje, samoregulacija, solidarnost, medsebojni odnosi, sočutje in skrb za okolje. Ta prilagodljiv pristop omogoča bolj celovito izkušnjo učenja, saj spodbuja tudi osebno rast in družbeno odgovornost dijakov.

Venomer spreminjajoča in razvijajoča se družba v ospredje postavlja predvsem razvoj spretnosti in kompetenc, ki presegajo golo teoretično znanje različnih predmetnih področij, obenem pa je pomemben tudi razvoj veščin, ki omogočajo ustvarjanje kakovostne, odprte, odgovorne in pravične

družbe. V skladu z vizijo in poslanstvom šole smo oblikovali tudi temo in cilje letošnjega projektnega dne. Osredotočili smo se na razvoj socialnih, sodelovalnih in čustvenih veščin, na spodbujanje empatije ter vzpostavljanje nenasilne, spoštljive in enakopravne komunikacije z različnimi skupinami in posamezniki. Sočasno smo si prizadevali za krepitev povezovanja z različnimi skupnostmi v lokalnem okolju ter za razvoj sposobnosti prenosa in sprejemanja znanja. V izvedbi dejavnosti smo naredili še korak dlje in opolnomočili dijake, da so prevzeli vodstvene in izvedbene vaje v svoje roke ter tako postali ključni akterji dogajanja, medtem ko so učitelji delovali bolj kot pomočniki pri načrtovanju in pripravi aktivnosti. Dejavnosti na projektnem dnevu so bile raznolike, tako glede dejavnosti same kot tudi glede udeležencev, saj smo si med drugim kot prioriteto zastavili predvsem povezovanje različnih generacij. Nastale so vodene dejavnosti za otroke v vrtcu, izvedba pouka z osnovnošolci, pogovorne delavnice, gibalne in športne aktivnosti, družabne in bralne dejavnosti, petje, ples ter ustvarjalne in kuharske delavnice. Sodelovali smo z dobrodelnima organizacijama Rdeči križ in Karitas, delovali pa smo tudi na področju ohranjanja okolja ter skupaj z dijaki z Nizozemske sadili drevesa na Krasu.

Projektni dan je na šoli postal stalnica, ki se z vsakim pretečenim šolskim letom le še nadgrajuje, širi in bogati. V želji po nenehnem napredku in razvoju tudi na področju organizacije in izvedbe projektnega dne smo med dijaki, učitelji in zunanjimi udeleženci izvedli anketo o njihovih pričakovanjih in končnih vtisih. Že sama pričakovanja, ki so jih izrazili dijaki, kažejo na veliko stopnjo motiviranosti in interesa za tovrstno obliko pouka, saj so v veliki večini izrazili navdušenje in veselje nad novimi izkušnjami, prepoznali pa smo tudi, da je bilo negativnih čustev in odzivov v zvezi s pričakovanji in izvedbo projektnega dne izjemno malo. Večina dijakov je projektni dan povezala s pozitivnimi čustvi – veseljem, pričakovanjem in navdušenjem. Zanimiv in zelo zgovoren izsledek je tudi na področju premagovanja strahov dijakov. Pred začetkom dela je bilo pri nekaterih dijakih zaznati nekoliko strahu in negotovosti, ki pa sta se na koncu popolnoma razblinila, iz česar lahko sklepamo, da dijakom izkušnje pri dejavnostih, ki so drugačne od ustaljene prakse pri pouku, pripomorejo k premagovanju strahov do neznanega. Z

izvedbo projektnega dne smo dosegli tudi zastavljene cilje, saj se je občutno povečal delež dijakov, ki so se ocenili kot empatični in sposobni vživljanja v situacije drugih oseb, pridobili so socialne veščine in komunikacijske spretnosti ob sodelovanju in poslušanju drugih ter ob samostojnem vodenju dejavnosti. Prav tako so kot pozitivno ocenili tudi organizacijo in izvedbo projektnega dne, saj si tudi v prihodnje želijo ohraniti sodelovanje z zunanjimi deležniki, obenem pa so izrazili željo po nadaljnjem medgeneracijskem sodelovanju, medsebojni pomoči, pridobivanju novih in raznolikih izkušenj izven klasičnega načina pouka, saj so na ta način pridobili specifična znanja in veščine, ki jih doma ali pri ustaljenem načinu pouka ne bi bilo moč spoznati.

Fotografije: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Zastavljene cilje projektnega dne so z izvedbo dejavnosti uresničili tudi učitelji, saj so v celoti dosegli razvoj spretnosti za učinkovito komunikacijo z različnimi skupinami in posamezniki, okrepili so sposobnost predajanja svojega znanja in zmožnost sprejemanja znanja drugih. Izvedba aktivnosti na projektnem dnevu je pomembno vplivala tudi na njihov razvoj empatije ter zmožnost razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. Učitelji so z izvedbo dosegli krepitev sodelovalnih veščin in povezovanje z okoljem ter oza-veščanje predsodkov in stereotipov, razvili pa so tudi strpen in odgovoren odnos do drugačnosti,

do družbe in narave ter prečne veščine z aktivnim sodelovanjem v novih oblikah učenja. Tako kot dijaki so bili tudi učitelji zadovoljni s sodelovanjem z zunanjimi institucijami, saj bi tovrsten način organizacije in izvedbe ohranili tudi v prihodnje, predvsem z vidika medgeneracijskega povezovanja, organizacije časa, pa tudi z gledišča, kako je izkustveno in sodelovalno učenje vplivalo na motiviranost in angažiranost dijakov. Nad celotno organizacijo in izvedbo so bili navdušeni tudi zunanji udeleženci dejavnosti. Projektni dan so označili kot pomemben korak in iniciativo za nadaljnje sodelovanje s šolo in dijaki, saj lahko le pri tovrstnih dejavnostih prihaja do prenosa znanj in izkušenj ter do krepitve družbenih vezi in ozaveščanja ter razvijanja strpnega in odgovornega vzajemnega odnosa.

Doprinos projektnega dne je torej v tem, da prenesemo usvojeno znanje izven učilnic, obenem pa ponuja priložnost za rast in razvoj šole. Dijaki s takšno obliko dejavnosti gradijo na fleksibilnosti, odpiranju lokalnemu okolju ter na krepitvi socialnih in prečnih veščin in kompetenc, ki so za nadaljnji razvoj in življenje še kako pomembni. Na podoben način projektni dan predstavlja razvojno priložnost tudi za učitelje, saj lahko prek izvedbe dejavnosti izven klasičnega pouka in učnih načrtov uresničujejo sodobne oblike poučevanja, razvijajo lastne prečne in socialne veščine ter nenazadnje krepijo pozitiven odnos z dijaki in tako ustvarjajo sprejemajoče šolsko okolje. Odzivi in vtisi dijakov, učiteljev in zunanjih udeležencev potrjujejo, da zares stopamo po poti srčnosti, vedoželjnosti in ustvarjalnosti ter na ta način celostno izpolnujemo vizijo in poslanstvo šole ter soustvarjamo solidarno, sočutno, trajnostno in pravično družbo, odprtih src in rok.

Organizatorke projektnega dne, profesorice Sonja Marušič, Maja Terbižan, Jasna Budanović Jerončič, Mojca Vidmar, Andreja Kokošin

Ljubi, le ljubi

*»Ljubi, le ljubi
in ljubljenejši sam!«
Ljubim naj druge, ko sebe ne znam?*

*Ljubi, le ljubi,
ljubiti ne znam.
Kako naj le ljubim,
ko strah me je ran?*

*Širi ljubezen –
jo sploh še poznam?
Razdajam naj drugim,
česar sebi ne dam?*

*Ljubi, le ljubi –
si končno spoznal?
Ko ljubil boš sebe,
še druge boš znal!*

Taja Sašič, 2. č

V svojem svetu, Danaja Furlan, 1. č

Prostovoljna pomoč daje največ tistemu, ki jo nudi

Irena Žgavc je odraščala v Ajdovščini in z izjemo študijskih let že celo življenje živi tu. Obiskovala je Srednjo šolo Veno Pilon Ajdovščina in nato nadaljevala izobraževanje na študiju novinarstva. Kmalu je ugotovila, da ji delo novinarja ni niti malo pisano na kožo. Že med študijem je večkrat pomislila, da bi jo veselilo delo v nevladni organizaciji. Zato je ob delu končala spletni študij Organiziranje in menedžment socialnih dejavnosti ter se preusmerila v socialo. Danes je vesela in hvaležna, da je zadnjih petnajst let zaposlena na Rdečem križu Slovenije.

Irena Žgavc, fotografija: spletna stran Lokalne Ajdovščina

Človeška skupnost je od nekdaj napredovala zgolj z ozirom na drugega, s solidarnostjo in zmožnostjo razumeti, da je *moč v slogi in povezovanju*. To zavedanje se toliko bolj okrepi, ko družbo preplavijo hujše stiske, naravne katastrofe ali vojne. Kje je slovenska družba na tej poti? Ostaja solidarnost zgolj beseda, leporečje ali jo udejanjamo? O tem, ali Slovenci razumemo pojem pomoči drugemu ter kakšno vlogo ima šola pri oblikovanju bolj empatične in skrbne družbe, smo spregovorili z nekdanko pilonovko, gospo Ireno Žgavc.

Rdeči križ je samostojna, nevladna, humanitarna, nepridobitna in prostovoljna organizacija, ki pomaga pri preprečevanju in lajšanju trpljenja ljudi, zaščiti življenja in zdravja ter zagotavljanju spoštovanja človekovih pravic. Katera so temeljna načela, ki pomagajo pri uresničevanju vaših ciljev?

Gibanje Rdečega križa je nekakšen mozaik, sestavljen iz 175 nacionalnih društev, ki delujejo po vsem svetu v zelo različnih razmerah in okoljih. Kar nam je vsem skupno, je sedem temeljnih na-

čel, ki smo jim vsi zavezani. To so: humanost, nepristranskost, nevtralnost, neodvisnost, prostovoljnost, enotnost in univerzalnost.

Kako dojemate slovensko družbo na področju pomoči drugim – smo Slovenci empatičen in solidaren narod? Koliko se zanimamo za stiske, ki so nam bližje, na primer v Evropi, in koliko za tiste, ki so bolj oddaljene in se nenazadnje vlečejo že leta, celo desetletja?

Seveda nam je dogajanje v Evropi geografsko, kulturno, politično in še drugače bolj blizu. Zelo blizu so nam še države, s katerimi se Evropa povezuje, vse ostalo pa je žal verjetno že preveč oddaljeno, da bi se nas bolj dotaknilo. Dokaj težko razumemo stiske ljudi, ki migrirajo z Bližnjega vzhoda in Afrike. Takoj najdemo sto vprašanj, zakaj pravzaprav migrirajo v Evropo, zakaj se ne borijo v svojih državah. Pozabljam, da je pogosto v interesu naših zahodnih politik nestabilnost sveta drugje. Sistemske pomoči, ki smo jih oblikovali za begunce iz Sirije in begunce iz Ukrajine, težko primerjamo, čeprav bi tudi pri slednjih lahko storili več. Žal lahko begunci iz Ukrajine najdejo zatočišče pri nas le, če imajo prihranjenega kar nekaj denarja, saj preden stečejo državne pomoči in subvencije najemnine, mine nekaj časa. Veseli pa me, da je teh nekaj deset, ki so našli zavetje v naših koncih, zelo prizadevnih in se trudijo kar čim bolj vključiti se v našo družbo in si ustvariti novo življenje: poglobljeno se učijo slovenščine, zgodovine, kulture ... Nerazumljivo je, da ob vsej digitalizaciji in modernizaciji sveta spopadi še vedno potekajo tako, kot so pred milijoni let, z medsebojnimi boji.

Pri svojem delu se verjetno pogosto srečujete z nepredstavljivimi stiskami, nevzdržnimi življenjskimi pogoji, tudi s travmami otrok in mladostnikov. Kaj je tisto, kar bi moral videti vsak izmed nas ter bi nas z gotovostjo porinilo iz cone udobja in stremljenja k lastnemu užitku?

Nekje sem prebrala: »Bolečina in napor nista napaki življenja, ampak edina pot do pravega veselja.« V življenju se soočamo z različnimi izzivi: boleznijo, izgubo službe, družine, socialne mreže ... Nekateri se borijo, drugi se več let ne morejo pobrati ali se celo prepustijo žalostni usodi. In seveda je najtežje spremljati stiske in trpljenje otrok. Pogosto se težke življenjske razmere prenašajo iz roda v rod. Ob teh žalostnih usodah spoznamo, kako krhka bitja smo v resnici. Pomembno je, da vztrajamo in vedno iščemo

svojo srečo, tudi ko je še tako hudo. Prosite za pomoč, če jo potrebujete. Če ste vi v dovolj dobri situaciji, da lahko pomagате drugim, je to nekaj najlepšega. Lahko smo srečni, če smo na drugi strani.

So posamezniku solidarnost, sočutje in medčloveško povezovanje položeni v zibelko ali se jih priuči v okolju, ki ga obdaja?

Nisem prepričana, ali se sočutni in solidarni res že rodimo ali taki postanemo. Kapitalistična družba nas namreč uči, da smo po naravi sebični. Da je najbolj naravno za nas, da želimo zase le najboljše. Vsekakor mislim, da je zelo pomembno tudi naše okolje in lepi zgledi, ki smo jih deležni. Senzibilnost za stiske drugih in solidarnost, ki jo bomo gradili, nam bosta poplačani takoj in/ali v naslednjih rodovih. Medsebojno sovraštvo pa na drugi strani ne prinaša ničesar dobrega.

Pomemben del posameznikovega okolja predstavlja šola, bodisi osnovna bodisi srednja ali kasneje univerza. Kolikšno in kakšno vlogo pri oblikovanju strpne in solidarne družbe ima po vašem mnenju šola ter kako naj slednja sploh udejanja prej omenjena načela?

Vedno sem mislila, da je šola del sistema, ki uči predpisano snov na predpisan način. Kar občudujem pri Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina je, da ob tem spodbuja kritično mišljenje. Ne omejuje se zgolj na podajanje šolske snovi, temveč odpira in naslavlja pomembne družbene teme, k čemur ne spodbuja le dijakov, ampak širšo okolico. Zdi se, da so ji pereča družbena vprašanja, kot so onesnaženost okolja, revščina, neenakost, razpadanje socialne države ipd., izziv in ne tabu. Dijaki ob tem pridobivajo potrebno širino, kar je dobra popotnica zanje in daje upanje za lepšo prihodnost nas vseh.

Tudi vi ste se oblikovali med klopmi Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina. Se vam zdi, da je bila šola takrat usmerjena v predajanje vrednot, ki bi na daljši rok izboljšale družbeno stvarnost?

Sama imam srednješolsko obdobje v zelo lepem spominu. Nekateri profesorje smo občudovali, drugi so nam bili malo manj ljubi. Ne vem pa, če sem se takrat sama omejevala le na šolsko delo ali je šola res bolj zahtevala od nas, da skrbimo zgolj za šolski uspeh. Mislim, da sem bila v mladostnem obdobju bolj pridna mravljica, ki ni videla dlje od svojega nosu. Z družbenimi težavami se nisem ukvarjala. Ko sem odšla na študij in začela

potovati, se je veliko spremenilo. Sedaj me težko kaj navduši bolj kot mladi, ki nam pridejo na pomoč pri urejanju oblačil v skladišču, obiskovanju starejših, nudijo učno pomoč ipd. Vidim, da jim že pri rosnih letih ni niti malo vseeno, v kakšnem svetu živijo.

Kaj bi torej morali storiti, da bi se mladi, ki so nosilci naše prihodnosti, resnično zavedali pomena pomoči drugemu, skrbi za enakopravnost in možnosti za dostojno življenje vsakega človeka?

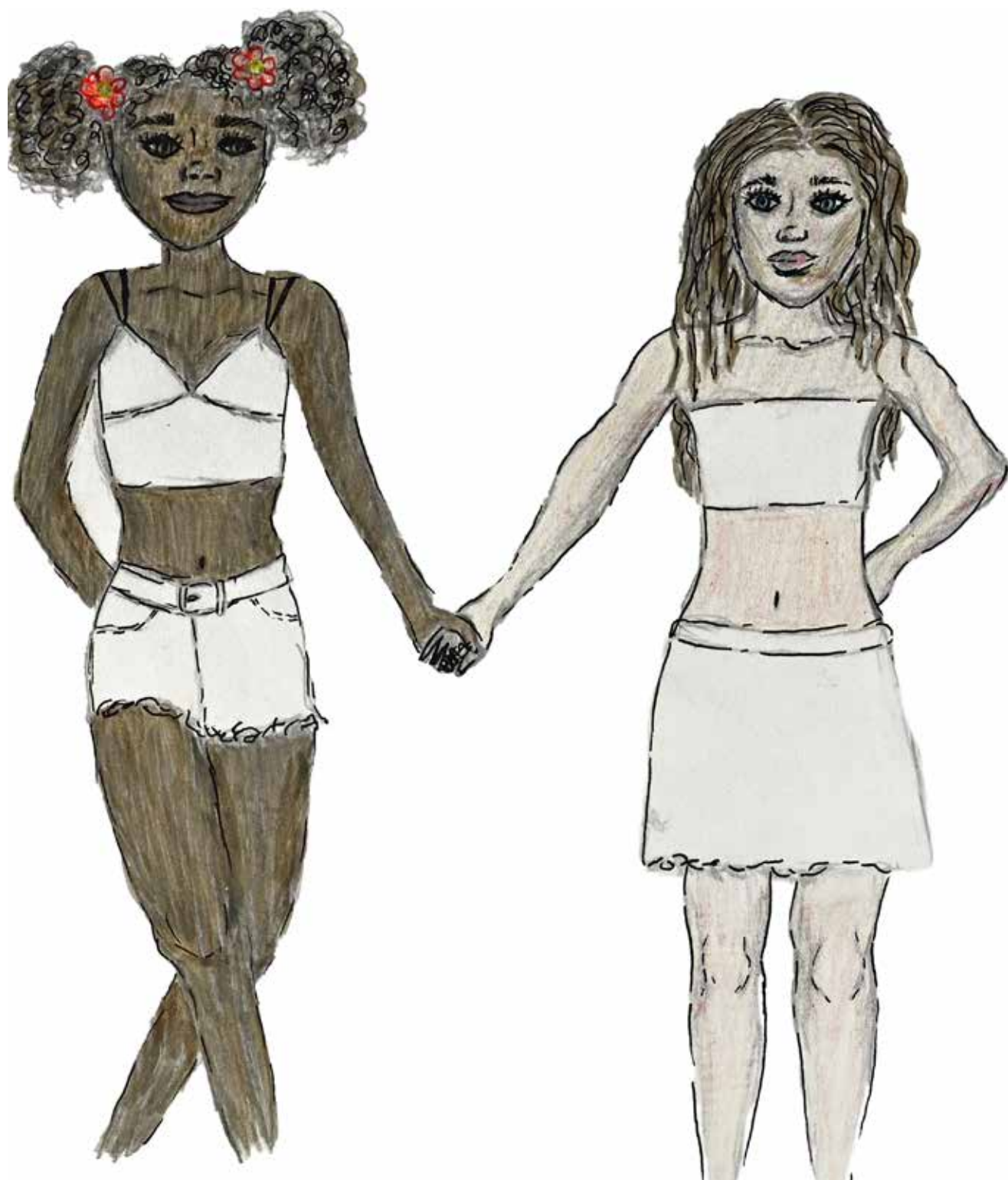
Mislim, da šola naredi veliko, ko nenehno odpira te teme in spodbuja k večji strpnosti, solidarnosti, enakopravnosti. Prav je, da se zavedamo, da so med nami tudi tako ali drugače prikrajšani, in si ves čas prizadevamo za boljši jutri vseh nas. Veliko naredimo, ko mlade izpostavimo tem temam in jim damo prostor za učenje. Prav je tudi, da imajo mladi možnost, da so slišani in upoštevani, saj so, kot pravite, pogosto nosilci sprememb v družbi.

Naša šola je letošnji projektni dan namenila prav solidarnosti, sočutju in medgeneracijskemu sodelovanju. Dijaki so prek raznovrstnih dejavnosti in povezovanj dokazali, da so srčni in se zavedajo pomena pomoči drugim. Kaj bi jim ob koncu najinega pogovora sporočili, s čim bi jih pospremili v njihovo (in našo) prihodnost?

Mi smo bili navdušeni nad dijaki, ki so nas obiskali v okviru vašega projektnega dne. Družili so se z begunci iz Ukrajine in se eden od drugega učili o značilnostih obeh dežel, zgodovini, kulturi ... Mlade zelo lepo vabim v naše prostovoljske vrste. Pravijo, in iz osebnih izkušenj bi to potrdila, da prostovoljna pomoč ne daje veliko le tistemu, ki je pomoči deležen, temveč tudi tistemu, ki jo daje.

Z gospo Ireno Žgavc se je pogovarjala
Laura Brataševac, prof.

Z roko v roki, Tia Oblak, 4. e

Razredna skupnost ali kako naj preživi 27 raznolikih src

September 2020. V razredu se je zbrala množica mladostnikov, ki se med seboj večinoma nismo poznali in takrat sploh nismo razmišljali o tem, da bomo v tej skupini preživel (dolga) štiri leta. Sprva je bilo vsakomur težko pristopiti do ljudi, ki jih ne poznaš, o katerih zagotovo ne veš veliko, a se kljub temu zavedaš, da je vsak prehodil del življenjske poti, ki ni bila nujno le pravljica, in da je tako vsak izmed nas v to skupnost prinesel svojo »prtljago«. Meseci so minevali in prva povezovanja ter spoznavanja novih zgodb posameznikov so bila v polnem teku. Ta pristop do sočloveka pa zagotovo ni bil edina stvar, ki je terjala veliko poguma, saj smo na drugi strani morali spoznavati še dodatne nove obraze, katerih naziv nas je (sprva) strašil. Profesori. Tako so se začela tudi prva ocenjevanja, ki so predstavljala začetek skupinskega združevanja, saj je izmenjevanje zapiskov snovi in znanja kar švigalo po razredu. Z meseci smo postajali vedno bolj enotni in se naučili, kako stopiti skupaj, ko je to pomembno. Vse težave, ki so nastale, smo s skupnimi močmi vedno premagali in s tem gradili še trdnejše odnose.

V našem razredu sta prevladovali predvsem sočutnost in ljubezen do sočloveka, kar tudi nakazuje razredna zamisel povezovanja z varovanci Varstveno-delovnega centra Ajdovščina. Naša razredničarka je vzpostavila stik z omenjeno institucijo in hitro smo organizirali prvo druženje. Odpravili smo se kegljat v Pale, kjer smo poleg tega z varovanci prepevali različne pesmi, pri čemer nas je melodija kitare povezovala in nam božala dušo. Naslednjič smo se z njimi srečali v avli naše šole, kjer smo si v spomin izdelovali zapestnice, pekli palačinke, prepevali in ustvarjali voščilnice. Stik smo obdržali tudi na daljavo in varovancem vsako leto za novoletne praznike izdelali in poslali voščilnice z lepimi željami. Zadnje srečanje pa je potekalo v zadnjih dneh tretjega letnika, ko smo se skupaj z njimi v prijetnem sončnem vremenu sprehodili po ulicah Ajdovščine. Ob tem srečanju smo slišali veliko najrazličnejših zgodb ljudi, ki so se nas res dotaknile. Z druženji smo pridobili veliko izkušenj, vrednot in lepih spominov, ki nam bodo v življenju vsekakor koristili in nas bogatili. Sprva je bilo

težko. Razmišljali smo, kako pripraviti srečanje in kaj bi lahko šlo narobe. A iz srečanja v srečanje smo osebno rasli, predvsem pa smo skozi to večletno dejavnost spoznali, da družbo sestavlja jo raznoliki ljudje in prav vsak mora biti sprejet in cenjen.

Zdaj se naša razredna skupnost bliža koncu štiritletne poti. Skozi leta sva opazovali, kako smo se vsi v razredu spreminjali, postajali boljši ljudje, se naučili priskočiti si na pomoč in nikoli nismo nikogar 'pustili na cedilu'. Seveda ni bilo vedno vse idealno. Znotraj razreda so se oblikovale manjše skupine, med nami je kdaj pa kdaj prišlo do trenj in predstavnikom našega razreda se je iz leta v leto vedno znova odpiralo vprašanje, kako združiti razred, teh 27 posameznikov z različnimi ambicijami, vrednotami, željami in interesi. A vedno smo z iskrenim pogovorom razrešili težave in zagate, ki so se pojavljale. In prek tega smo odraščali v razumevajočo in solidarno razredno skupnost.

Meniva, da je prav pogovor ključnega pomena za uspeh. Torej, ja, uspelo nam je združiti 27 raznolikih src, ki letos zapuščajo srednješolske klopi. Odhajamo ponosno, saj smo dosegli cilje, ki smo si jih zadali, in polni nepozabnih izkušenj, ki smo jih lahko delili z neverjetnimi ljudmi, za katere smo hvaležni. In najpomembnejše, odhajamo nasproti svojim sanjam.

Naja Pajntar in Nika Makuc, predstavnici razreda 4. e

Mestni pogled, suha igla, Anja Čoha, 1. b

Obogatili smo drug drugega

Jesen 2021, oblečena v tople, prijazne barve. Sončen torek v oktobru je bil kot nalašč za izvedbo prvega srečanja varovancev VDC iz enote Ajdovščina in dijakov Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina, ki so takrat obiskovali razred 2. e programa Predšolska vzgoja. Pobuda njihove razredničarke, profesorice Laure Brataševic, ki je svoje dijake želela ozaveštevati o tem, da smo si ljudje različni in svet napolnjuje drugačnost, se je začela uresničevati. Na spoznavnem druženju smo se z dijaki peš podali v Pale. Plašnost in zadrega, ki smo ju na začetku vsi čutili, sta bili kmalu premagani. Na balinišču v Palah smo pripravili preprosto balinarsko tekmovanje. Dijakom smo najprej pokazali, kako se pravilno drži in meče balinarsko kroglo, nato pa smo se skupaj preizkusili v balinanju. Sproščeno druženje je potekalo tudi zunaj ob prijetnih zvokih kitar, prepevanju, kramljanju ...

»Saj se bomo še kdaj srečali s temi dijaki? Tako fajn so ...« Tako so nas še več dni po tem spraševali varovanci. Ali niso take besede največja potrditev, da je prav povezovanje najboljši način razbijanja predsodkov?

Srečanje z varovanci VDC

To je bilo prvo srečanje. Sledila je pisana paleta dogodkov, ki so se v teh letih zvrstili in obogatili tako nas kot dijake. V času korone, ko srečevanja niso bila mogoča, so nas razveselili z novoletnimi voščilnicami, ki so jih izdelali za vse nas. Bralno srečanje v parku ob Hublju, ko so nam dijaki prebirali izbrane zgodbe, je bilo za nas zelo doživeta popestritev. Izvrstno so

pripravili druženje v večnamenski dvorani šole, kjer smo se lahko vključili v različne aktivnosti – od izdelovanja zapestnic in voščilnic, tekmovanja z balinčki, prepevanja ob spremljavi kitare, do peke palačink, s katerimi smo se na koncu posladkali. Tudi projekt Calcio Sociale, v katerega smo bili vključeni minulo jesen, je predstavljal čudovito priložnost za druženje – skupaj z dijaki smo ustvarjali ali pa se po stadionu podili za nogometno žogo.

Novembra 2023 so dijaki pripravili projektni dan, poimenovan *Človek človeku srčni popotnik*, na katerega so povabili tudi nas. V šolski telovadnici so z uporabo cele vrste rekvizitov, žog, obročev, pingpong žogic, blazin, balonov, pripravili domiselne tekmovalne igre. Kljub vsem gibalnim oviram smo uspešno izvedli tekmovanje in se ob tem prav imenitno zabavali. Druga skupina dijakov pa je medtem v prostorih VDC z branjem zgodb, predstavo kamišibaj ter igranjem kitare in harmonike pričarala ostalim varovancem nadvse prijetno in sproščeno uro.

Čas, ki ste si ga vzeli za nas, je neprecenljiv. Naša srečevanja so nam veliko pomenila. S svojimi talenti in mladostno energijo ste nas navdušili in hvaležni smo vam za vse skupne dogodivščine in vse priložnosti, ki so nam bile dane.

Ko smo varovance povprašali, kako so doživljali naša druženja, so spomini kar privreli na dan.

»Mi je bilo všeč, ko so prišli balinat. Jaz sem punco pokazal, kako se vrže kuglo, sem jih dobro naučil.« (Jernej)

»Taka fajn družba so bili tisti dijaki. Smo ustvarjali z njimi zapestnice in igrali nogomet.« (Uroš)

»Meni je bila najbolj všeč glasbena delavnica, ko so dijaki igrali na kitare in smo skupaj prepevali.« (Vanessa)

»Srednješolci so nas lepo sprejeli. Razdelili smo se po skupinah. Lahko smo peli, igrali balinčke, izdelovali zapestnice in voščilnice. Pogostili so nas tudi s palačinkami z marmelado in viki kremo. So bile zelo dobre.« (Dominik)

»Pilonovke so same lepe punce. Smo skupaj balinili in risali voščilnice. Zdaj jih vse poznam, ko jih srečam po Ajdovščini.« (David)

»Mi je žal, da nismo mogli do konca izpeljati 'Calcio sociale', je vreme nagajalo. Si bom pa zapomnil, kako sem pomagal peči palačinke na šoli.« (Matej F.)

»Meni so bile najbolj všeč tiste štafetne igre v telovadnici.« (Tomaž)

»Tiste zgodbe, ki so nam jih brali šolarji v parku v Šturjah, so mi bile fajn.« (Irina)

»Jaz si bom najbolj zapomnil, kako smo tekali med količki po telovadnici in dvigovali in prenašali blazine. Je bila taka fajn družina.« (Matej Ž.)

Srečanje z varovanci VDC

Zaradi vas, dijaki, smo v teh treh letih marsikaj doživeli in se marsikaj novega naučili. Če so ti naši skupni dogodki pomagali oblikovati tudi vas, smo še toliko bolj veseli. Bliža se konec vaših srednješolskih let in kmalu vas bodo novi izzivi razpršili na vse konce. Vso srečo na poti!

Pripravila: Terezija Žigon iz ajdovske enote VDC

(Po)skrbeti ZASE in za svoje dobro počutje – sebična želja ali naša odgovornost?

»Tvoje življenje je tvoje! Ni igračka nekoga drugega.

V življenju se lahko hecaš, vendar se ne hecaj z življenjem.

Življenje je sveto, in tvoje si zasluži, da skrbiš ZASE.«

(Bruno Šimleša)

Trenutno živimo v družbi, ki od nas pričakuje, skorajda zahteva, da smo ves čas aktivni v izpolnjevanju tisoč in ene obveznosti, da sledimo nenehnim različnim informacijam in posameznikom, ki nam »narekujejo«, kaj je za nas dobro, kako naj bi živeli, kaj vse nujno potrebujemo za srečno življenje, kako postati »popolna oseba«, »popoln starš«, »super učitelj«, »idealni otrok« ... Tako smo velikokrat od jutra do večera vpeti v hitenje, ko neumorno poskušamo »obkljukati« vse na svojem »to-do« seznamu, da bi le dosegli postavljena merila »popolnosti« in si s tem vsaj za kratek čas »prislužili« težko pričakovani občutek zadovoljstva s samim seboj. Pa si ga res?

»Prosim te, poišči dovolj časa in prostora za resnično življenje.

Ne zasuj se z obveznostmi.

Skop je tisti dan, ki se vrti okoli tega, kar moraš postoriti.

Tak dan ti ne bo odkril svojega bogastva.

Tak dan ti ne bo odkril zaklada, ki je že v tebi.«

(Bruno Šimleša)

V zadnjem času vedno pogosteje beremo in poslušamo zgodbe različnih ljudi, ki so s svojim načinom dela in življenja sebe in svoje telo pripeljali do točke izgorelosti – ko je telo tako izčrpano od vsega, da takega ritma preprosto ne zmore več. Omenjene zgodbe naj nam služijo kot opozorilo, kam nas lahko vodi nenehna težnja po opravi vse in še več, pri čemer lahko hitro pozabimo nase ter na svoje potrebe.

Ob vsem tem se nam najverjetneje porajajo številna vprašanja in dileme. Kaj je sedaj tisto, kar je pravilno, v redu? Postoriti vse in brezhibno ali si vzeti čas zase, za počitek? Kaj se od mene pričakuje? Kaj jaz želim in potrebujem? Kako naj poskrbim zase, da to ne postane še ena (ne)opravljena dejavnost, ki mi bo ob koncu dneva namesto zadovoljstva vzbujala občutek krivde in slabe vesti? In nenazadnje, ali je znati (po)skrbeti zase sploh potrebno in pomembno? In če je pomembno, kako naj kar najboljše (po)skrbim zase?

Da si bomo lažje odgovorili na zastavljena vprašanja, si najprej pogledajmo, kaj sploh predstavljata duševno zdravje in dobro počutje. Nacionalni inštitut za javno zdravje navaja sledečo opredelitev: »Biti duševno zdrav ne pomeni le ne imeti takšne ali drugačne duševne motnje. Zelo poenostavljeno lahko duševno zdravje opišemo vsaj še s tremi merili. Prvo opredeljuje človekovo *notranje psihično stanje*: sreča, dobro počutje, zadovoljstvo s samim seboj, dobra podoba o sebi. Drugo merilo duševnega zdravja so človekovi odnosi z drugimi in njegovo delovanje: dobri odnosi z ljudmi okoli nas, razumevanje drugačnosti, uspehi pri delu v šoli, službi in drugih dejavnostih, ki jih opravljamo. Tretje merilo duševnega zdravja je sposobnost človeka, da *obvladuje svoje življenje in se uspešno sooča z različnimi situacijami*, nalogami, obremenitvami in težavami.« (marec, 2024)

Na osnovi zgornje opredelitve lahko zelo hitro ugotovimo, da če želimo biti duševno zdravi, je skoraj nujno, da znamo (po)skrbeti zase in za svoje dobro počutje. To je potreba in odgovornost vsakega izmed nas in vsekakor ni sebična želja, zaradi katere bi morali imeti občutek slabe vesti in krivde, čeprav se pogosto zgodi ravno to.

Spoznavati in sprejeti moramo, da vzeti si tisto, kar v določenem trenutku potrebujemo zase, ni nikakršen zločin, vreden obsojanja in napadanja. Ravno nasprotno, če bomo poskrbeli zase, za svoje dobro počutje, za to, da si bomo dnevno »napolnili baterije«, bomo s tem kar največ naredili tudi za ljudi okrog nas. Dokler ne poskrbimo zase, namreč ne moremo skrbeti za druge, čeprav se velikokrat izčrpavamo prav na račun občutka, da moramo najprej poskrbeti za vse okrog nas, šele nato smo na vrsti mi. Ko uspemo

to ozavestiti, takrat ugotovimo, da nam tak način delovanja prinaša več škode kot koristi.

Če vzamemo za primer otroka, ki je v stiski in stresu – kakšnega odraslega potrebuje ta otrok ob sebi? Potrebuje pomirjenega in stabilnega odraslega, ki mu bo nudil občutek varnosti, da se bo otrok lahko pomiril in soočil s svojo stisko. Tega pa mu utrujen in preveč izčrpan odrasli ne more dati. Torej, če želimo pomagati drugim in skrbeti za druge, je nujno, da najprej dobro poskrbimo zase in za svoje počutje.

In če sedaj pričakujete, da vam bom predala »recept«, kako poskrbeti zase, vas moram razočarati, saj tudi jaz nimam čarobne paličice, ki bi delovala povsod in za vse. Obstajajo najrazličnejše stvari, dejavnosti in načini, ki nam lahko pomagajo do boljšega počutja in kakovostnejšega življenja. Naloga vsakega izmed nas je, da iščemo in preizkušamo načine, ki pomagajo prav nam. Ne obstaja namreč »tisti pravi« način. Edini pravi je tisti, zaradi katerega se bomo mi počutili bolje – znotraj sebe. Skrb zase je nekaj, kar preprosto želimo storiti zase, in to vsak dan posebej. Zato vas povabim v raziskovanje SEBE, svojega notranjega sveta in iskanje načinov, kako lahko VI poskrbite ZASE.

Da poskrbimo zase, pa pogosto sploh ne potrebujemo veliko. Včasih je lahko dovolj, da v sebi prepoznamo, kako se počutimo, in se na podlagi tega odločimo, kaj v tistem trenutku potrebujemo. Včasih je dovolj, da smo zavestno prisotni vsaj pri nekaterih dejavnostih, ki jih opravljamo čez dan. Kar pa še zdaleč ni preprosto, saj večji del dneva delujemo na »avtopilotu« in se moramo zavestne prisotnosti v trenutku šele učiti. Pri tem nam lahko pomagajo prakticiranje čuječnosti, joga, različne dihalne tehnike, meditacija in druge vaje osredotočanja, ki nam pomagajo, da svojo osredotočenost usmerjamo v trenutek tukaj in sedaj. Spet drugič nam pomaga, da se nadihamo svežega zraka, popijemo kozarec vode, telovadimo, gremo spat ali svoj čas namenimo tistemu, po čemer hrepeni naše srce, pa naj je to branje knjige, pisanje dnevnika, kvačkanje, petje, igra, ples, risanje ali zgolj ležanje na kavču s skodelico kakava v roki. Ni pomembno, kaj je to, pomembno je le, da imamo v dnevu tudi stvari, v katerih MI uživamo in ki NAM polnijo dušo in srce. Pomemben vidik

dobrega počutja so tudi kakovostni medsebojni odnosi. Ljudje smo socialna bitja in družnje z ljudmi, ki so nam blizu, ki jih imamo radi, ob katerih se počutimo varno in sprejeto, nam prav tako predstavlja način energetskega polnjenja.

Dr. D. J. Siegel (Kos, K., 2023) je ideje, kako lahko poskrbimo zase, strnil v sedem področij, ki lepo povzamejo vse do sedaj zapisano. Pravi, da je pomembo, da imamo v dnevu čas, ko se skoncentriramo samo na eno stvar; čas, ko ne počnemo ničesar; čas za gibanje, za igro, zabavo, hobi ...; čas za povezovanje in druženje; čas, ko se usmerimo vase, in čas za spanje.

In še bi lahko naštevali, a to ni namen tega prispevka. Moja želja je bila, da se spomnimo in ozavestimo, kako izjemno pomembno je, da si vzamemo čas in (po)skrbimo zase. Da je to nekaj, kar nam pripada, kar je naša potreba in sočasno naša dolžnost. In če želimo, da se bodo naši otroci naučili (po)skrbeti zase, moramo to znati in prakticirati naprej mi, odrasli.

Ko poskrbimo za svoj notranji svet, ko smo energetsko polni in zadovoljni sami s seboj, takrat se lahkotneje in uspešneje soočamo z vsemi izzivi, ki nam jih prinaša življenje.

Skrb zase ni kočni cilj, h kateremu stremimo, ampak je vseživljenjski proces spoznavanja sebe in svojega delovanja. In čeprav nas spodbuja k početju stvari, v katerih uživamo, to še zdaleč ni preprosto.

A je vredno!

»Nikoli ne boš mogla ustreči vsem okoli sebe.

Milijarde ljudi so to poskušale, milijarde ljudi še bodo,

vendar ni uspelo še nikomur, zato je logično sklepati, da je nemogoče.

Nisi rojena, da bi ustregla drugim, temveč zato,

da odkriješ, kdo si, in potem živiš v skladu s tem!«

(Bruno Šimleša)

Viri:

KOS, Ksenja. Marec 2023. *Predavanje v okviru seminarja: Razvoj samoregulacije*. Medvode.

LAGOJA, Petra. 2021. *Sebi in zase*. [online] (Datum ogleda: 17. 3. 2024). Dostopno na: <https://sebi-in-zase.si/zapisi/skrb-zase>

NIJZ. *Kaj je duševno zdravje?* [online] (Datum ogleda: 29. 3. 2024). Dostopno na: <https://www.nijz.si/sl/dusevno-zdravje>

ŠIMLEŠA, Bruno. 2017. *Umetnost življenja: naučite se ljubiti – sebe in druge*. Ljubljana: MK.

Maja Terbižan, prof.

Kimono, suha igla, Sara Kopatin, 1. b

LOOKING FOR LOVE

*I was lost in crowds,
trying hard to find love,
never looking up at the clouds.*

*Slowly as ever losing my soul,
only until I found love,
love in your eyes, eyes of gold.*

*Not knowing what to do,
only looking for you.*

MESS

*I know I don't drink
but sometimes I wish I did.
My life would be on hold.*

*My life is a mess,
letting me feel less,
day by day
my feelings are slipping away.*

*I know I am a mess,
feeling less and less
day by day.*

STARS AND SCARS

*Every night I see stars,
representing all my scars,
scars from my past.*

*I don't know what to say,
I can't get away.*

*I am a mess,
mess in a dress,
wanting to feel less.*

*I became cold,
unable to hold
tears from my past.*

*I want to get away,
just for a day.*

Anabela Nemec, 2. e

Calcio Sociale – projekt, ki združuje

Še eno nogometu posvečeno popoldne, v marsičem podobno mnogim ostalim. Ko človek svoj prosti čas vsakodnevno namenja specifični dejavnosti, se hočeš nočeš navadi tudi na ustaljen ritem priprave nanjo. V svetu nogometnih trenerjev to v grobem pomeni načrtovanje, izpeljavo aktivnosti in evalvacijo. Presenečenja in novosti se vsaj v okviru teh parametrov ne dogajajo prav pogosto, kar po svoje daje občutek varnosti in nadzora. Po drugi strani pa vsi iščemo tisto dodatno iskrico nepričakovanega, nepoznanega in nenačrtovanega, ki daje vsemu svoj smisel.

Pred pričetkom projekta Erasmus+ Social Soccer Open Challenge oz. pogovorno Calcio Sociale – več o tem bo govora nekoliko kasneje – sem v ustaljenem ritmu in na preverjen način načrtoval izvedbo nogometnega dela aktivnosti, zato se tudi nisem takoj zavedal vseh majhnih presenečenj, ki so, skrite za tančico poznanega, čakale na svoj veliki trenutek. Nov, ali bolje rečeno na novo odkrit, pa je bil občutek pričakovanja, tisti zadnji košček v kolažu sem in tja dirjajočih misli pred tem, ko se podaš na neko novo pot, za katero veš, da četudi podobna še zdaleč ne bo enaka tisti, po kateri si navajen hoditi.

Ko sem tisto zgodnje popoldne pripravljaval igrišča za prihod udeležencev projekta Calcio Sociale, sem razmišljal o marsičem. Večinoma so se moje misli vrtele okrog pedagoških vprašanj, s katerimi se vsakodnevno srečujem tudi pri pouku oz. že pri pripravi nanj. *Ali smo dovolj dobro pripravljeni na projekt? Smo na kaj pozabili? Smo udeležencem predali prave informacije o času in kraju dogodka? Imamo dovolj opreme? Kako se bodo udeleženci odzvali? Kaj če začne deževati?* Tako kot vedno, ko

se znajdem v dvomih, sem se tudi v tisti poplavi misli in scenarijev odločil prepustiti se toku. Predvsem pa sem se odločil zaupati v nogomet. Igro, ki me spremlja že celo življenje in ki mi je že tolikokrat poprej omogočila biti to, kar sem. S tem zaupanjem in v pričakovanju nečesa novega sem potrpežljivo čakal na prve goste. Sodelovanje v programu je, poleg Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina kot organizatorke, napovedalo še pet vzgojnih zavodov: Osnovna šola Šturje, Osnovna šola Danila Lokarja, Waldorfska šola na Primorskem, VDC Ajdovščina in Strokovni center Planina. Kot prvi so se na prizorišču začeli zbirati učenci bližnjih osnovnih šol. »Dobro,« sem si rekel, »vabila so očitno prišla v prave roke, otroci so točni, nekaj smo že naredili v redu, 1:0 za nas«. Kmalu za osnovnošolci so po dovozni poti živahno, z nezamenljivimi nasmehi na obrazih, prikorakali varovanci Varstveno-delovnega centra Ajdovščina in Vipava. Če me je kot enega od organizatorjev predvsem zanimalo, kako se bo projekt odvijal, pa je pričakovanje naravnost sijalo iz oči teh mladih in življenja polnih posameznikov. Svojo vlogo pri tem je najbrž igrala že sama radovednost v pričakovanju nečesa novega, po drugi strani pa je bilo očitno, da se varovanci VDC-ja predvsem veselijo novih poznanstev in druženja z mladimi iz različnih ustanov. Kakorkoli že, v tistem trenutku sem dobil potrditev, da je bila odločitev za sodelovanje naše šole v projektu pravilna, obenem pa sem začutil dodatno odgovornost za kar najboljšo izvedbo. Med tem so na prizorišče eden za drugim, v večjih ali manjših skupinicah, prišli še dijaki naše šole, ki so obenem tvorili večinski del udeležencev programa. S tem se je prvo srečanje projekta Calcio Sociale lahko pričelo.

Program, v organizacijo katerega se je bolj kot ne na vrat na nos, v zadnjem trenutku in z omejeno predstavo o njegovem obsegu, podala naša šola, je zasnovalo neprofitno amatersko nogometno društvo Calcio Sociale, v revni soseski Corviale v italijanskem glavnem mestu Rimu, z namenom izobraževanja in vključevanja marginalnih skupin v lokalno skupnost. Calcio Sociale uporablja pedagoško metodo, ki temelji na novi interpretaciji nogometnih pravil, za svoj inovativen pristop pa je društvo leta 2014 prejelo tudi nagrado za "najboljšo italijansko dejavnost v kategoriji šport in socialna vključenost". Cilj programa je udeležencem omogočiti pridobitev socialnih veščin in orodij, s pomočjo katerih lahko svoje spretnosti in iznajdljivost uporabijo za tvorbo in delovanje boljše družbe, ter s tem postanejo resnični ustvarjalci sprememb. Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina je v programu sodelovala v okviru svoje že dalj časa trajajoče zavezanosti trajnostnemu razvoju. Kot partnerska šola je k sodelovanju v programu povabila tudi prej omenjene zunanje partnerje, s katerimi je želela popestriti nabor sodelujočih ter se s tem še bolj približati ideji socialne vključenosti in trajnostnega razvoja. V svoji osnovi je tako projekt odpiral vrata v povezovanje skupin mladostnikov različnih starostnih in osebnostnih karakteristik ter socialnih ozadij.

Udeležence smo po začetnih pripravljalnih tekmah razdelili v skupine sledečih imen, ki so si jih člani izbrali sami: *Kartončki*, *Neandertalci*, *Triglav*, *Čebelice*, *Sončki* in *Hubelj*. Vsako ekipo so sestavljali predstavniki vseh ustanov udeleženk projekta CalcioSociale, ki je v svoji osnovi, kot že rečeno, zavezan idejam socialnega vključevanja in trajnostnega razvoja, svoje cilje pa udejanja s pomočjo nogometne igre. Že pripravljalne tekme so tako

v ospredje postavile enega primarnih ciljev projekta: povezovanje prek nogometa. Udeleženci so brez večjih zadržkov prevzeli svoje vloge znotraj posameznih ekip in na ta način pričeli z izvajanjem programa v njegovi najpristnejši obliki. Opazovati sodelovanje med mladostniki z različnih vetrov v skupnem cilju športnega udejstvovanja je bilo gotovo eden od vrhuncev celotnega projekta.

Športni duh je vel skozi dolino in zdelo se je, da so vsakršne prepreke, ki jih pred nas postavlja sodobna, na trenutke razdvojena družba, premoščne brez najmanjšega dvoma, vprašanja ali odpora. Še enkrat več me je nogomet spomnil na to, kako enostavno je lahko vse skupaj, kako preprosto v svoji osnovi, a obenem daljnosežno v stremljenju k idealom. V tem duhu smo v prihodnjih tednih izvedli tekmovanje, ki je potekalo po prilagojenih nogometnih pravilih, ki so omogočala enakovredno vključenost vseh udeležencev, od nogometno bolj do manj veščih. Vsaka ekipa je na srečanju sodelovala tudi v ustvarjalnih umetnostnih delavnicah ob igrišču, ki so se ukvarjale s socialno problematiko in sledile idejam trajnostnega razvoja. Na enem od teh tekmovanj so nas obiskali tudi ustvarjalci programa iz Rima, z nami delili svoje izkušnje ter se tudi sami prepričali o sproščenem vzdušju, ki je tako trdno povezovalo dogajanje na in ob igrišču. Z njihovo pomočjo smo lažje prepoznali tudi področja, ki so bila potrebna ponovnih premislekov, popravkov in izpeljave na učinkovitejši način, za kar se jim še enkrat iskreno zahvaljujemo. Tekmovalci so v obeh prej omenjenih kategorijah zbirali točke, ki so ob koncu projekta, v drugi polovici oktobra 2023, odločile o zmagovalni ekipi tekmovanja. Za najboljšo v skupnem seštevku tekmovanja je bila tako ob veliki konkurenci razglašena ekipa Čebelice.

Največja zmaga programa pa je bilo zagotovo spoznanje, da je povezovanje nekaj naravnega, nezapletenega, prvinskega. Vsi smo rojeni s potrebo in željo po povezovanju s sočlovekom, včasih pa za to nimamo vsi vedno enakih možnosti. Na srečo je za prvi korak na poti k trdnim in pristnim medosebnim odnosom včasih dovolj že prijazen nasmeh, spodbudna beseda ali podana žoga. Ko zdaj razmišljam o tem, kaj je projekt Calcio Sociale v svoji osnovi doprinesel v naše okolje, ne morem mimo misli, da je pomagal ustvariti ozračje, v katerem se ljudje najrazličnejših ozadij lahko povezujejo, družijo in počutijo varne brez predsodkov ter ob tem soustvarjajo pogoje za lepši jutri. Sodeč po njihovih odzivih in vtisih je v projektu vsak lahko našel svoj košček prostora pod širnim nebom. Nekateri si bodo projekt zapomnili po novih prijateljstvih, drugi po nogometnih veščinah, spet tretji po majhnih trenutkih izven svojih con udobja. Vsi skupaj pa so obenem, nevede, postavili tudi trdne temelje za nadaljevanje projekta v

prihodnjih letih. Prostora za napredek je še veliko in ob vsakem naslednjem tovrstnem projektu bomo lahko še nekoliko strokovno in osebnostno rastli. Ob tem gre velika zahvala vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k izpeljavi projekta, na čelu z organizacijsko ekipo strokovnih delavcev naše šole. Projekt je zaživel in uspel zaradi vas! Nogomet, kralj vseh športov, je ponovno dokazal, da ima moč združevati. Iskrica je prižgana in gori.

Luka Kompara, prof.
Fotografije: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Srčne drobtine ustvarijo nepozabne spomine

V letošnjem šolskem letu smo si pilonovci zadali cilj, da se poskusimo čim večkrat ustaviti in si vzeti čas drug za drugega, pa tudi če zgolj za nekaj minut. V tem duhu smo oblikovali letošnji projektni dan *Človek človeku srčni sopotnik*, dan, ko smo skupaj ustvarjali lepši svet. Odpravili smo se v domove starejših občanov, razvojne oddelke vrtcev, šole s prilagojenimi programi, humanitarne organizacije in si vzeli čas – tisto, česar nam v sodobnem svetu najbolj primanjkuje.

V vsakdanjem vrvežu se pogosto pozabimo ustaviti in dopustiti, da bi se nas resnično dotaknile drobne pozornosti, ki smo jih deležni vsak dan. Pogosto jih sploh ne opazimo, kaj šele, da bi se zavedali njihove moči. So pa prav ti drobni trenutki to, kar resnično potrebujemo, če želimo biti srečni. Pilonovci smo že večkrat dokazali, da smo srčni, da znamo drugemu podariti malenkosti, s čimer lahko dosežemo veliko več kot z najlepšimi in najdražjimi darili. Vsakodnevno si podarjamo drobne pozornosti, ki se zapišejo v srce. Samo znati jih moramo prepoznati.

Zjutraj se s kolegico dobiva na sestanku in zaupa mi, kako je bila v preteklem tednu pozitivno preseñena nad svojim razredom. Na prvi pogled bolj zadržani dijaki so ji pokazali, kako veliko skrb za sočloveka premorejo. Ostala je brez besed. Izkazali so se kot odlični opazovalci. Začutili so, da je nekdo v stiski, mu namenili pozornost in mu bili pripravljeni pomagati. Na njenem obrazu sem takoj opazila – uspelo jim je seči do srca, pa čeprav z gesto, ki ni trajala dlje kot minuto.

Odpravim se iz pisarne proti tajništvu. »Kako ste, profesorica?« In si mislim ... Kako dragoceno je že to preprosto vprašanje! Ali pa: »Zakaj ste pa danes tako dobre volje?« In te besede ti pogosto namenijo dijaki, ki jih sploh ne poučuješ. Vprašanja jim ne bi bilo treba postaviti in vendar so ga. Preprosto zato, ker so tako začutili.

Vstopim v tajništvo, pogledam v svojo mapo, če me mogoče čaka kakšen nov dokument, in zagledam pismo. Pisava se mi zdi znana. Ko ga odprem in preberem, mi pri srcu postane prijetno toplo. Gre za iskreno zahvalo srčne zdaj že nekdanje

dijakinje. In zakaj tako skromno darilo nosi tako veličino? Ker si je dekle vzelo čas, da je pismo napisalo čisto vsakemu izmed učiteljev. Ker lahko to pismo zdaj hranimo za vedno. Besed, ki so nam bile posvečene, nam nihče ne more odvzeti. In to je tista hrana, ki jo potrebujemo in nam omogoča osebno rasti. Dejanje te srčne dijakinje nam je lahko vsem za zgled. Na lastni koži smo lahko občutili, kakšen pečat pusti iskrena osebna zahvala.

Svoje razmišljanje lahko podkrepim še z enim spominom. 15. februarja je Nacionalni inštitut za javno zdravje Nova Gorica na naši šoli organiziral srečanje ob mednarodnem dnevu boja proti otroškemu raku. Poleg predavatelja z omenjenega zavoda in predavateljic z Onkološkega inštituta so se nam predstavili tudi deček, deklica in študentka, ki so uspešno premagali bitko s to neizprosno boleznijo. Študentka je prebrala svoj zapis in povedala, da ji je bilo poleg same bolezni najtežje to, da v času zdravljenja kot srednješolka ni mogla preživljati časa s svojimi prijatelji. Povedala je, da jo je spremljal občutek, da se je od njih oddaljila ter da je morala prej odrasti. Povedala je, da ni želela ves čas prejemati spodbud v smislu »Saj bo bolje,« temveč ji je največ pomenilo občasno prejeto kratko sporočilo, kot je »Mislim nate.« Največ ji je torej pomenilo spoznanje, da je nekdo v mislih z njo. In res ... Kaj je največkrat tisto, kar zares potrebujemo? Pogosto zgolj to, da je nekdo ob nas in nam prisluhne. Da nas vzame resno.

Odhitim v razred in ko končam z uro pouka, že drvim v zbornico, kjer me pričaka nasmejana kolegica z vrečko in mi reče: »Izvoli, v zahvalo.« Presenečeno pokukam v vrečko in mojo pozornost najprej pritegne sestavljanica. »Pri nas je s to sestavljanko zdaj največji žur, veš. Poskusi še ti.« In res sem poskusila z dvoletnim sinom. Sestavljanica mu je bila takoj všeč. Ampak v tistem trenutku sem došla nekaj drugega. Spoznala sem, da mi je kolegica podarila veliko več kot zgolj sestavljanico. Usmerila me je k sinu in poskrbela za to, da sva skupaj preživela nekaj lepih trenutkov. Tega nam v sodobnem času tako primanjkuje! Kdaj ste nazadnje z družino sestavili kakšno sestavljanico? Kaj pa če bi se po dolgem času spet kakšne lotili? Postavite si izziv in s svojimi bližnjimi skupaj sestavite eno zares zahtevno. Postopoma, počasi. Lahko vsak večer zgolj nekaj puzel. Pomembno je

le, da se ne vdete. Tako namreč ne boste le sestavljali, skupaj boste reševali problem, razvijali pozornost in vztrajnost.

To je le nekaj dogodkov, ki sem jih na šoli z dijaki in sodelavci doživela v zadnjem času. Prepričana sem, da nisem edina. Spremljajo nas čisto vsak dan, težava je le, da jih pogosto ne opazimo ali pa si ne dovolimo, da bi se za trenutek ustavili in resnično dojeli njihov pomen. Življenje nas uči, da če bomo ves čas čakali samo na pomembne dogodke, ne bomo nikoli srečni. Skrivnost sreče je namreč ravno v majhnih pozornostih, ki smo jih deležni vsakodnevno. In obratno. Kaj je največ, kar lahko podarimo nekomu, ki ga imamo radi? Zadnji model pametnega telefona? Par novih superg? Mislim, da ne. Mislim, da največ štejeta naša pozornost in čas. Mogoče je dovolj že to, da nekomu prisluhnemo ali da skupaj počnemo nekaj, kar nas veseli. Da drug drugemu podarimo kakovostno preživet skupni čas. Odrasli v vsakodnevnem vrvežu pogosto pozabljamo, kako preprosto je to. Ampak na srečo imamo ves čas ob sebi nekoga, ki nas vsakodnevno opominja na to, kaj je v življenju zares pomembno. In to so ravno naši srčni dijaki.

Ivana Daolio, svetovalna delavka

Dragi moji!

Ne vem, kako bi ti povedala, da te ima rada ... Mogoče zato, ker te tri besede ne zajemajo vsega, kar čutim do tebe. Poskusim s štirimi ...

Ti si moje vesolje.

Slovar pravi, da je vesolje ves prostor in čas in vsebina. Torej je z drugimi besedami vesolje vse. Ti si moje vse. Ko pogledaš v zvezde, kaj vidiš? Je kje njihov konec? Jaz vidim ozvezdje za ozvezdjem, galaksijo za galaksijo.

Nepredstavljivo je, da bi se nebo kje končalo, da bi bilo število zvezd omejeno in bi nekje, kjerkoli, zavlada tema. V mojih mislih se zvezde nadaljujejo v neskončnost. In moja ljubezen do tebe je enaka – širi se, se razrašča ter se nikoli in nikjer ne konča.

Ko ti rečem, da si moje vesolje, se obenem zavedam nepopolnosti stvarstva. Tudi najsvetlejša zvezda kdaj ugasnejo. Nekateri eksplodirajo, druge izgorijo. Ampak kljub oviram, ki bodo postavljene na najino pot, kljub nepopolnostim, ki jih ima tudi vesolje, te bom vedno imela rada. Ker za razliko od nešteti zvezd ljubezen nikdar ne ugasne.

Ti si moje vesolje.

Sem povedala dovolj? Ne, tudi te štiri besede ne zajamejo razsežnosti moje ljubezni do tebe – prepričana sem, da za to čustvo ni besed.

Tvoja Uršula

Uršula Krkoč, 2. a

V kakšnem svetu želim živeti?

»Na mladih svet stoji,« je izjava, ki nam je mladim večkrat izrečena in vzbuja zaupanje, da odrasli in starejši v nas vidijo prihodnost družbe in sveta. To je pričakovano, saj smo v tem obdobju mladi najbolj dejavni. Vsak dan se učimo ter si nabiramo novo in sveže znanje, ki predstavlja temelj naših tudi družbeno usmerjenih idej. Idej ni malo – prihajajo z vseh smeri, a le redki te ideje udejanjijo. Zakaj?

Razigranost, Loti Kovšca, 2. b

Mladi smo torej upanje za spremembe. V svetu tekmovalnosti pa je marsikateremu mlademu človeku želja po izboljšanju sveta verjetno postranskega pomena. V zadnjem letniku smo dijaki postavljeni pred odločitev, ki bo krojila naše nadaljnje življenje. Odločamo se o izbiri poklica in o naši prihodnji družbeni vlogi. Začnemo se zavedati, da nam starši verjetno ne bodo več dolgo v finančno podporo, saj se bomo počasi osamosvojili in bomo za preživetje odgovorni sami. V družbi, kjer je denar sveta vladar, je to spoznanje lahko precej strašljivo. Si res vreden toliko, kolikor je polna tvoja denarnica? Za izbiro nadaljnjega šolanja je zato pri marsikaterem posamezniku dobro plačilo velika motivacija in tudi razlog za izbiro določenega poklica. Današnji mladi smo namreč rojeni v času potrošništva, materializma in nenazadnje elitizma. Pred nekaj meseci je v slovenskih medijih završalo prav zaradi slednjega. Izjava slovenskega poslovneža, ki je bila deležna številnih kritik, obenem pa je dala misliti, v kakšni družbi živimo, se glasi: »Brez elite ni naroda, elita je jedro naroda. Narod brez elite ne obstaja, je samo amorfna gmeta ljudi, ki ne ve, kam in kako. Vsak narod potrebuje elito na številnih področjih

– gospodarskih, političnih, kulturnih, znanstvenih. Brez tega ni napredka.« V izrečeno se v tem zapisu ne bom poglobljala, ker bi morala s tem svoje razmišljanje preusmeriti čisto drugam, obenem pa je že sama izjava (upam) dovolj povedna. Se pa v tej izjavi že odseva moj odgovor na začetno vprašanje. V takem svetu si namreč ne želim živeti. Ne želim živeti v svetu, kjer si lahko le elita privošči dostojno življenje in obenem prav ta poudarja, da bi brez nje »propadli«. Želim si, da bi imeli vsi enake možnosti. Želim si, da bi bili vsi poklici enako spoštovani in bi obveljalo prepričanje, da je čisto vsak poklic pomemben za obstoj naše družbe. Da bi svet vzgajal nesebične, delavne in spoštljive posameznike, ki bi se zavedali pomena skupnosti. Da svet ne bi bil prežet z nenehno tekmovalnostjo in bahavostjo. Želim si, da bi imela po končanem izobraževanju možnost dostojnega življenja, priti do lastnega stanovanja in dovolj velikega prihodka za življenje, ki si ga želim ustvariti. A glede na razmere v današnjem času me je prihodnosti kar malo strah. Ali lahko sploh kaj spremenimo? Če res »na mladih svet stoji«, se bomo morali prav mi začeti aktivno vključevati v družbo in s skupnimi močmi iskati rešitve, ki bodo prinesle boljšo, bolj povezano in sočutno prihodnost.

Larisa Koren, 4. b

Odsev, Jona Stibilj, 3. a

Pomlad življenja

*Čas je pomladni zopet nazaj
in z njim se budijo nenehne skrbi.
Včasih želim si v lep, novi kraj,
vsaj za trenutek stran od ljudi.*

*Miru ne poznam več, je tuj in je siv,
vsak dan je enak, nobene razlike.
Ponoči mi v glavi razbija nemir,
mučno je slišati vsakršne krike.*

*Včasih sprašujem se, čemu vse to.
Mogoče odgovor me čaka nekje,
da vstanem in v laži si rečem: »Saj bo!«*

*In v pustem tem svetu želim si koraka,
poskusim spet znova steči še dlje,
le da na koncu ostanem brez zraka.*

Karin Štor, 3. a

Dar, Sara Tomažič, 1. e

Dijaški dom kot varno zatočišče

V dijaškem domu bivam že tretje leto in čeprav so bili začetki težki, je to zagotovo ena najlepših izkušenj v mojem življenju. Skozi ta tri leta sem uspela razviti svoje socialne veščine, kar mi bo gotovo v pomoč v življenjskih situacijah, ki me še čakajo.

V dijaški dom sem vstopila kot sramežljivo, anksiozno in nesamozavestno dekle, ki se je balo novih izzivov, še bolj pa me je bilo strah spoznavanja novih ljudi. Uspelo mi je, da sem se prilagodila drugačnemu okolju in premagala svoje strahove. Tukaj sem našla nove prijatelje in spoznala, da veliko lažje pristopam do ljudi, ki jih še ne poznam. Poleg tega sem postala bolj samozavestna, posebno na področju javnega nastopanja, saj poleg nastopov na šoli v dijaškem domu že vrsto let vodim dneve odprtih vrat, kjer sprejemamo prihodnje dijake in jim predstavljamo življenje v domu.

Fotografiji: arhiv dijaškega doma

Ko najdeš prave prijatelje, je bivanje v domu veliko lažje. Med seboj si vedno pomagamo pri domačih nalogah, se skupaj učimo, drug drugemu razlagamo učno snov. Tako s skupnimi močmi dosegamo svoje cilje. Ne pomagamo si le na šolskem področju, skupaj stopimo tudi, ko imamo osebne težave. Sama sem imela prvih nekaj mesecev bivanja od doma domotožje, vendar sem s pomočjo prijateljic, ki so imele podobne težave, premagala tudi to. Poleg prijateljev ti ob vseh izzivih in stiskah ob strani stojijo vzgojitelji, ki te vedno poslušajo in svetujejo. Sama sem izkusila, da so vredni mojega zaupanja, saj naše težave vedno ostanejo med nami, poleg tega nam ponudijo odlične rešitve in modre nasvete.

Smo kot velika družina, ki jo bogatijo pridobljene izkušnje, s katerimi si ustvarjamo pogoje za lepšo prihodnost.

Tajda Fon, 3. č

Dijaški dom v srcu mladih

V našem domu se vzgojitelji in vsi dijaki, ki tukaj bivamo, trudimo soustvarjati pozitivno energijo in spodbudno okolje. Med seboj se podpiramo in si pomagamo pri učenju ter šolskih obveznostih. Ob strani nam stojijo tudi vzgojitelji, ki so nam vedno pripravljeni pomagati, če se nam v šoli kaj zalomi ali če se pojavijo osebne težave. Vzdušje je sproščeno.

Fotografija: arhiv dijaškega doma

Da pa življenje v dijaškem domu ni samo učenje in misel na šolo, so nam ponujene raznovrstne aktivnosti, kjer lahko vsak dijak najde nekaj zase.

Tako sodelujemo pri športnih dejavnostih, kot sta odbojka in nogomet, kjer je vedno prisoten timski duh, na ustvarjalnicah spodbujamo svojo domišljijo, pomagamo si tudi pri raznih projektih in zadolžitvah. Kuharski krožek nas spodbuja k sodelovanju in strpnosti. Pri vseh dejavnostih med seboj sodelujemo dijaki različnih starosti, se družimo, si pomagamo in sobivamo.

V svoji vzgojni skupini se počutim prijetno, saj se dobro razumemo, veliko se smejimo ter si nudimo tolažbo in podporo. Smo res pravi »team«, ki se med seboj spodbuja in bogati. Naša vzgojiteljica pa je kot naša druga mama. Vedno nam nameni lepe besede, poglede in nasmeha ter nas spodbuja, da zmoremo, čeprav sami nismo vedno enakega mnenja.

V domu sem že tretje leto in v tem času sem se naučila potrpežljivosti, sodelovanja, odgovornosti in discipliniranosti. Spoznala sem tudi veliko novih prijateljev, s katerimi sem ustvarila čudovite spomine. Všeč so mi bili sprehodi ob Hublju, igranje odbojke, ogled lučk v Ljubljani, pogovori s sostanovalkama dolgo v noč in mnogi drugi lepi trenutki, ki mi bodo za vedno ostali v spominu.

Dijaški dom me je na nek način res pripravil na kasnejše samostojno življenje – opremljena z novimi spoznanji bom kmalu odšla v novo okolje in premagovala raznovrstne izzive, ki mi jih bo življenje postavilo na pot.

Julija Volarič, 3. č

Sončni zahod, Benjamina Furlan, 1. a

Solidarni domovci

Dobrodelna akcija programa Botrstvo v dijaškem domu

Dijaški dom je za nekatere dijake čisto pravi dom. Tukaj si najdemo prijatelje in gradimo medvrstniške odnose. Ni najlažje vzpostaviti dobrega odnosa z vsemi dijaki, moramo pa se truditi, da mirno sobivamo v skupnem okolju. To je zagotovo eno izmed lepših obdobij našega življenja. Poleg vseh lepih pa tudi manj prijetnih trenutkov, ki te zaznamujejo, ti dijaški dom nudi predvsem odlično vzgojo. Vzgojitelji, ki nas vsak dan spremljajo, so marsikdaj naši vodniki po tem koščku življenjske poti. Nanje se lahko kadarkoli obrnemo po pomoč ali nasvet. Včasih nas tudi pograjajo ob kakšni izostali šolski uri, zavedamo pa se, da nam s tem hočejo le dobro. Z resnostjo in doslednostjo poskrbijo, da imata naše šolanje in vzgoja neprekinjeno nit. Včasih je ta zelo napeta, včasih pa ustvarja čisto prave valove. Če malo zaplavamo in izgubimo to nit, nam priskočijo na pomoč. To lahko dijaki občutimo tudi kot nadzor, vendar se moramo zavedati, da nam želijo vzgojitelji le pomagati odkriti pravo pot. Vzgoja v dijaškem domu spodbuja prav to, da vsak poleti v tisto smer, ki je

zanj najbolj primerna, in se oprime tistega, pri čemer je najboljši. Aktivno sodelujemo na tekmovanjih, v raznih projektih, na Domijadi in prireditvah.

V sklopu Domijade 2024 se je naš dijaški dom vključil v akcijo programa Botrstva za zbiranje prispevkov za dijake iz družin, ki so v finančnih težavah. Ob tej priložnosti smo pripravili dobrodelno stojnico, na kateri so bili izdelki, narejeni iz odpadnih materialov ter z veliko dobre volje dijakov in vzgojiteljev. S skupnimi močmi smo skrinjico Botrstva napolnili z lepo vsoto.

Biti solidaren in nuditi pomoč nekomu, ki jo potrebuje, je nekaj zlata vrednega. Nikoli ne vemo, kdaj se v življenju spotaknemo in se ne znamo pobrati. Takrat smo gotovo hvaležni, če nam nekdo ponudi roko, nam pomaga vstati in spet stopiti na pravo pot. S to mislijo smo se pridružili omejenemu projektu in verjamemo, da bodo vsi tisti, ki bodo deležni te pomoči, zagotovo zelo hvaležni vsakemu, ki je na stojnici daroval svoj prispevek.

Lana Cerkenik Veladžič in Hermina Lover Medeot, 3. e

V objemu pod zvezdami

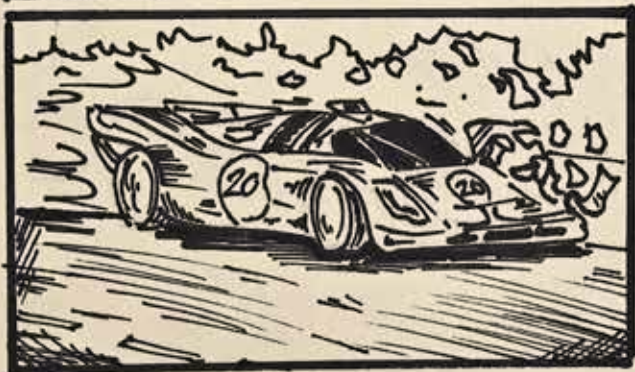
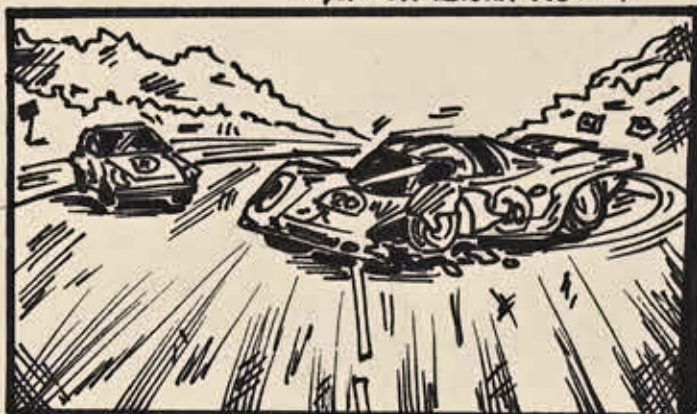
*V objemu cvetočih poljan,
pod toplim sončnim žarkom
sva se srečala in
se izgubila v ljubezni.*

*Ptice so prepevale pesmi.
Reke so odnašale najine solze ...
Pod zvezdami sva sanjala,
da bi se večno ljubila.*

Lara Bačar, 2. a

24h La Mansa

Neja Fon Luznik 2č. 24

Mozaik

Zakaj se učimo? Albert je vedel, pa ni bil najuspešnejši učenec, če se prav spomnim. A je kljub temu kasneje uspel in uveljavil zakone, ki so temelj našega življenja. Včasih pozabimo, zakaj sedimo v šolskih klopih, v resnici pa je odgovor preprost: v šoli smo zato, da bomo napredovali na več ravneh: na ravni splošnega znanja, nekoliko pomembneje – na osebni intelektualni ravni, in najpomembneje – na etični ravni, da bomo postali boljši ljudje in s tem sooblikovali boljšo družbo. Kljub težavam ob tej rasti bomo ohranili ali dodatno razvijali zadovoljstvo in radovednost ter ljubezen do učenja. Pa je to recept za uspeh?

Učenje zahteva nenehni izstop iz cone udobja. Postavlja nas v nelagodne položaje, ker se moramo nenehno soočati s svojimi mejami in širiti svoje obzorje. Skrbno se oziramo nazaj, da se zavedamo in razumemo svoje dosežke, obenem pa gledamo naprej in si zastavljamo nove cilje. To je zahtevno, a v želji po napredku neizogibno. Pri tem ne smemo pozabiti na cilj, na tri prej omenjene ravni napredovanja, sicer postane učenje brezsmiselno.

Učenje je šola potrpežljivosti: določene rezultate lahko vidimo zelo hitro, na druge moramo malce počakati, zato vemo, da je učenje vseživljenjski proces. V tem se šola in učenje razlikujeta od usmeritev današnje, t. i. »takojšnje« družbe: kliknem, pozabim, delim, pozabim, gledam, pozabim, poslušam, pozabim, naložim, pozabim, pozabim, pozabim ...

Čeprav se šola komu zdi polna hitro pozabljive teorije, v resnici temelji na krepitvi spomina, vztrajnosti in delovnih navadah. To so kompetence, ki jih usvojimo na dolgi rok in rezultati niso nujno vidni takoj. Za napredek in razvoj je potreben čas in ta čas je treba ceniti. Šolski prostor, strokovni delavci, dijaki in dijakinje imajo priložnost, da sodelujejo, skupaj se učijo in si delijo bistveno več kot zgolj golo teorijo. Poleg tega sta šolski prostor in čas nujna za socializacijo, soočanje z različnostjo in dojemanje pomena sodelovanja.

Ob vsem tem pa mora biti šola (in tudi je) v koraku s časom: vsebinsko, pristopno, tehnološko. Takrat so določeni rezultati vidni in jih lahko spremljamo tudi z ocenami in povratno informacijo. Kaj pa

kompetence, ki jih šola ne ocenjuje, jih pa zelo ceni in si jih želi razvijati, kot na primer strpnost, razumevanje drugega, sočutje?

Leta 2018 sem šel v Grčijo na Mednarodni kongres učiteljev francoskega jezika. Sedel sem v amfiteatru v Atenah in poslušal izrednega profesorja francoske slovnice na temo merjenja/spremljanja učnih dosežkov. V naslednjem odstavku bom povzel njegov uvod.

Zrcalo življenja, Benamina Furlan, 1. a

»Dragi kolegi in kolegice, ali ste zadovoljni s tem, kar so vaši učenci, mladi ali starejši, dosegali zadnje čase? Imate vsa možna orodja in tehnologijo, da spremljate dosežke in da, zahvaljujoč izobraževanju, vedno napredujete v svojem poklicu, torej ste vsaj na ravni jezikovnega znanja verjetno dosegli svoj cilj. Kaj pa višje cilje? Ali menite, da ste pripomogli k izboljšanju družbe? Ali smo uspešni v Evropski uniji in tudi zunaj nje pri doseganju ne le jezikovnih ciljev, temveč tistih, ki vodijo v boljši svet, na primer: ali smo bolj strpni do manjšin, do beguncev, istospolno usmerjenih? Ali bolje razumemo soseda? Bolje razumemo sebe? Se znamo in zmoremo družbeno

in politično angažirati? Se aktivno borimo za svoje ideje? Etično ravnamo s sočlovekom, smo do njega sočutni? V glavnem: ali sooblikujemo boljšo družbo, kot je bila v 20. stoletju? Francoska slovnica je pomembna, vendar predstavlja le delček kompetenc, ki si jih želimo razviti!»

Krasen uvod na temo francoske slovnice. Spomnim se, da je bil takrat moj odgovor negativen. Ne verjamem namreč, da je družba v 21. stoletju kaj boljša kot tista v 20. V čem smo torej napredovali? Po značaju sem verjetno pesimist, vendar sem takrat dojel, da je prav več delati na tem, da če sarkoli se učimo pri pouku francoščine, se moram kot učitelj dodatno potruditi, da moji učenci dosežajo višje cilje oziroma razumejo pomembnost teh višjih ciljev. Z vsem spoštovanjem do francoske slovnice, seveda.

Na področju vzgoje in izobraževanja pogosto ne vidimo celotne slike, temveč le majhen del mozaika. Šola ponuja izjemne možnosti za razvijanje strpnosti in sočutja do drugih. Bi morala več? Verjetno. Premalokrat povežemo predmetne vsebine z življenjem, svojim napredkom in napredkom družbe. A možnosti so: najprej na ravni teorije, pri praksi, izmenjavi, ekskurzijah, projektnem delu, obšolskih dejavnostih, dijaški skupnosti, nastopanju ... Z vsem tem in mnogim drugim lahko vplivamo na to, kakšni bosta naša sedanjost in prihodnost.

Drži, da človeka ne oblikuje zgolj šola; pomembno vlogo imajo sošolci, družba, družina in prijatelji, vendar ima prav izobraževalni proces ključno nalogo, da ponuja dijakom in dijakinjam nenehno priložnost videti celotno podobo družbe in sebe v njej. Le tako bodo lahko razumeli vsak posamezni element, ki pa ne ostaja izoliran od drugih, temveč tvori celotno sliko tega, kdo smo in kam gremo. Ne učimo se samo zase, temveč tudi za brata, sestro, bližnjega ali oddaljenega soseda, za svoje otroke. Učimo se, da bomo skupaj srčno in razumno sobivali. V bližnji prihodnosti nas čaka kar veliko izzivov, ki jim bomo kos le, če smo razvili dovolj znanja, kompetenc in pravih vrednot.

To je pogoj za uspeh, da bomo pilonovci res stopali po poti srčnosti, vedoželjnosti in ustvarjalnosti.

Samuel Farsure, prof.

A la Prévert / Po Prévertu

Kreativno pisanje v francoščini po motivih pesnika Jacquesa Préverta

Je suis comme je suis

*Étudiante, sœur, fille, slovène, timide,
Curieuse, sarcastique, antipathique
J'adore la couleur bleue et les étoiles,
J'aime La musique et dessiner*

*C'est pas ma faute à moi,
Je suis comme je suis.*

Ema Mozetič Rolih, 2. a

Je suis comme je suis

*Une Slovène avec du sel dans les cheveux
Et la mer dans les yeux
Courageuse
Fantastique
Curieuse
Sarcastique
Charismatique
Sélective parce que je protège ma férocité
Une fille, une nièce et une bonne amie.
Du moins, j'essaie de l'être ...
Je suis ce que je suis,
Et c'est loin d'être tout ce que je suis.*

Nina Santoro, 2. a

Les mots

Il a écrit les mots dans le livre
Il a écrit les mots sympathiques dans le
livre
Il a écrit les mots avec amour
Il les a écrits pour moi
Et j'ai écrit les mots pour lui.
Il a écrit les mots optimistes dans le livre
Il a écrit les mots joyeux dans le livre
Il a écrit les mots gentils dans le livre
Il les a écrits pour moi
Et j'ai écrit les mots pour lui.
Il écrit les mots pessimistes dans le livre
Il écrit les mots tristes dans le livre
Il écrit les mots sans amour
Il les écrit pour moi.
Et j'écris les mots pour lui
Les mots avec amour.

Ema Mozetič Rolih, 2. a

Une tasse de thé

J'ai mis le thé
Dans ma tasse
Et j'ai regardé la banlieue
Après, j'ai renversé mon thé
Je me suis levée
Et je suis partie
Jusqu'à la bibliothèque
»Evora, Evora« tu as crié au loin.
J'ai marché dans la section »romans
d'amour«
Et j'ai cherché le livre Roméo et Juliette.
La flamme dans ma main le brûle,
Parce qu'il y a plus d'amour
Dans le mensonge que dans la vérité.
Et la flamme, comme un mensonge
contagieux, Se répand en moi
Aussi
»Evora, Evora«. J'entends ton écho au loin.
»C'est la vie, Chère. Dis-moi merci«.
Et j'ai sauté par la fenêtre.

Nina Santoro, 2. a

Pour toi mon amour

*Je suis allée au marché aux fleurs
Et j'ai acheté des fleurs
Pour toi
mon amour*

*Je suis allée au marché au chocolat
Et j'ai acheté du chocolat
Pour toi
mon amour*

*Je suis allé au marché à l'horloge
Et j'ai acheté des horloges
Pour toi
mon amour*

*Je suis allé au marché
Et j'ai acheté de la joie
Pour nous
mon amour.*

Ema Mozetič Rolih, 2. a

Pour toi mon amour

*Je suis allée au marché aux fleurs
Et j'ai acheté des roses; rose clair,
blanches
Et rouge foncé
Pour toi
mon amour*

*Je suis allée au marché
Et j'ai acheté du rouge à lèvres et du
parfum
Qui sentent l'océan Atlantique.
Pour toi
mon amour*

*Je suis allée à la bibliothèque et j'ai
acheté Beaucoup de dictionnaires
Pour toi
mon amour*

*Et puis je suis allée dans les bois sombres
Et je t'ai cherché pour ton caractère
Mais je ne t'ai pas trouvé
mon amour. ♥*

Nina Santoro, 2. a

Mesto, Sara Vales, 1. a

Digitrajni učitelj

»Ne bojte se počasne rasti, bojte se ostati na mestu.« Tako pravi kitajski pregovor, ki nas nagovarja k nenehnemu napredku. Pridobivanje novih znanj in veščin je v času digitalizacije pomembno tako za učitelje kot dijake. Računalniki, pametni telefoni in ostale tehnološke naprave so spremenili način dela, učenja in sporazumevanja. Nujno je, da sledimo tem spremembam in smiselno uporabljamo orodja, ki so nam na voljo. Digitalizacija pa v učilnice prinaša nove pedagoške pristope in metode poučevanja, zato je pomembno spremljati nove trende v izobraževanju.

V preteklem šolskem letu smo kot šola sodelovali v projektu *Dvig digitalnih kompetenc zaposlenih*, kjer smo učiteljem ponudili orodja za pomoč pri oblikovanju, načrtovanju ter vpeljavi digitalnih tehnologij za vrednotenje in aktivno vključevanje učencev v učni proces. Izvedli smo vrsto delavnic za povečanje in krepitev organizacijskega sporazumevanja, strokovnega sodelovanja ter izbiranja, izdelovanja in poustvarjanja digitalnih virov. Posvetili smo se tudi področju varnosti, ki je osnova pri upravljanju s tehnologijo in napravami.

Tim učiteljev (Andrej Rutar, Urška Kompara Žvokelj, Alenka Močnik, Igor Sever in Urban Šček) v isti sestavi sedaj vodi dejavnosti v okviru 3-letnega nacionalnega projekta *Digitrajni učitelj*. Gre za inovativen projekt, čigar cilj je dvigniti kompetentnost strokovnih delavcev na področju digitalne, trajnostne in finančne pismenosti. Izobraževanje v sklopu projekta poteka na več ravneh. Šolski centri pripravljajo vsebine in usposabljanja na nacionalni ravni (npr. *Varna raba interneta in naprav*), v prihodnosti pa projektni tim načrtuje tudi raznovrstna izobraževanja na zavodu.

Cilje projekta uspešno vpletamo tudi v akcijski načrt šole, kjer se poleg ustvarjanja varnega in spodbudnega okolja za dijake trudimo skrbeti za profesionalni razvoj strokovnih delavcev. Taka integracija ciljev omogoča tudi sprotno spremljanje napredka in izvajanje potrebnih prilagoditev. Šola s tem ostaja fleksibilna v spreminjajočem se okolju, osredotočena je na doseganje svojih ciljev in zagotavlja kakovostno izobraževanje.

Projekti, kot sta *Dvig digitalnih kompetenc zaposlenih* in *Digitrajni učitelj*, so odličen primer,

kako šole aktivno sledijo tem spremembam in se prilagajajo novim potrebam. Sodelovanje v teh projektih omogoča učiteljem pridobivanje novih znanj in kompetenc na področju digitalizacije, kar je ključno za učinkovito poučevanje v sodobnem digitalnem okolju.

Vodja projektnega tima Digitrajni učitelj,
Urška Kompara Žvokelj, prof.

Čuječnost, Špela Černigoj, 1. e

Pismo mlajšemu sebi

Dragi Žiga,

pišem ti iz prihodnosti, iz leta 2024.

Življenje v tvojih letih je zelo drugačno od mojega zdaj. Tebi je lažje, nimaš še tolikšnih skrbi in obveznosti. Uživaj v trenutkih, ki se nikoli ne bodo vrnil, in ne poskušaj odrasti prehitro, časa je še na pretek. Čez nekaj let boš še vedno otrok, a videl boš, da se bodo stvari spremenile, vpet boš v obveznosti, spoznal boš nove ljudi in imel drugačne interese. Naj te ne bo strah, tudi takrat bo lepo, spremembe pa so pomemben del odrasčanja.

Te stari starši še sprašujejo, kaj bi rad delal? Jim rečeš, da še ne veš, kajne? Vem, jaz sem bil enak (kakšno presenečenje). Ko boš starejši, boš odkril, kaj te zanima ... ampak ti tega ne povem, ker hočem, da to tudi ti sam odkriješ. Izbral boš srednjo šolo, ki ti bo odprla vrata v svet, te okrepila in pripravila na odraslost. Včasih bo težko, ampak

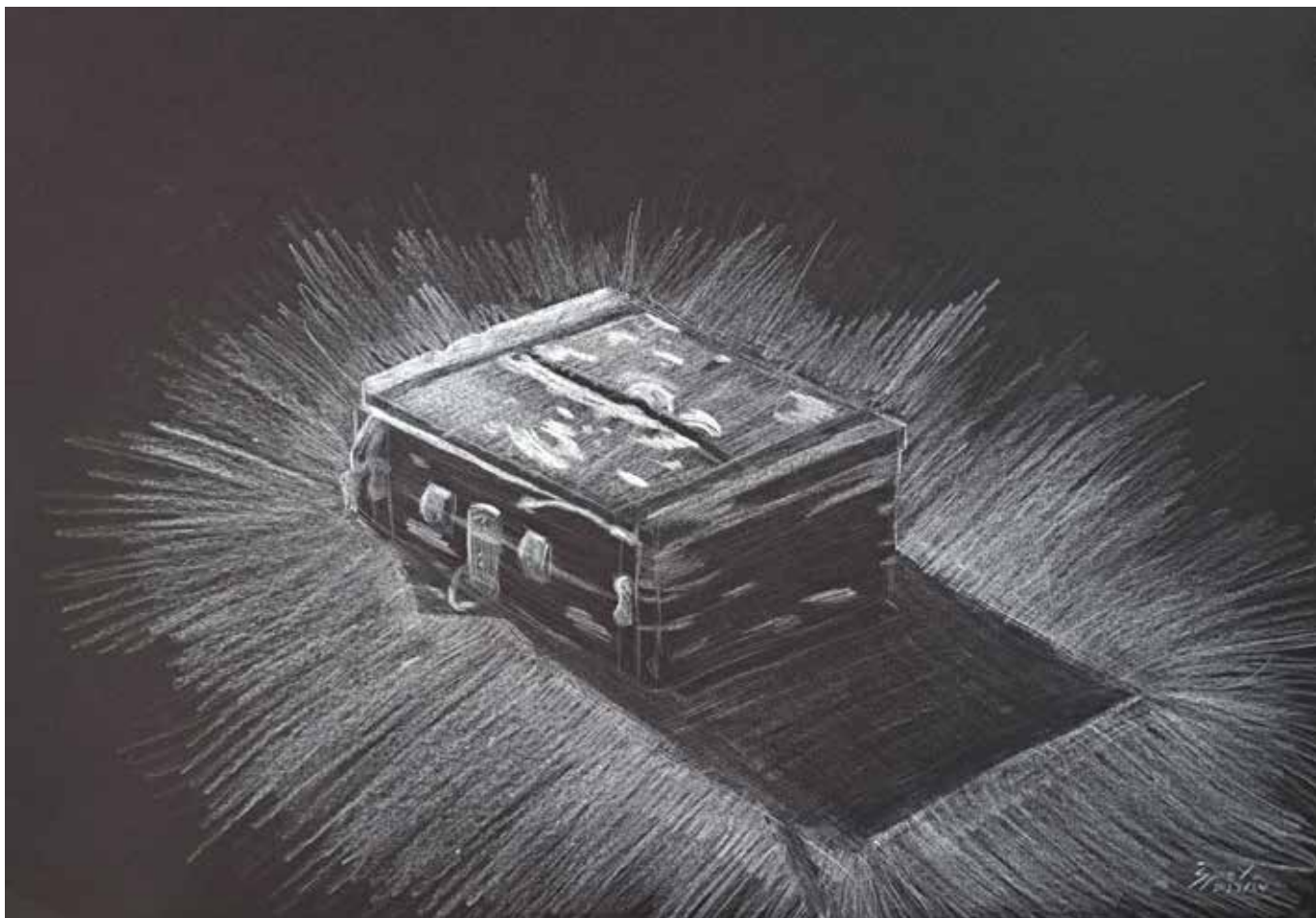
prav ti trenutki bodo izoblikovali tvojo močno osebnost, ki ti bo pomagala pri težavah, s katerimi se boš uspešno spoprijel. Ne pozabi uživati v lepotah življenja, iz padcev pa se uči. Stopi skozi vsa vrata, ki se ti odprejo, in ne obžaluj zaprtih (vsaj ne preveč). Zri v svet z odprtim umom, ne pusti, da te veter brezciljno nosi po valovih, usmeri jadra in nadzoruj svojo plovbo. Hočeš voziti tako, kot jaz, kajne? Še malo počakaj in boš lahko, nikar ne prehitevaj.

Želim, da veš, da bo vse v redu in da imaš pred seboj lepšo prihodnost, kot si jo v tem trenutku lahko predstavljaš.

Pozdrav

Ti iz leta 2024

Žiga Orož, 2. a

Vojaški kovček, Špela Triep Simone, 1. b

Matematika v dnevni rutini vrtčevske skupine

Vedno, ko se omeni besedo matematika, dobiš odziv. Bodisi pozitiven bodisi negativen. Matematika ni mlačen pojem – ljubiš ali sovražiš? Kot vzgojiteljica predšolskih otrok sem pojem matematike začela dojemati drugače. Matematika je sredstvo za poživitev sicer ponavljajoče se dnevne rutine ali izziv za otroke, s katerim burijo domišljijo, povezujejo, sklepajo ter krepijo mišljenje. S tem širijo znanje in posledično krepijo samozavest.

Matematika je (skoraj) edini predmet, ki je univerzalen. V vseh kulturah sveta velja, da je ena plus ena enako dve. Živimo v času migracij ljudi in tudi naša mala Slovenija je svetu odprla svoja vrata. Tako lahko imaš v skupini tudi po tri, štiri otroke iz različnih jezikovnih okolij, kar predstavlja dodaten izziv. Nam, vzgojiteljem, in otrokom. In ravno v teh primerih pride prav »jezik«, ki ga povsod razumejo enako. S pomočjo miselnih iger, ki posredno ali neposredno vključujejo (tudi) različne matematične pojme, združujemo in povezujemo skupino različnih otrok v celoto. Slednji skozi igro, ki je njihova najljubša in obenem najuspešnejša metoda učenja, z lastno dejavnostjo prihajajo do novih spoznanj, logičnih povezav ter tako pridobivajo znanje za vse življenje. Ob tem pa se krepijo otrokova samozavest, pozitivna samopodoba ter zaupanje v proces učenja.

Zaradi vsega naštetega sem z veseljem sprejela povabilo na projektni dan, ki je v ospredje postavil solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje, ter se povezala s Srednjo šolo Veno Pilon Ajdovščina, natančneje s profesorico matematike Alenko Močnik. Skupaj sva načrtovali potek oziroma aktivnosti, ki bi jih otroci izvajali v sodelovanju z dijaki. Na že pripravljene dejavnosti sem lahko podala nekaj svojih idej oziroma predlogov, ki jih je kasneje profesorica Močnik tudi uporabila.

Na dan dogodka so bili otroci zelo vznemirjeni, saj smo odšli na gostovanje v srednjo šolo. V matematični učilnici so nas pričakale dijakinje in profesorica. Pred otroke je bilo postavljenih šest različnih postaj z zanimivim didaktičnim materialom in nalogami. Nad aktivnostjo in sodelovanjem otrok sem bila izredno navdušena. Opazila sem tudi zelo lep, spoštljiv, a obenem sproščen

odnos med profesorico in dijakinjami. Če so bile dijakinje na začetku še nekoliko sramežljive in zadržane v odnosu do otrok, pa so kasneje suvereno vodile delavnice ter bile otrokom v pomoč. Z zelo lepimi občutki smo zapuščali šolo, v katero bi se z veseljem še vrnili. Omenjeni projekt prinaša vpogled v različne generacije, ki vsaka s svojim delovanjem vpliva na družbo, v kateri živimo in delujemo. Zavedanje, da vsak posameznik lahko nekoga nekaj nauči ter ob tem tudi sam pridobiva znanje, je ključnega pomena za čas, v katerem živimo. Ob tem pa krepiimo dobre odnose, ki na dolgi rok prinašajo stabilnost in varnost slehernega človeka. Menim, da je to eden glavnih ciljev, ki jih projekt zasleduje.

V prihodnje bi si še želela sodelovati v podobnih projektih, saj nas povezujejo in družbo združujejo v pozitivno celoto.

Suzana Krapež, vzgojiteljica predšolskih otrok v Otroškem vrtcu Ajdovščina

Brez muje se čevelj ne obuže, suha igla, Jan Vončina, 1. b

Izzivi, ki bogatijo

Za učitelja mora biti poučevanje (nenehen) izziv. Pogosto nas prednje postavljajo že vsakodnevne situacije in spleti dogodkov, včasih si jih zastavimo sami, enkrat v šolskem letu pa učitelje in druge strokovne delavce Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina k oblikovanju drugačnega šolskega dne izzove projektni dan. S podporo organizacijske ekipe si upamo stopiti izven svojih okvirjev, pri raznovrstnih dejavnostih se povezujemo, iščemo ideje, kreiramo novo, zanimivo, boljše in premikamo svoje meje.

Letos smo na delavnici z naslovom Učitelj za en dan dijakom ponudili možnost, da so za čas projektnega dne prevzeli vlogo učitelja in izvedli naravoslovni dan za učence 6. razreda Osnovne šole Šturje. Čeprav se je na prvi pogled zdelo, da bo to izziv predvsem za sodelujoče dijake, pa sta predstavljali organizacija in izvedba zalogaj tudi za učitelje, saj je bilo delo treba organizirati smiselno in tako, da je vse zastavljene aktivnosti v dobrih treh urah izpeljalo okrog 70 šestošolcev.

Tudi učitelji smo bili ta dan postavljeni v novo vlogo. Iz izvajalcev pouka, ki navadno samostojno vodimo učni proces, smo se prelevili v opazovalce in podpornike, neposredno izvedbo pa zaupali »mladim učiteljem«. Zavedali smo se, da njihovo delo ni bilo lahko, saj so morali v enem dopoldnevu izvesti in osmisлити eksperimentalne vaje z vseh treh naravoslovnih področij – biologije, fizike in kemije. Vendar so k delu pristopili zagnano, odgovorno, organizirano, sodelovalno, ustvarjalno in srčno ter tako učence uspešno vodili do želenih spoznanj in znanja. Resnično si želimo, da je

bila taka izvedba med drugim tudi odraz odnosov, ki so jih mladi pilonovci deležni v času svojega izobraževanja na naši šoli.

Posamezni dijaki so z delom v naši delavnici ta dan potrdili svojo namero za nadaljnjo pedagoško poklicno usmeritev, drugi pa so spoznali, da je delo z učenci zahtevno. Poleg tega smo tudi učitelji svoje dijake lahko videli v povsem drugi luči, saj so pokazali nekatere svoje spretnosti, znanja in veščine, ki v sklopu klasičnega pouka ostajajo skrite. Prav tovrstna spoznanja učitelju odpirajo možnost prilagajanja svojih učnih ur tako, da postanejo za dijake zanimive, obenem pa tudi učinkovite, saj jim s pomočjo njim ljubih tem lažje približa težje, abstraktnejše vsebine.

Delavnica je zahtevala tudi sodelovanje z osnovnošolskimi učitelji. Ponujala je možnost izmenjave primerov dobrih praks ter spoznavanje njihovega načina dela in značilnosti novih generacij.

Projektni dan, ki na naši šoli postaja stalnica, učiteljem omogoča, da za en dan strokovne vsebine osvetlimo z drugačnimi učnimi metodami in oblikami, v drugačnih širinah in globinah ter v drugačnem časovnem okviru. Ali pa ta dan lastno stroko pustimo ob strani ter v pouk vpeljemo vsebine in veščine, ki nas veselijo in zapolnjujejo naš vsakdan. Stopimo pa lahko tudi na pot nečesa povsem novega in se učimo tudi sami. Možnosti je veliko, le izziv je treba sprejeti.

Mojca Vidmar, prof., in Sonja Marušič, prof.

Fotografija: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Dijaki v vlogi učiteljev

V sredo, 22. novembra, smo imeli na šoli organiziran projektni dan. Nekateri dijaki smo izbrali skupino z naslovom Učitelj za en dan, kjer smo šestošolce naučili nekaj novega o fotosintezi in celičnem dihanju, poleg tega pa smo jim prikazali, kako potekajo poskusi pri kemiji.

Delo z osnovnošolci je bilo za nas nekaj novega in nam je predstavljalo precejšen izziv, saj smo se vsi, ki smo sodelovali v tej skupini, prvič znašli v vlogi učitelja. Ob tem smo se sprva srečali z nekaj težavami, in sicer kako otrokom podati snov, da jo bodo hitro in pravilno razumeli, ter kako jih pripraviti do tega, da bodo zainteresirani za delo. Pred pričetkom projektnega dne nismo bili prepričani, ali bomo kos nalogi, saj nismo pred tem še nikoli poučevali oziroma nadzirali tako številčne skupine otrok. Naš strah je bil odveč, saj smo hitro usvojili pravi pristop in jim uspešno podali snov ter izvedli in obrazložili poskuse na tak način, da so se otroci začeli zanimati zanje. Učenci so poleg novega znanja o fotosintezi in celičnem dihanju usvojili tudi veliko tehnik in pristopov, ki jih bodo lahko uporabljali v nadaljnjem šolanju.

Fotografiji: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Projektni dan pa ni bil poučen le za osnovnošolce, temveč tudi za nas, saj smo pridobili številne veščine, ki nam bodo v življenju zagotovo koristile, še posebej, če bomo opravljali delo, kjer je pomemben stik z ljudmi. Izmed vseh se nam zdita najpomembnejši vzpostavljanje discipline in ohranjanje mirnosti ter zainteresiranosti pri otrocih. Naučili smo se tudi, da smo si ljudje različni ter da lahko dojemamo stvari različno, saj smo morali otrokom nekatere teme predstaviti na različne načine. Pri podajanju snovi in prikazovanju poskusov smo se spopadali tudi s časovno stisko, ker smo morali vse izvesti v 45 minutah, za kar je bila potrebna dobra organizacija dela. Gotovo je bilo to učenje za življenje.

S to novo izkušnjo postavitve dijaka v vlogo učitelja smo dobili vpogled v pedagoško delo in na lastni koži občutili nekatere težave, s katerimi se učitelji srečujejo vsakodnevno. Obenem smo prek učenja drugih utrdili lastno znanje. Želimo si, da bi to lahko večkrat počeli pri rednem pouku, predvsem pri naravoslovnih predmetih, in bi bila na naslednjih projektnih dneh vsaj ena izmed delavnic na temo poučevanja.

Aleksej Mavri, Vita Haler, Kristina Zorn, Blaž Kolar Tratnik, Luka Pizzoni in Žiga Mozetič, 3. a

Učitelj za en dan

V sredo, 22. novembra 2023, je potekal projektni dan z naslovom *Človek človeku srčni sopotnik*. Dijaki smo imeli na voljo različne delavnice, vsem pa sta bila skupna pomoč in stik s sočlovekom. Med ponujenimi dejavnostmi smo izbrale delavnico Učitelj za en dan, saj smo se poleg dela v vrtcu želele preizkusiti tudi v poučevanju nekoliko starejših otrok. Med ponujenimi možnostmi – biologija, kemija, fizika – smo izbrale biologijo. Dijaki smo dobili zadolžitev, da učencem 6. razreda iz Osnovne šole Šturje predstavimo mikroskopiranje. Na predajanje znanja smo se pripravili tako, da smo ponovili dele mikroskopa in njegovo uporabo ter skupaj obnovili dejstva o rastlinskih celicah, saj so otroci pod mikroskopom opazovali list ciklame. Ko so otroci prišli v našo šolo, se je vsak dijak pridružil dvema osnovnošolcema, s katerima je izvedel načrtovane vaje. Najprej smo jim predstavili sestavne dele mikroskopa, nato pa je vsak otrok izdelal svoj prvi preparat, ki ga je nato mikroskopiral. Otroci so bili izjemno veseli, ker so sami izdelali preparat in videli rastlinsko celico. Po koncu dejavnosti so bili naši obiskovalci navdušeni nad pridobljenim znanjem in drugačnim načinom dela.

Občutki po projektne dnevu so zelo pozitivni. Spoznale smo, da zna biti delo učiteljice včasih težko, a obenem tudi lepo, saj so se otroci veselili usvojenega znanja. Pohvalile bi tudi mentorici, profesorici Sonjo Marušič in Mojco Vidmar, saj sta nas vodili skozi proces priprav in nam bili na voljo ves čas poteka projektne dneva. Vesele smo, da smo si izbrale to delavnico in tako pridobile izkušnje, ki nam bodo prišle prav tudi pri odločitvi za nadaljnje šolanje. Navdušeno pričakujemo podobno zasnovane projektne dneve.

Aleša Gvardjančič, Teja Škrli in Manca Bolčič, 3. č

Fotografiji: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Zate, prijatelj

Ker tvoj sem prijatelj,
želim ti najboljše,
da bil bi uspešen in srečen s seboj.
Ob tebi bom vedno,
te spremljal, pomagal,
vse bo še dobro,
le nič se ne boji!

Zato kar pogumno
stopaj po poti,
je treba začeti,
zato se kar loti.
Upam, da veš, če se hoče, se da.
Nič na tem svetu ni padlo z neba.

Če gledal boš druge,
boš vedno kot ovca,
enak kot ostali, v čredi ujet.
Zato kar pogumno!
Ne skrivaj obraza,
polêtel bo tisti, ki upa letet'!

Ogibaj se tistim,
živečim v okvirju,
bodi pogumen,
naj strah te ne bo
biti drugačen, samo ker ostali
ne gledajo širše, kot vidi oko.

Mučno mi je,
saj se sam ne zavedaš,
da bil si z razlogom poslan na ta svet.
Težko to gledam, da cene ne vidiš,
želim ti pokazat',
za kar sam si slep.

Čas je prišel,
da to vidiš še ti.
Prijatelj moj dragi, odpri že oči!
Zmoreš vse,
pa čeprav ne verjameš.
Prijatelj moj dragi,
je čas, da vstaneš!

Taja Sašič, 2. č

Pesem je nastala kot razmišljanje ob Vodnikovem *Dramilu*.

Pomen književnosti in branja za naše življenje

Branje je imelo že v preteklosti veliko vlogo v družbi. Osebe, ki so znale brati in so bile izobražene, so bile v družbi bolj cenjene, ljudje so jih bolj spoštovali ter jih naprošali za nasvete in pomoč. Kako pa je s pomenom branja danes? V sodobnem svetu se vsakodnevno, kljub napredni tehnologiji, na vsakem koraku srečujemo z različnimi simboli, črkami in napisi, zato si ne moremo predstavljati življenja brez branja, a slednje pogosto ostaja na ravni pridobivanja osnovnih informacij, potrebnih za naš vsakdan. Zdi pa se, da danes vse manj posegamo po fizičnih knjigah in umetnostni literaturi, ki od nas zahteva več pozornosti in je na sploh bolj zahtevna. Branje je kompleksen proces, ki spodbuja delovanje človekovih senzornih, motoričnih, spominskih in miselnih funkcij. Za nas je sposobnost branja izrednega pomena. Otroci se lahko naučijo brati že zelo zgodaj, za kar pa morajo imeti ustrezno motivacijo in interes. Če odrasli otroke dobro motiviramo in smo jim z branjem v zgled, se bodo lažje in z večjim veseljem seznanili z novimi stvarmi ter pri tem celo uživali. Spomnim se, kako nam je vzgojiteljica v času mojega otroštva v vrtcu prebirala otroške knjige ter nas na pozitiven način že od malih nog seznanjala z literaturo. Prav zato sem tudi sama raje posegala po raznovrstnih slikanicah in pravljicah. Ključnega pomena je torej odraščanje v literarno spodbudnem okolju, kjer starši v vsakodnevno rutino vključijo družinsko branje, najpogosteje je to skupno večerno branje pravljice za lahko noč. Na to opozarja tudi dr. Knaflič, ki se pri svojem raziskovalnem delu posveča pomenu in spodbujanju branja: »S svojim ravnanjem, stališči in odnosom do branja starši že zelo zgodaj vplivajo na otrokov bodoči odnos do knjige.« (Knaflič, 2003). K temu pripomorejo tudi bralno in literarno usmerjene aktivnosti, zato vrtci in osnovne šole velikokrat organizirajo razne obogatitvene dejavnosti, kot so bralni palček ali bralna značka, s čimer otroke spodbudijo k branju. Bralne izkušnje, ki jih pridobimo v ranem otroštvu, se prenesejo v naše nadaljnje življenje ter vplivajo na razvoj pismenosti in govorne zmožnosti. Prek branja si bogatimo besedni zaklad, poveča se nam zmožnost kritičnega mišljenja, izboljšuje se nam spomin, pridobivamo nove informacije ter s tem širimo splošno razgledanost, in če nam je branje v užitek, je to lahko za

nas odlična alternativa sprostitve ter odklop od zunanjega sveta. Kljub tolikšnim prednostim pa strokovnjaki pogosto opozarjajo, da ljudje danes vse manj posegamo po knjigah, a se ob tem ne zavedamo, da izgubljammo številne zmožnosti in veščine, s katerimi bi lahko pozitivno vplivali na družbo, v kateri živimo. V poplavi medijskih besedil smo vse manj kritični in sposobni lastne presoje o tem, kaj je resnično in kaj ne, kaj je prav in kaj ni v skladu z našimi prepričanji in vrednotami. 23. aprila smo obeleževali svetovni dan knjige. Ste takrat kaj dobrega prebrali? Dobro je, da ozavesimo pomen branja in si vsakodnevno vzamemo čas ter preberemo vsaj nekaj vrstic, saj pravijo, da kdor bere, živi tisoč življenj, medtem ko tisti, ki ne bere, samo enega.

*»Sončni vzhod prebuja naravo,
branje knjig razsvetljuje glavo.«*

(mongolski pregovor)

Urška Rijavec, 4. d

Zvezdni vrvež, suha igla, Tea Kete, 1. b

V spomin na 120-letnico rojstva Srečka Kosovela

Jaz bi rad hodil v majhnem plašču besed ...

... ali pod tem naj se skriva topel, svetel svet.

(Srečko Kosovel)

21. september 2023 – Slovo maturantov in 7. februar 2024 – proslava ob slovenskem kulturnem prazniku

Knjižno kazalo maturantom v spomin

Oblikovanje šolskih prireditev ob različnih priložnostih je za pilonovce stara dobra tradicija. Skozi leta smo z vsako novo generacijo uspeli ustvariti veliko odličnih dogodkov.

V letošnjem šolskem letu smo z dijakinjami in dijaki obeh programov na tradicionalni septembrski prireditvi Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina, ko proslavimo dosežke maturantov, ki po uspešno zaključeni srednji šoli stopajo na novo pot, pripravili recital del Srečka Kosovela, ki je pred 100 leti v svojih pesmih izhajal iz svoje pokrajine, ob vstopu v svet pa je izražal potrebo po spremembi obstoječega družbenega reda in verjel v prihodnost na temelju pristnih človeških vrednot. Recital smo naslovili *Jaz bi rad hodil v majhnem plašču besed*, v njem pa izpostavili posameznika v iskanju svoje lastne poti znotraj družbe. Kosovelove pesmi so dijaki prepletli z njegovimi esejističnimi besedili ter sodobnimi plesnimi in klasičnimi glasbenimi vložki na klavirju.

Prireditve je namenjena vsakoletni obeležitvi dosežkov maturantov. Veliko vztrajnosti in marljivosti je potrebne, da dijak skozi celo srednjo šolo dosega odlične rezultate pri skoraj vsakem predmetu, zato smo še posebej izpostavili odlične dijake v vseh letih šolanja: Nino Bajc, Elizo Felc, Kajo Bauman, Mihelo Božič, Urško Bučinel, Špelo Menič, Ano Repezza, Urško Humar, Mihaelo Maiti in Matjaža Bunca. Posebej pa smo veseli in ponosni, da imamo tudi letos eno zlato – Mihela Božič, in kar dve diamantni maturantki – Eliza Felc in Urška Bučinel, kar jih uvršča v sam vrh slovenskih maturantov. Ravnatelj jim je na prireditvi izročil spominska nalivna peresa z vgravirano vizijo šole, ki vse nas vodi po poti srčnosti, vedoželjnosti in ustvarjalnosti. Vsak dijak pa je v spomin dobil knjižno kazalo z verzi Srečka Kosovela, v želji, da bi jih ti spremljali in prijazno opominjali na topel in svetel svet, ki je v vsakem od njih in se je oblikoval tudi v štirih letih šolanja v Ajdovščini. Vsaka generacija mladih, ki jo pošiljamo v svet, v nas budi ponos in pričakovanje, skupaj z njimi se oziramo v prihodnost, h kateri želijo prispevati. Doživeto srečanje maturantov in njihovih staršev z razredniki in profesorji je bila lepa priložnost za praznovanje njihovih uspehov in dela učiteljev, obenem pa dragocen čas za iskanje toplote in svetlobe v pogovorih med nami.

*Voditelja prireditve –
Urban Antoniĉ, 3. ĉ, in Rebeka Lampe, 4. ĉ*

Recital Kosovelovih del smo z dijakinjami in dijaki ponovili ob praznovanju slovenskega kulturnega praznika tudi za vse tiste pilonovce, ki še guli-jo šolske klopi. Kosovel je mladim blizu, ko ga spoznajo, jih navdušita avtorjeva prodornost in avantgardnost. Njegova poezija od nastanka dalje nagovarja predvsem mlade, ki so nosilci prihodnosti in kot pesnik presojuje stvarnost ter želi-jo na temeljih pristnih ĉloveških vrednot narediti boljši jutri za vse. Obletnica pesnikovega rojstva se je tako zdela priložnost, da se spomnimo, kako se dobra poezija ne stara, temveĉ ostaja v vseh ĉasih in prostorih mlada, sveža, sposobna nago-voriti in v ĉloveku vzvaloviti najbolj intimne misli, ĉustva in ĉutenja. Tokrat smo izpostavili tudi Ko-sovelove misli o kulturi srca, ki gre svojo pot in je kot luĉ. Kultura srca je obenem tista, ki bo naše mlade v mislih in spominu vedno vezala tudi na Ajdovšĉino, nas – uĉitelje pa nanje.

Zato bi ob koncu rada izrekla zahvalo vsem dija-kinjam in dijaku, ki so sodelovali na obeh prire-ditvah in so bili s svojim nastopom marsikomu v navdih, vsem pa so omogoĉili, da prek njih s svo-jimi oĉmi in ušesi uzremo del Kosovelove boga-te zapušĉine – skozi besedo, glasbo, sliko in gib. Rada bi se zahvalila tudi sodelavkam in sodelav-cem, ki so sooblikovali prireditev in s katerimi te krasne mlade ljudi skupaj spodbujamo in usmer-jamo, ter ravnatelju, ker podpira naša prizade-vanja za razvoj vseživljenjskih vešĉin pri dijakih. Zahvala gre seveda tudi krasni publiki, ki nas je nagradila z aplavzom.

Po vsakem takem projektu sem še bolj vesela, da lahko delam z mladimi, da sodelujem pri razvija-nju njihovih potencialov, obĉudujem njihove ta-lente in rast. Ter se od njih uĉim – vedno so bili namreĉ pripravljeni za vaje, pozorni na napotke, vztrajni pri spremembah in popravkih, ustvarjalni v procesu in srĉni v nastopu.

Vsakemu od vas Źelim majhen plašč toplega, svetlega sveta.

Mateja Ceket Odar, prof.

»Ne civilizacija ne izobrazba, pravi smisel je v kulturi srca. ... Kultura gre svojo pot. Kakor luĉ je: njena sila je v tišini in svetlini; ne hrumi kakor Źivljenje, ki mu postavljajo vsak dan ponosnejše stavbe. Tudi jih kultura ne zahteva; ona sama je stavba nad stavbami, stavba brezteŹne dušev-nosti, stavba misli in duha, ki ne vzame lakomni-kom zemlje niti pedi, in to je njen ponos; veĉna je in povesod je, vedno bdi nad nami kakor svetel cilj, proti kateremu moramo iti.« (Sreĉko Kosovel)

*Proslava ob kulturnem prazniku
Fotografije: arhiv Srednje Źole Veno Pilon AjdovŹĉina*

Ljubezensko pismo

Živijo!

Nikoli si nisem mislila, da bom dejansko prijela pisalo v roke in prav tebi začela pisati to pismo. Uf, kje naj sploh začnem?

Že od prvega dne, ko sva se spoznala na morju pred skoraj desetimi leti, se mi zdi, da je med nama nastalo res tesno prijateljstvo. Vsako leto, ko se znova in znova videvava, čutim, da mi res veliko pomeniš. Ko se pogovarjava ali si piševa, pripelješ nasmeh na moje ustnice in mi hkrati poplepšaš dan. Vedno, ko kaj počneva skupaj, pozabim na vse svoje skrbi in postanem srečna. Vsak tvoj nasmeh, tvoje zelenorjave oči, tvoj pogled, tvoj humor ... preprosto vse te dela čudovitega in me vsak dan bolj osrečuje. Vsakič, ko poslušam igranje tvoje harmonike, vsakič, ko me pelješ oko

li z motorjem, ali pa vsakič, ko odpirava zanimive teme za pogovor, postaja moje življenje lepše. Še posebej pa te občudujem pri tem, kako delaven si, kako rad pomagaš drugim in si vedno na voljo, ko te kdo potrebuje.

Že nekaj let skrivam svoja resnična čustva pred tabo, ker me je iskreno malo strah, kaj si boš o vsem tem mislil, in ker te nočem izgubiti. Ampak moram ti priznati, da te imam res zelo rada, ne le kot prijatelja, ampak veliko več. Veliko mi pomeniš. Res si neverjetna in čudovita oseba – prosim, ne spremeni se.

Z ljubeznijo

Anamarija Bajc, 2. b

Svečanost, Anamarija Bajc, 2. b

Vsak človek je zase svet ...

V vsakem človeku se skriva dragocen svet, ki ga ustvarjajo njegove edinstvene misli, čustva in želje. V tišini svojega notranjega prostora vsakdo postane pesnik in bralec svoje lastne zgodbe, ki se gradi in izpopolnjuje na podlagi izkušenj.

Nika Čotar, 2. č, v vlogi primadone

Dijaki Srednje šole Venko Pilon Ajdovščina smo 15. decembra 2023 pripravili novoletno proslavo v Dvorani Prve slovenske vlade. Naslov prireditve *Vsak človek je zase svet* je navdihnili Pavčkova *Pesem o zvezdah*. Pod mentorstvom naših profesorjev smo nastopajoči skozi recitacijo, pesem, dramo, ples in glasbo predstavili svoj osebni svet našim sovrstnikom, zaposlenim in drugim obiskovalcem. Nastopi so prinašali na oder svežino in mladostno energijo, ki sta v kombinaciji z ritmom in glasbo navdušili publiko.

Glasbena točka, 3. č

Uvod v proslavo je bila recitacija izsekov Pavčkove poezije, ki je poudarila temo proslave. Po himni je sledil osrednji dogodek prireditve, uprizoritev intervjuja z namišljeno priznano operno pevko iz tujine, ki jo je izvrstno upodobila naša dijakinja Nika Čotar. Poleg odlične igre je ob spremljavi godal prisotne očarala s svojim glasom ob petju arije Carmen: *L'amour est oiseau rebelle*. Svoj pevski talent je pokazal tudi voditelj intervjuja Anej Remec, ki je v duetu z Adelino Krasniqi zapel pesem *Vivo per lei*. S pesmimi, igranjem inštrumentov in krajšimi dramskimi vložki so se predstavili tudi vsi glasbeni oddelki predšolske vzgoje in šolski zbor ter ustvarili pravo prednovoletno vzdušje.

Na proslavi je gostovala makedonska plesna skupina, katere član je tudi eden izmed naših dijakov. Pokazali so svoj tradicionalni ples, s katerim so nam približali svojo kulturo in umetniško izraznost. Večer je se je zaključil z obiskom gostje Saše Pavček, ki je s svojim nagovorom počastila očetoovo zapuščino in proslavi dodala poseben pečat.

»Vsak človek je zase svet, čuden, svetel in lep, kot zvezda na nebu.«

(Pavček)

Vsak posameznik ima svoje talente, sposobnosti, interese in strasti. Vsak ima svoje sanje, cilje, vrednote in prepričanja. Vsak ima svojo zgodbo, ko pa jo deli z drugimi, se ti delčki spojijo v dragoceno celoto.

Ema Gregorčič, 4. a

Rebeka Lampe in Matic Jeklin, 4. č, v plesni točki

Skrita moč knjig

Kakovostna literatura vsebuje širok nabor človeških misli in čustev. Je koristna oblika pridobivanja novega besedišča, širi obzorja in spodbuja proces samozdravljenja, saj omogoča uvid v določeno situacijo, spodbuja razpravo o problemu, usmerja v iskanje rešitev. Prek branja knjig bralec uvidi, da se tudi drugi srečujejo s podobnimi stiskami, kar ga vodi do čustvene razbremenitve in v njem sproži optimističen pogled v prihodnost. Govorimo o biblioterapiji, stoletja poznanem samozdravljenju preko knjig.

Stari Grki so knjižnice imenovali zdravilišča za duše, dojemali so jih kot svet prostor z zdravilnimi močmi. Aristotel je govoril o vplivu knjig na človekovo psiho. Razpravljal je o katarzičnem učinku tragedije na bralca. Drugi so knjigam pripisovali možnost zdravljenja prek identifikacije z liki v zgodbah in prepoznavanja pacientovih duševnih problemov. Kot vrsta samozdravljenja pa se je uveljavila prav med obema vojnama; prepoznana je bila kot pomoč vojakom, ki so se vrnili z bojišč in se borili s posttravmatskim stresom.

Toda vsaka knjiga še ne ponuja pomoči posamezniku. Upoštevati je treba starost bralca, stopnjo izobrazbe, kulturno okolje, iz katerega prihaja, in vrsto drugih dejavnikov. Pri iskanju primerne knjige pomoč ponudi strokovno izobražena oseba – biblioterapevt. Ta nam s svojim strokovnim znanjem in razumevanjem težav, s katerimi se soočamo, svetuje pri izboru ustrezne literature. To

so običajno psihologi, psihiatri, učitelji, vzgojitelji, svetovalci, knjižničarji ..., skratka osebe, ki imajo ustrezno znanje, da prepoznajo literaturo, ki bo v bralcu sprožila afektivne in kognitivne spremembe.

Osebna rast in samozdravljenje poteka prek jezika, simbolov in zgodbe. Kakovostna literatura torej pomembno vpliva na posameznikov čustveni, kognitivni in socialni vidik delovanja. Osnovana je na vodenem branju kakovostnega gradiva, ki vodi do konstruktivnega soočanja z osebnimi težavami. Najpogostejša priporočena zvrst so romani. Zlasti priljubljeni so Jane Austen, Gustave Flaubert in Lev Nikolajevič Tolstoj, saj njihove knjige posamezniku omogočajo, da se potopi v posameznikov značaj in tako bolje razume sebe in druge. Poleg visokokakovostne literature je pri branju odločilen namen, ki nas usmerja na zavestno doživljanje prebranega. Nujno je, da med branjem razmišljamo. Knjigi se je treba pustiti nagovoriti, da nas očara, navdihne in se nas dotakne.

Bralec se med branjem najprej identificira z likom in dogodki v zgodbi. Občuti njegovo ranljivost, šibkost ali moč, njegove izkušnje, bolečino, trpljenje in srečo. Knjiga se s svojimi junaki prelevi v bralčevega sogovornika, ki v njem sproži miselni in čustveni proces samozdravljenja. Z junakom poišče vzporednice, s tem pa je sposoben sprostiti zatrta čustva v varnem okolju, kar privede do katarze in postopnega razumevanja samega sebe.

Bralec na novo razume svoje probleme in postopoma spremeni svoje vedenje oziroma se odloči za uvajanje sprememb v svoje življenje. Knjiga lahko v nas vzbudi tudi neprijetna čustva, saj nas problemi spominjajo na nerešene spore, tesnobo, proces lahko postane preveč boleč. Bralca lahko privede do tega, da z branjem prekine in prevzame zgolj vlogo opazovalca, s čimer nadzira svoj čustven odziv. Ker se ne identificira z junakom, proces branja ne privede do katarze.

Ustrezna literatura je v pomoč vsem starostnim skupinam, tudi otrokom. Želi jim ponuditi rešitve za njihove trenutne težave, pomaga zmanjšati notranji nemir ter krepiti njihovo duševno stanje. Veliko se jo uporablja pri delu z zlorabljenimi, zanemarenimi otroki oziroma tistimi, ki so doživeli smrt ali druge težke življenjske dogodke. Pomembno je, da otrok dobi literaturo, ki bo ustrezala njegovemu razvoju, značaju, interesom in potrebam. V knjigah morajo biti teme predstavljene občutljivo, odražati morajo realnost, hkrati pa otroku omogočijo varno oddaljenost od sebe. Pomembno je, da ima odrasla oseba vnaprej pripravljene različne bralne dejavnosti, ki vključujejo pogovor o knjigi, razlago neznanih besed, osredotočanje na slike.

Med posebno obliko biblioterapije štejemo tudi branje ob prisotnosti terapevtskega psa. Najpogosteje se izvaja v knjižnici, kjer otrok bere psu.

To otroku pomaga, da izboljša bralne in sporazumevalne sposobnosti, saj so psi poslušalci, ki ne kritizirajo, zato se ob njih otrok počuti bolj sproščenega.

Knjige so torej pomembni učitelji iskanja notranjega miru, raziskovanja svojih čustvenih odzivov in obvladovanja težkih življenjskih situacij.

Viri:

JELEN, Tamara. *Biblioterapija v socialnopedagoškem delu* [online] (Datum ogleda: 7. 11. 2023). Dostopno na: <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=27382>

PEROVŠEK, Suzana. *Knjiga kot zdravilo in terapija – biblioterapija* [online] (Datum ogleda: 7. 11. 2023). Dostopno na: <https://drustvo-amonet.si/2016/06/10/knjiga-kot-zdravilo-in-terapija-biblioterapija/>

REŠIČ RIHAR, Tatjana in URBANIJA, Jože. 1999. *Biblioterapija*. Ljubljana: Filozofska fakulteta

ZABUKOVEC, Vlasta. *Biblioterapija v knjižnici*. [online] (Datum ogleda: 5. 11. 2023). Dostopno na: <https://journals.uni-lj.si/knjiznica/article/view/13831>

Lia Bajec, 4. d

Fotografije: Knjižnica, Anamarija Bajc, 2. b

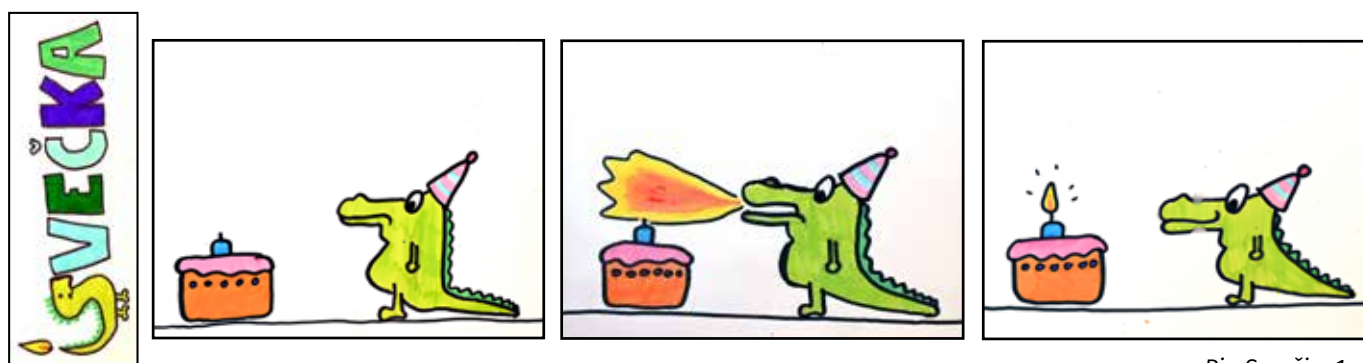

Pozidano obzorje, Nejc Franko, 3. d

Ana Gorup, 4. a

Pia Seražin, 1. e

Neža Urbas, 1. d

Na prakso v vrtec bolj suvereno

Dijake programa Predšolska vzgoja je pred prvim praktičnim usposabljanjem v vrtcu treba na to pripraviti. Večina jih je sicer vrtec obiskovala v svojem predšolskem obdobju, toda tokrat vanj vstopajo v drugačni vlogi. V vsaki generaciji dijakov pa se najdejo tudi taki, ki sploh prvič prestopajo vrtčevski prag.

Ker dijaki v drugem letniku izobraževanja še ne poznajo dovolj strokovnih vsebin, ki bi jim praktično usposabljanje v vrtcu olajšale, smo letos zanje organizirali t. i. strokovni dan. Izvedli smo ga v sodelovanju z vzgojiteljicami in drugimi strokovnimi delavkami iz Otroškega vrtca Ajdovščina, vrtca v Dornberku in Prvačini, Waldorfskega vrtca Zlata ptica ter Osnovne šole Kozara, v sredo, 13. marca, v prostorih naše šole. Na različnih predavanjih in delavnicah so dijaki tako iz prve roke spoznavali vrtčevsko rutino in tudi posebnosti nekaterih programov.

Vzgojiteljice iz ajdovskega vrtca so jim predstavile dnevno rutino. Že v uvodu so jim pokazale, kako se otroci v vrtcu na zabaven način drug drugemu predstavijo. V nadaljevanju pa so dijaki že pridobili prvo izkušnjo načrtovanja vodene dejavnosti. S pomočjo fotografij in videoposnetkov so spoznali nekaj primerov dobrih praks, ki jih bodo lahko uporabili tudi pri svojem pedagoškem delu.

V želji po integraciji vrtec obiskujejo tudi otroci s posebnimi potrebami. Strokovne delavke z Osnovne šole Kozara so dijakom najprej predstavile šolo s prilagojenim programom in jih vodile do definicije otroka s posebnimi potrebami. Seznanile so jih z delom v posameznih oddelkih, dijaki pa so se do neke mere lahko tudi poistovetili z otroki, ki imajo različne primanjkljaje, in sicer tako, da so pisali miže, risali z nedominantno roko ipd.

Ker so pri nas v zadnjem času vse pogostejši zasebni ali javni vrtci, ki ponujajo različne vrste predšolske pedagogike, smo nekatere predstavili tudi dijakom. V delavnici pedagogike montessori so dijaki najprej spoznali življenje in delo njene ustanoviteljice Marie Montessori ter začetke te pedagogike. V nadaljevanju je vzgojiteljica spregovorila o pomenu rutine v predšolskem obdobju in poudarila pomen zgleda. Ob videoposnetku so

pobliže spoznali igro tišine, ki je v vrtcih montessori pomemben del rutine. Vzgojiteljica je s seboj prinesla tudi pripomočke, ki jih otroci uporabljajo za vsakodnevne dejavnosti, t. i. materiale.

Tudi v delavnici gozdne pedagogike so si dijaki na videoposnetkih ogledali različne primere dejavnosti, ki jih vzgojitelji z otroki izpeljejo v naravi. S pomočjo naravnih materialov, kot so vejice, listje, kamenčki ipd., so dijaki spoznavali in se sami preizkušali v načrtovanju različnih dejavnosti po kurikulumu za vrtce.

Delavnica waldorfske pedagogike pa je bila izrazito praktično usmerjena. Tudi tu so dijaki najprej spoznali začetke waldorfske pedagogike in njene glavne stebre. Vzgojiteljica jim je predstavila pomen proste igre v predšolskem obdobju in jim razložila, da je prav ta ključna za krepitev lastne ustvarjalnosti. Vzgojiteljice v waldorfskih vrtcih zato večino igrač izdelajo same in v tem so se preizkusili tudi naši dijaki. Iz lesa so izdelali stolčke in oblikovali obleke iz filca za palčke.

Strokovni dan smo sklenili z evalvacijo. Vsi sodelujoči smo izrazili zadovoljstvo in željo po tovrstnem sodelovanju tudi v prihodnje. Dijaki pa so se po vsem videnem, slišnem in preizkušenem počutili opolnomočene za bolj suveren začetek praktičnega usposabljanja v vrtcu.

Ivana Daolio, organizatorica strokovnega dne

Fotografija: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Mladi mentorji – znanje na potezi

V delavnici Mladi mentorji – znanje na potezi smo dijakinje in dijaki naše šole skupaj z mladimi, ki so vključeni v Projektno učenje mladih (PUM-O+), zasledovali krovno temo projektnega dne *Človek človeku srčni sopotnik*.

Delavnico sem izbrala, ker me je pritegnila tematika o osebni rasti in iskanju svojega potenciala, veselila sem se tudi drugačnega dne izven šole in druženja v Hiši mladih, kjer so nas prijazno sprejeli.

V prijetnem, lepo opremljenem prostoru smo se z ostalimi člani delavnice spoznali in usedli v krog na leseno sedežno garnituro iz industrijskih palet, ki so jo pumovci izdelali sami. Prvo delavnico je vodila mag. Alenka Magajne, vodja mentorske skupine PUM-O+ Ajdovščina. V tej dejavnosti smo s pomočjo kartic Points of You (coaching-metoda), na katerih so simbolne fotografije in besede, zapisane v spodnjem delu kartice, odkrivali lastne potenciale, močne točke, prednosti in ovi-re, ki nam preprečujejo, da bi svoje potenciale uresničili. Menim, da smo bili prav vsi, vključno z mentoricama, presenečeni, kaj vse smo izvedeli o sebi. Iz te dejavnosti pa smo se veliko naučili tudi o drugih. Dejavnost je sprožila zanimiv in poglobljen pogovor, v katerem smo prepoznavali, da smo si v marsičem podobni, ko razmišljamo o svojih ciljih, zato smo se v nadaljevanju osredotočili na svoja močna področja in iskanje poti, kako doseči svoje želje.

Druga dejavnost, ki jo je vodila profesorica Mateja Ceket Odar, je bila vsem zelo zabavna, saj smo razmišljanje o svojih potencialih nadaljevali ob ustvarjanju vizualne projekcije prihodnosti (»vision board«) na listu papirja. Iz revij in časopisov smo izrezali fotografije, v katerih smo prepoznali svoje želje, pričakovanja in cilje, za katere bi si želeli, da predstavljajo našo prihodnost. Postavljali smo si vprašanja, kot so: S katerimi aktivnostmi se ukvarjam v svoji želeni prihodnosti? Kako želim, da izgleda moje življenje? Kam potujem? Kakšen avto imam? ... Na tak način smo ustvarili lastne vizije svoje prihodnosti, ki nam lahko med drugim služijo kot motivacija za doseganje zelenih ciljev. Obenem nam je dejavnost omogočila veliko mero ustvarjalnosti in inovativnosti, saj smo lahko na

papir zalepili dobesečno »kar koli«. Rezljale so škarje in lepila so letela po tleh ... tako je bliskovito nastala vrsta čudovitih kolažev, v katere so bili vtakani naši cilji, hrepenenja in sanje.

Ob koncu smo vsi na listke zapisali misli za prihodnost. Ker se je bližal adventni čas, so jih pumovci naslednji dan zapisali v adventni koledar, za izdelavo katerega nam je ta dan žal zmanjkalo časa. Prepričana sem, da smo vsi udeleženci druženje doživeli kot pristno in toplo izkušnjo, v kateri smo po začetnem nelagodju ustvarili varen prostor za upanja ter med seboj začutili povezanost in bližino.

Ana Ipavec Sladič, 4. a

Kaj je PUM-O+?

PUM-O+ je program neformalnega izobraževanja, ki mladim brezposelnim iskalcem zaposlitve, ki nimajo končane izobrazbe, pomaga, da si pridobijo veščine in motivacijo za lažjo pot do zaposlitve ali dokončanje izobraževanja. S tem se poveča njihova splošna izobraženost, formira njihova poklicna identiteta in okrepi socialno-kulturno delovanje. Brezplačen program daje mladim novo priložnost, da se opolnomočijo s potrebnimi znanji in kompetencami za prehod na trg dela.

Fotografija: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Jesen, ogledalo sveta

*Sivo nebo mi zastira pogled,
tema je pred mano in za mano.
Mnogo dreves povsod prihaja na svet,
ki mi preprečujejo omamo.*

*Jesensko mi listje pod nogami šumi,
nenehno pada dol na tla.
Srce po miru hrepeni,
le kaj je smisel tega sveta?*

Zoja Miklavčič, 4. d

Zvezda

*Na nebu je zvezda posijala
kot iskra v temi, ki žari.
Svetit' ljudem se je podala
počasi, nikamor se ji ne mudi.*

*Ne morem do zvezde z neba,
predaleč je, da bi jo ujel.
Samo če bi padla na tla,
potem bi jo lahko objel.*

Tine Kramperšek, 4. d

Vredno je živeti

*Žalostno gledam v to prazno goščavo,
listje odpada, a rože ne cvetě.
Res je vse pusto, ko zazrem se v daljavo
in veter mrši mi rdeče lase.*

*Kaj mi vzbuja nenehna samota?
Za kaj je vredno potrpeti?
Me res obdaja zgolj grozota?
Na koncu izveš, da je vredno živeti.*

Ester Kobal, 4. č

Pesmi so nastale po navdihu Murnove pesmi *Sneg*.

Jaz sem ti in ti si jaz

Hodim po ulici mesta, recimo mu X, ko v daljavi zaslišim glasbo. Približam se postaji in opazim dvojico, ki se trudi s Tik Tokovim izzivom. Mladenki plešeta in skušata uskladiti koreografijo. A ne gre. ŠE ENKRAT! Publika spodbudno zaploska, dekleti se pripravita – pritisk na gumb, telesi se zazibata in – ples skoraj v popolnosti ponovita, popravita nekatere podrobnosti, a se tik pred koncem zalomi. Razočarani sklonita glavi. Pozornost publike pojenjuje. Dekleti sta zadihani. »Bosta še enkrat?« Ne. Pospravita telefon in modrozobi zvočnik ter odideta. Pomislim »Kako je svet neumen,« in tudi jaz med množico odkorakam naprej. Misel pa mi kar ne gre iz glave – zakaj?

Zakaj bi hotel, da te vidi ves svet, medtem ko doživiš še enega od svojih fiaskov?

Zakaj virtualno, če imaš okoli sebe pulzirajoče, živče, otipljivo realno?

Zakaj nisi zadovoljen s tem, kar imaš in vedno želiš nekaj, kar ti je lažje dosegljivo?

Kaj ti daje misliti, da si boljši od nekoga, ki je ure in ure vadil in izpopolnjeval svojo točko, ti pa si vzel telefon, zvočnik, poklical najboljšega prijatelja in – boš kar boljši?

Náš svet tekmuje v neprestanem natezanju med ekonomskimi silami, političnimi interesi in družbenimi vrednotami. V tej globalni areni se države, podjetja in posamezniki spopadajo za vpliv, bogastvo in moč. Tekmovanje se odraža v gospodarskih vojnah, diplomatskih premikih ter v informacijskih in kibernetičnih spopadih.

Družbene vrednote so prav tako v ospredju tega tekmovanja, pri čemer se različne ideologije in prepričanja spopadajo za prevlado v javnem mnenju in institucijah. Boj za človekove pravice, okoljske standarde, versko svobodo in enakost med spoli ter različnimi skupinami so stalnica sodobnega družbenega dialoga. Majhen, a za mlade očitno ne nepomemben, je tudi tekmovalni spopad med popolnimi neznanci, ki sedijo in bivajo na nasprotnih delih sveta, a želijo dokazati svojo superiornost.

V tem boju vsakodnevno sodelujejo tudi številni mladi (in manj mladi) Slovenci. Mnogi se podajo v svet, da bi dobili več. Več priložnosti, več svobode, več prostora in, zakaj ne, več denarja. Število

izseljenih je v letu 2022 za 2722 ljudi¹ preseglo število priseljenih Slovencev.

K nam pa prihajajo tudi drugi. Drugi, ki prav tako želijo več. Več priložnosti, več svobode, več prostora, več – denarja? Veste koliko je teh ljudi letno pri nas? Leta 2022 »se jih je v Slovenijo priselilo 17379 več, kot se jih je iz nje odselilo.«² To so številke, a za vsako številko stoji posameznik, z lastno zgodbo, sanjami, strahovi in upanji. Tem ljudem pravimo migranti.

Migracija: to je beseda, ki ima za mnoge od nas različne pomeni. Za nekatere je to le beseda, ki se je ne dotikajo neposredno, za druge pa je to življenjska resničnost, ki definira njihovo vsakdanjost. Vendar pa se vsi soočamo z dejstvom, da smo del sveta, kjer se ljudje premikajo, iščejo nove priložnosti in gradijo novo življenje – pa naj gre za migracije znotraj države ali čez meje.

V Sloveniji, majhni alpski deželi v Srednji Evropi, je bila migracija vedno del naše zgodovine. Lahko gremo v prazgodovino in opazujemo anatolske pastirje, kako so počasi prečkali to ozemlje in se naselili v ravninah severno od Alp. Lahko gremo v srednji vek in opazujemo trume Germanov in nato Slovanov, ki so prečkali to ozemlje ali pa se na njem ustavili. Ob pogledu v 20. stoletje vidimo množico preganjanih beguncev iz razpadajoče Jugoslavije. Vojna v Siriji je v začetku 21. stoletja preko našega ozemlja znova pognala na tisoče ljudi.

Iz naših majhnih vasi in mest smo se selili v večja mesta, primarno zato, ker smo iskali delo, a globoko v sebi smo hrepeneli tudi po novih, nepredstavljenih priložnostih. In prav tako smo odpirali svoja vrata tistim, ki so bežali pred vojnami, revščino ali preganjanjem v drugih delih sveta.

Treba je priznati, da migracije prinašajo tudi izzive in težave. Lahko povečajo pritisk na naše zdravstveno varstvo, izobraževanja in socialne pomoči. Lahko povzročijo občutek negotovosti med lokalnim prebivalstvom, strah pred tujci ali občutek, da se naša kultura in identiteta izgubljata v poplavi novih prišlekov.

Vendar pa je pomembno, da se spomnimo naših skupnih človeških vrednot in načel; da smo sočutni, strpni in odprti do tistih, ki potrebujejo našo

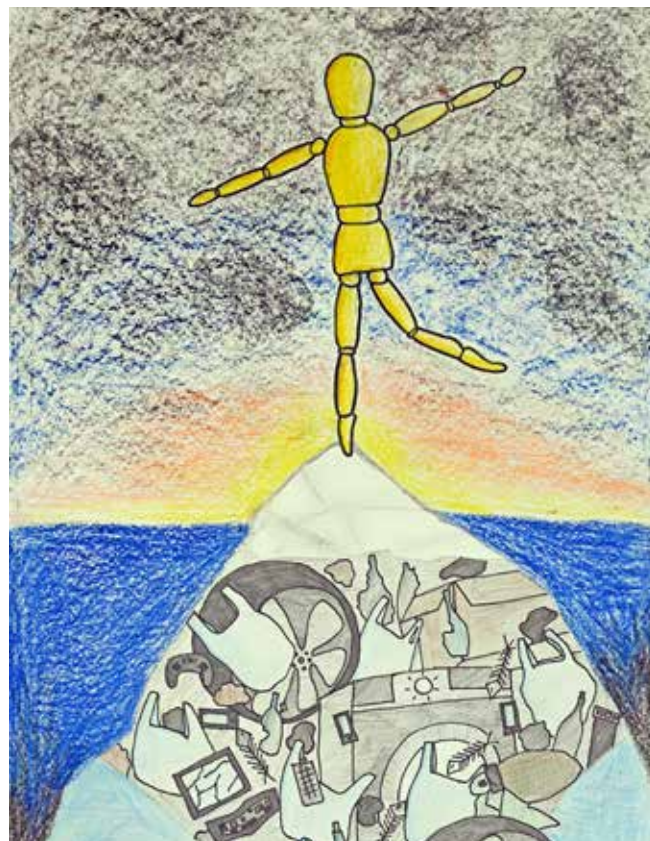
pomoč; da razumemo, da smo vsi del istega sveta, istega človeštva, in da smo si med seboj bolj podobni kot različni.

Slovenija je majhna dežela, a ima veliko srce. In čeprav se morda ne moremo pohvaliti z največjimi gospodarskimi možnostmi ali najbolj razvito infrastrukturo, se lahko pohvalimo s svojo človečnostjo, sočutjem in odprtostjo. To je naše bogastvo, ki ga moramo negovati in deliti z vsemi, ki se znajdejo na naših tleh.

Zato naj bo Slovenija prostor, kjer se srečujejo različni ljudje, kulture in ideje. Prostor, kjer smo si med seboj v oporo, ne glede na to, od kod prihajamo ali kako drugačni smo. Prostor, kjer so doma ljubezen, razumevanje in spoštovanje – prostor, kjer sem jaz ti in ti si jaz.

Ko se pogovarjamo o migracijah, govorimo o ljudeh – ljudeh, ki iščejo lepšo prihodnost, boljše življenje, mir in varnost. In če smo kdaj bili v njihovi koži, če smo kdaj sanjali njihove sanje, potem vemo, da smo vsi povezani – jaz sem ti in ti si jaz.

Matjaž Prezelj, prof.,
ob podpori Chat GPT

Otok, Nastja Štrancar, 4. č

1 <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11211>. Dostopano: 14. 3. 2024 ob 18.30.

2 <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/98>. Dostopano: 14. 3. 2024 ob 19.00.

S pogledom v preteklost gradimo boljšo prihodnost

Kje smo sedaj in kam želimo? Na to vprašanje lahko odgovorimo le, če vemo, kje smo bili. Pogled v preteklost nam namreč odpira nove dimenzije prihodnosti. Poznavanje zgodovine je pomembno, če želimo boljšo prihodnost.

Zakaj so bili Rimljani tako napredni? Spoštovali so tradicijo, zgodovina je imela v njihovem življenju pomembno mesto. Učili so se iz zgodovine ter nadgradili znanje Grkov, Etruščanov in Keltov. Razumevanje naše dediščine nas povezuje z ljudmi, ki so živeli pred nami, ter nam omogoča, da gradimo na njihovih dosežkih in izkušnjah. Pretekla odkritja lahko spodbujajo nove ideje in rešitve za težave, s katerimi se soočamo danes. Učenje na podlagi preteklih izkušenj je pomembno, ker se le tako lahko izognemo ponavljanju podobnih napak v prihodnosti.

Obenem razumevanje zgodovinskih konfliktov prispeva k večjemu spoštovanju različnih kultur in verstev v sodobnosti. Januarja se vsako leto spominjamo žrtev holokavsta. Prav proučevanje slednjega nas opominja na grozote, ki so jih doživeli Judje med drugo svetovno vojno, in nas spodbuja, da se bolj zavzemamo za človekove pravice. Ali je zato prihodnost lahko bolj sočutna? Zagotovo. S poznavanjem zgodovine namreč ne spoznavamo zgolj golih preverljivih dejstev, temveč tudi trpljenje in težave, s katerimi so se soočali ljudje v preteklosti – tako lahko danes lažje razumemo druge in smo bolj sočutni do drugačnih in drugače mislečih. To je osnova za oblikovanje bolj strpne in prijazne družbe v prihodnosti.

Pomembna je tudi interpretacija zgodovine: katere osebe bomo izbrali za pomembne in pozitivne in katere dogodke bomo poudarili. V preteklosti je že prišlo do potvarjanja zgodovinskih dejstev v politične in ideološke namene ter ustvarjanja lažne podobe »velikega voditelja« in lažne obljube o svetli prihodnosti pod njegovim vodstvom. Potvarjanje zgodovine so uporabljali za manipulacijo ljudi in utrjevanje oblasti. Politični interesi lahko zelo vplivajo na razlago zgodovinskih dogodkov. Pri raziskovanju zgodovine moramo biti zato zelo kritični in nepristranski.

Ob kritičnem spremljanju aktualnega dogajanja po svetu vidimo, da se zgodovina ponavlja, čeprav

v vedno novih oblikah, ampak s podobnimi posledicami za družbo. Kljub prizadevanju za mir so vojne še vedno prisotne, predvsem zaradi naravnih virov in ideoloških razlik. Danes se res ne streljamo več z loki in puščicami – na tem področju je človeštvo res napredovalo –, temveč poleg konvencionalnih poznamo tudi kibernetске, biološke, ekonomske in druge oblike sodobnih vojn. Tako kot v preteklosti pa tudi danes pri ljudeh povzročajo nestrpnost in sovraštvo. Se iz zgodovine res nismo ničesar naučili?

Nekateri zgodovinski dogodki so nagnjeni k cikličnim ali ponavljajočim se vzorcem. Razumevanje teh ciklov nam pomaga pri proučevanju sedanjih razmer in pripravi na prihodnost. Epidemije, s katerimi se soočamo danes, bolje razumemo, če analiziramo epidemije v preteklosti. Že v starodavni Grčiji in Rimu so imeli epidemije kuge, malarije in tifusa. V srednjem veku je pandemija velike kuge, imenovana črna smrt, povzročila množično umiranje ljudi. Pandemija aidsa je prizadela svet v 20. stoletju. Vsem je skupno spoznanje, da sta bila v boju z epidemijo potrebna sodelovanje na globalni ravni ter prilagajanje družbe. Zgodovina nas je naučila, da je boj proti epidemijam dolgotrajen proces, ki zahteva sodelovanje celotne družbe. In prav s pomočjo izkušenj naših prednikov smo se lažje borili proti nedavni pandemiji covid-19.

Samo s sodelovanjem celotne družbe bomo glede na dogodke v preteklosti lahko premagovali vse težave, ki nas čakajo v prihodnosti. S kritičnim pogledom v preteklost ter željo po spremembah bomo zagotovo lahko gradili tudi boljšo prihodnost.

Sandi Laščak, 2. a

Rdeči cvet, Maria Stoyanova, 2. b

Jezikovna ekskurzija v Berlin

Berlin je glavno mesto Nemčije, zelo pomembna prestolnica z bogato zgodovino in zanimivo kulturno dediščino ter eno najpomembnejših političnih ter gospodarskih središč Evrope.

Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina nam je v sklopu jezikovnih ekskurzij, ki jih ponuja, omogočila petdnevni izlet v Berlin. Obiskali smo ga v prazničnem decembru in tako smo na številnih božičnih sejmih lahko izkusili božično vzdušje veličastnega mesta, poleg tega pa smo imeli na božično okrašenih tržnicah priložnost poskusiti množico njihovih kulinaričnih specialitet.

Vesela sem, da smo spoznali Berlin prav v prazničnem decembru, saj smo bili tako priča tudi njihovim dogodkom in načinu praznovanja veselega meseca. Pot nas je vodila po ulicah prijaznih in vedno nasmejanih Nemcev, ogledovali smo si pomembne berlinske spomenike, muzeje ter ustanove. Vodiči na ekskurziji smo bili večinoma dijaki sami, z referati smo predstavili vse ogledano. Že pred odhodom smo si morali izbrati znamenitosti, o katerih bomo govorili, pripraviti smo morali ustno predstavitev v slovenščini in nemščini. Tako smo bili nekako prisiljeni v to, da smo se izbranim temam zares posvetili, kar je na vsakem posamezniku pustilo drugačen vtis, kot če nam bi vse ogledano predstavila profesorja. Med ekskurzijo smo si ogledali nemški parlament, brandenburška vrata, stadion, Holocaust-Mahnmal, East Side Gallery, ostanke berlinskega zidu, obiskali smo mesto Potsdam ter se ustavili še v nekaterih muzejih.

Ekskurzija v Berlin

Nemčija je imela pomembno vlogo v obeh svetovnih vojnah, zlasti nam je poznana po drugi. V tem času ne moremo mimo temne zgodovine, ki jo je zaznamovala Hitlerjeva vladavina. Ugotovimo lahko, da je druga svetovna vojna Nemčijo pomembno predrugačila, pustila je številne posledice in tako tudi ob ogledu Berlina spoznamo, da je večina njegovih znamenitosti povezana prav z vojno. Vemo, da so bila pod Hitlerjevim ukazom ustanovljena tudi koncentracijska taborišča, kjer so bile popolnoma kršene temeljne človekove pravice. V posebnem spominu mi je ostal prav Holocaust-Mahnmal, kjer smo si ogledali muzej ter na prostem postavljene betonske bloke, ki simbolizirajo grobove žrtev holokavsta. Tu smo lahko vsaj delno podoživeli krivice, ki so se takrat dogajale ljudem, brali smo njihove zapise, ki so nastali pred smrtjo. Vsi smo bili po tem ogledu vidno pretreseni in potrti. Ogled tega spomenika nam je ostal v grenkem spominu.

Na ekskurziji smo morali vsak dan organizacijo prevzeti dijaki, seznaniti smo se morali s prevozi, se naučiti kupovati karte za podzemno železnico, preračunati čas ter vse postaje. Tako smo pridobivali temeljne življenjske kompetence, ko smo se morali kot posamezniki in skupina znajti, predvsem pa smo se v živo srečevali z nemščino, kar je bil tudi namen same ekskurzije. Kot učenka tega jezika sem ugotovila, da se največ naučiš prav z neposrednim stikom z jezikom, ki ga nenehno poslušáš, v njem vse vidiš, bereš ... neposredni stik te prisili v učenje in raziskovanje nemščine kot take.

Pomemben del izobraževalnega programa v srednjih šolah predstavljajo prav ekskurzije. To je tudi prav, saj menim, da nam ostanejo v spominu za vedno, nas obogatijo, predstavijo nam stvari, ki jih sicer ne bi nikoli poznali. Bili smo prijetna skupinica in menim, da smo se s profesorjema dobro razumeli ter da smo si vsi skupaj ustvarili lepe spomine ob obisku mrzlega Berlina v preteklem letu.

Natalija Bajc, 4. b

Udeleženke decembrske ekskurzije v Berlin so svoje vtise strnile v pesmi z naslovom *18 Schüler in Berlin*. Za osnovo so vzele znano popevko *99 Luftballons* nemške pevke Nene.

18 Schüler in Berlin

Melodie: *99 Luftballons*

*Hast du etwas Zeit für mich?
Dann singe ich ein Lied für dich
von 18 Schülern in Berlin,
mit dem Flugzeug kommen wir hin.
Bist du dran interessiert,
was ist Schönes da passiert?
Egal ob Regen, Sonnenschein,
nein, wir bleiben nicht daheim.*

*18 Schüler unterwegs,
zum Brandenburger Tor wir rennen.
Zeit in Potsdam vergeht so schnell,
Glühwein schmeckt, im Klo auch Bier.
U-Bahn fahren – kein Problem,
schnell zum Reichstag oder Dom.
Sans Souci - und Kartoffelkönig
mit seinen Hunden liegt begraben.*

*18 Schüler in Berlin,
jeder Tag hat einen Sinn.
Kunst, Kultur an jeder Ecke,
von Cafés zum Reichstag führt die Strecke.
Weihnachtsmarkt und Menschen - bunt
das ist uns'rer Reise Grund.
Wir haben eine schöne Zeit,
sind für die Zukunft jetzt bereit.*

*18 Schüler in Berlin,
voller Eindrücke, voller Freude.
»Eimer liebt dich«, wir dich auch,
an kalten Tagen Türen schließen.
Käffchen, Schätzchen, Ampelmännchen,
lernen, pauken, nicht vergessen.
Ticket kaufen – dann entwerten.
Endstation – wir steigen aus.*

*In unseren Herzen bleibt Berlin
wunderschön und unvergesslich.
Wir gehen weiter, lernen Deutsch,
unser Fleiß ist unermesslich.
Was bringt die Zukunft, ist unklar,
Studium, Arbeit, neue Lieder.
Aber wir sind optimistisch,
hallo, Berlin, wir kommen wieder.*

Natalija Bajc, Patricija Černigoj, Ines Fajdiga, Vita Felc,
Mel Kadić, Larisa Koren, Sara Kragelj Leon, Živa Plešnar,
Anastazija Suljkić, 4. b, in Karin Štor, 3. a

Dotik, Lovro Krapež, 2. b

Po poteh Nizozemske

Amsterdam

Zelo lepo in urejeno mesto, z značilnimi ozkimi hiškami, kanali, kavarnami, številnimi trgovinami, tradicionalno hrano, obiska vrednim modernim 'Rijksmuseum'. Ogled Amsterdama smo zaključili s 5D-virtualnim preletom Nizozemske ('This is Holland').
Razvito mesto z dušo.

Rotterdam

Svoje znanje na področju trajnostnega razvoja smo nadgradili z obiskom plavajoče kmetije. Gre za inovativen projekt, ki bo v prihodnosti spremenil dosedanje načine kmetovanja. Še bolj avtentično izkušnjo smo doživeli s plutjem po največjem evropskem pristanišču. Na koncu smo si mesto ogledali še z 'Euromasta', najvišjega stolpa v Rotterdamu.

Kinderdijk

Z avtobusom smo se odpravili tudi v Kinderdijk. Tam smo se sprehodili med mlini, ki so jih včasih uporabljali za reguliranje ravni vode v polderju, in si notranjost enega izmed njih tudi ogledali. Spoznali smo gospoda, ki še vedno živi v mlinu in tam dela kot prostovoljec. Obiskali smo tudi muzej, v katerem so nam predstavili postopek prečrpavanja vode. Postopek črpanja vode in regulacije smo preizkusili na učni maketi z mlini. Mislite, da bi polder rešili pred poplavo?

Cokli

Profesorica likovne umetnosti na 'Sint Maartens college' nam je predstavila zgodovino coklov. Izvedeli smo, da so ti izdelani iz enega kosa lesa. Uporabljali so jih predvsem kmetje, saj so trdni in jih lahko hitro očistimo. Običajno je imel vsak dva para – en par za delo na kmetiji, drugega, ki so ga okrasili in poslikali, pa za posebne priložnosti. Možnost poslikati cikle smo imeli tudi mi na delavnicah.

Kolesa

Brez kolesa na Nizozemskem preprosto ne gre. Z njimi se vozijo skoraj vsak dan, tudi v deževnem vremenu. Na šoli, s katero smo sodelovali v izmenjavi, imajo celo t. i. garažo za kolesa. Opozorili so nas, da so kazni zelo visoke, če pri vožnji uporabljaš mobilni telefon ali voziš ponoči brez luči. Presenetilo nas je, da imajo nekatera kolesa še vedno zavore na pedalih.

Pokrajina

Takoj, ko prideš na Nizozemsko, lahko opaziš, da je pokrajina zelo drugačna od te, ki smo je navajeni v Sloveniji. Prevladujejo ravnine in na vsakem koraku lahko opaziš vetrnice. Nekateri so postavljene zelo blizu hiš in na območjih z največ vetra za čim boljšo učinkovitost. Ko se sprehajaš med hišami na obrobju velikih mest, so povsod kanali z vodo, po katerih ljudje pozimi, ko voda zamrzne, tudi drsajo. Nekatera območja so v 'depresiji', kar pomeni, da je kopno z nadmorsko višino pod nivojem morske gladine.

Prosti čas

Prosti čas je bil naš najljubši del dneva. Tudi popoldne, ko nismo imeli šolskih aktivnosti, smo z Nizozemci zelo uživali. Hitro smo se povezali ob plesu, igranju družabnih iger, gledanju filmov in drugih dejavnostih. Z našimi gostitelji smo ostali v stiku in na Nizozemsko bi se z veseljem še vrnili.

Praktično usposabljanje z delom na Portugalskem v okviru Erasmus+ mobilnosti

»Čez dvajset let boš bolj razočaran nad stvarmi, ki jih nisi naredil, kot tem, kar si. Zato odveži vozle in odjadraj iz varnega pristana. Ujemi veter priložnosti v svoja jadra.«

(Mark Twain)

Erasmus+ program omogoča dijakom edinstveno priložnost za pridobivanje praktičnih izkušenj in spoznavanje kultur drugih držav. Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina ga uspešno izvaja že osmo leto zapored. Leta 2022 smo pridobili akreditacijo za mobilnost dijakov in osebja v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Erasmus+ program poudarja vrednote vključevanja, digitalne preobrazbe, trajnostnega razvoja, boja proti okoljskim spremembam ter aktivno udeležbo v demokratični družbi. Mnoge izmed teh ciljev si je naša šola zastavila kot prioritetna področja in jih skuša uresničiti na različnih področjih šolske dejavnosti.

Oktobra 2023 smo se za dva tedna odpravili na Portugalsko, kjer smo opravili praktično usposabljanje v okviru Erasmus+ mobilnosti. Prakso sem nestrpno pričakovala in bila sem radovedna, kako bo vse skupaj potekalo. Ko sem se prvi dan odpravila proti vrtcu, sem bila malce živčna, obenem pa tudi navdušena, saj sem se veselila nove izkušnje. Prvo presenečenje sem doživela že takoj, ko sem vstopila v igralnico. Vzgojiteljici sem pozdravila in se jima predstavila v angleščini, onidve pa sta samo začudeno strmeli vame, saj nobena ni govorila angleško, prav tako ne otroci. Začetne informacije smo si izmenjali s pomočjo spletnega prevajalnika. Kljub začetni zadregi in težavam s sporazumevanjem, sta me lepo sprejeli in mi dali nekaj napotkov. Otroci so me takoj vključili v svojo igro. Priznati moram, da je bil jezik kar velika ovira, saj otrok nisem razumela in jim nisem znala odgovarjati. Pred začetkom smo sicer imeli kratek tečaj portugalsčine, ki mi je pomagal, saj sem tako prepoznala vsaj nekaj besed, razumela najnujnejše in pridobljeno znanje uporabila za osnovno komunikacijo v vrtcu. Otroci so čez čas ugotovili, da jih ne razumem, in mi stvari začeli razlagati s pantomimo in gestami. Od njih sem se naučila kar nekaj novih besed in pesmico z naslovom *Bom dia* (Dobro jutro). Učenje jezika pa je steklo

v obeh smereh. Med igro sem jih tudi jaz naučila nekaj besed v slovenščini (živijo, hvala, dober tek ...). Otroci niso bili niti malo sramežljivi in jim je že to, da si jim namenil nasmeh ter se igral z njimi, pomenilo veliko. Kljub prijaznosti vzgojiteljic sem imela občutek, da so bile precej zadržane, ko je prišlo do predajanja zadolžitev v vrtcu. Nekaj dni sem zato samo opazovala in šele čez čas začela pomagati vzgojiteljicam pri delu. Otroke sem nadzorovala pri umivanju rok, jih postavila v vrsto za kosilo, pri kosilu razdelila pribor ter ga tudi pospravila. Spoznala sem, kako pomembno je timsko delo in sodelovanje z vzgojitelji.

Erasmus+ mobilnost, Portugalska

Drugi dan sem opazila še nekaj razlik v vrčevskem poteku dela na Portugalskem in pri nas. Bila sem v skupini otrok, starih od štiri do šest let. V Sloveniji predstavlja jutranji krog rutino in čez dan poteka vsaj še ena usmerjena dejavnost. Na Portugalskem pa je bil jutranji krog edina vodena dejavnost, pri kateri so otroci preverjali prisotnost, spremljali vreme in obračali liste z dnevi na kalendarju. Presenetilo me je tudi, da tamkajšnji otroci v vrtcu nimajo popoldanskega počitka. V dveh tednih, ko sem tam opravljala prakso, otroci niso zapustili igralnice. S prakse v Sloveniji sem bila

vajena, da grejo otroci vsaj enkrat na dan na igrišče, sprehod ali v telovadnico, kjer se lahko razgibajo in tako krepijo ter razvijajo svoje motorične sposobnosti. Tukaj so bili ves dan v igralnici, kar je po mojem mnenju vzrok za nemirnost otrok pri drugih vrtčevskih dejavnostih. Med prosto igro je prostor napolnilo kričanje otrok in med obrokom so ti pogosto tekali po jedilnici. Najbolj sem bila presenečena nad tem, da so otrokom kot prostčasno dejavnost omogočili gledanje televizije, bodisi risanke ali kakšne druge video-vsebine, čeprav so bile te tudi poučne. V slovenskih vrtcih je tovrstno dogajanje bolj izjema kot pravilo. Kljub razlikam ali pa predvsem zaradi njih sem s praktičnim usposabljanjem v tujini pridobila nova znanja in spoznanja, nove dragocene izkušnje in pozitivne občutke. Spoznala sem, da je prav odkrivanje raznolikosti med kulturami bistvo Erasmus+ mobilnosti, saj takšne izkušnje lahko utirajo pot do novih spoznanj in širjenja obzorij.

Erasmus+ mobilnost, Portugalska

Spoznala sem portugalske običaje, tradicijo in prehranske navade. Preden se odpraviš na Portugalsko, se moraš zavedati, da boš morda dvakrat na dan jedel ocvrt krompir in riž, saj je to sestavni del vseh njihovih obrokov in obenem del tradicije. Prvi teden sem se spraševala, kako gre to dvoje skupaj in celo dvakrat na dan, saj sta se riž

in krompir znašla na naših krožnikih ob vsakem obroku, vendar sem se kmalu privadila tudi tej portugalski posebnosti.

Bogato, raznoliko in neprecenljivo izkušnjo Erasmus+ mobilnosti bom uporabila v nadaljnjem izobraževanju in delu, predvsem v smislu, kako v program vključevati različne metode dela. Z mobilnostjo sem izboljšala komunikacijske sposobnosti in se naučila prilagajati se novim situacijam. Prilagoditi sem se morala novemu okolju in navezati stike z raznolikimi ljudmi. Bolje sem spoznala tudi samo sebe, saj sem ugotovila, da sem veliko bolj samostojna in družabna ter sposobna sprejeti nove izzive, kot sem mislila. Vesela sem, da sem zbrala pogum in se odločila za dotedensko mobilnost, ki je potekala daleč proč od družine, domačega okolja in ustaljene življenjske rutine. Hvaležna sem za to izkušnjo, saj mi pomaga ceniti kakovost naših vrtcev in delo vzgojiteljic v Sloveniji. Opravljanje prakse v tujini bi priporočala vsem, ki želijo spoznati druge kulture in preizkusiti svoje pedagoške sposobnosti.

Hana Berginc, 3. d

Mentorica: Andreja Kokošin, prof.

Praktično usposabljanje z delom na Malti

Nekateri dijaki 3. in 4. letnikov programa Predšolska vzgoja smo se v oktobru 2023 odpravili na Erasmus+ mobilnost na Malto, kjer smo opravili del praktičnega usposabljanja. To izjemno doživetje nas je obogatilo z neprecenljivimi spoznanji o vzgoji v vrtcu, življenju in malteški kulturi.

Prvi delovni dan smo bili v dvojicah ali trojicah razporejeni po različnih vrtcih. Predstojnica institucije nam je predstavila vrtec in vzgojiteljice, ki so nas lepo sprejele ter nam predstavile svoje delo. Ker so bile skupine med seboj povezane, smo bili skoraj vsak dan v drugi skupini in s tem spoznali več načinov vzgoje, ki se od vzgojiteljice do vzgojiteljice razlikujejo. Vrtčevski sistem in program se v precejšnji meri razlikujeta od našega. Dojenčki vstopajo v vrtec že pri treh mesecih in tam preživijo po osem ali več ur dnevno. Že prvi dan smo ugotovili, da hodijo otroci do treh let v varstvo, nato pa grejo v vrtec oziroma malo šolo. Starejši otroci dan preživijo ob petju

angleških pesmi, gledanju televizije in ustvarjanju. Vsak prostor ima svojo televizijo, ki skoraj ves dan predvaja angleške pesmi in pravljice.

Vzgojiteljice se za to delo šolajo le devet mesecev in opravijo tečaje za delo z otroki do tretjega leta starosti.

Erasmus+ mobilnost na Malti

Na Malti sta uradna jezika malteščina in angleščina, zato s sporazumevanjem nismo imeli težav. Z mlajšimi otroki je bilo sporazumevanje težje, ampak smo se vseeno pogovarjali, se igrali in zabavali. S tem smo tudi izboljšali svoje znanje angleščine in krepili sporazumevalne sposobnosti. Z otroki so se vzgojiteljice pogovarjale tudi v malteščini in tako urile oba jezika. Naše zadolžitve v vrtcih so bile povezane s pomočjo pri vsakodnevni opravi, z otroki smo se igrali, jih hranili, previjali in uspavali.

Malteški vrtci se torej precej razlikujejo od slovenskih, kar nas je na začetku presenetilo, a smo se hitro privadili na njihovo delo. Poleg pravila, da starši prinesejo vse potrebne pripomočke za otroka, kot so plenice, mleko, vlažilni robčki in tudi hrana za celoten dan, se razlikujejo tudi v preživitem času na prostem. Imajo majhen atrij, ki je obdan z drugimi stavbami. Tam se otroci igrajo z različnimi igračami: žogami, avtomobilčki, kockami ..., vrtca pa sicer ne zapuščajo.

Prek mobilnosti na Malti smo spoznali tudi tamkajšnjo kulturo, prebivalce in tradicionalne jedi. Po delu v vrtcu smo imeli proste popoldneve, ki smo si jih popestrili z raziskovanjem otoka, mesta, plaž in raznolike ter bogate malteške zgodovine. Že prvi dan smo preučili avtobusne povezave, na katere se nismo mogli vedno zanesti, kar je potovanje naredilo še bolj zanimivo in je od nas terjalo precej iznajdljivosti in samostojnosti.

Erasmus+ mobilnost na Malti

Erasmus+ mobilnost nas je obogatila s čudovitimi izkušnjami. Poleg novih spoznanj o delu v vrtcu smo pridobili tudi veliko novih življenjskih izkušenj. Ob vsem tem smo spletli nova prijateljstva in okrepili svoje teoretično in praktično znanje.

Ema Nabergoj in Klara Fabčič, 3. d

Medleč spomin

*Hodim po mestu, z oblakov kapljà.
Megla se vije, za mano caplja,
se useda na dno strtega srca.*

*Gledam v daljavo, svetloba zasije,
se ob lužo odbije,
v oči mi posije.*

*Pod staro lučjo kitara igra.
Stopim bližje, se duša ritmu preda,
začuti objem, ki ga pozna.*

*Vrtiva se v taktu, mir me obdaja,
ne vidim konca ne kraja
tega čarobnega raja.*

*Zavrtim se, obstanem.
Še vidim postavo, v temo odhaja.
Razdalja vse večja postaja.*

*Ugaša se luč, se zunaj zdani,
ostaja spomin, ki počasi medli.*

Ela Greif, 2. b

Stopinje, Jona Stibilj, 3. a

Aktivnost mladih v družbi

Mladi se danes še kako zavedamo spreminjajočega se sveta okoli nas in na najrazličnejše načine opozarjamo na probleme v družbi. Najpogosteje smo najbolj zavzeti za spremembe na ravni šole, saj ta predstavlja večji del našega življenja in lahko tam z aktivnim sodelovanjem ter lastnimi predlogi in željami najhitreje izrazimo svoje mnenje ter dosežemo zastavljeni cilj. Najbolje je, če smo aktivni v manjših skupnostih, kjer hitreje pride do želene spremembe, nato pa slednje lažje prenesemo na večje skupnosti, kot so krajevne skupnosti ali občine. Za doseganje sprememb na ravneh, ki zajemajo večje število ljudi, je po navadi potrebnega več truda in vztrajnosti, saj so za tovrstne cilje potrebni močnejši pritiski mladih na različne pristojnosti. Prav zato je pomembno, da se mladi povezujemo med seboj ter se združujemo v čim večje skupine, saj nam lahko le s skupnimi močmi uspe doseči želene cilje.

S tehnološkim napredkom so se za mlade odprle številne nove problematike, predvsem na področju prekomerne uporabe tehnoloških naprav, ponudili pa so se tudi novi načini reševanja težav. Družbena omrežja imajo veliko vlogo v našem vsakdanjem življenju in so, če jih znamo smotrno uporabljati, zelo uporabno orodje, saj lahko tako problematike mladih z nekega območja dosežejo tudi širšo javnost in o nujnosti sprememb ozaveščajo večje število ljudi.

Čeprav mnogi odrasli trdijo, da se mladi v današnjem času ne zanimamo za težave v družbi, menim, da smo že večkrat dokazali, da so spremembe mogoče in da lahko s svojim glasom vplivamo na družbo ter tako soustvarjamo boljši svet za nas in za naše zanamce.

Zala Prah, 2. a

Močna čustva, suha igla, Špela Triep Simone, 1. b

Nam ves čas nekaj manjka

»Pa saj tebi ves čas nekaj manjka,« so mi starši govorili ob vsakem sprehodu v trgovino, ob vsakem poskusu popoldanskih pohodov v gore in vsaki daljši vožnji z avtomobilom. Verjetno nisem edina, ki je velikokrat slišala ta zelo upravičen očitek. Želeli smo si novih barbik, novih knjig, bili smo utrjeni, dolgočasili smo se, želeli smo se igrati. Vedno smo iskali nekaj novega, bolj zanimivega. Naše želje niso bile vsakokrat izpolnjene in s to frustracijo smo razvili toleranco do pomanjkanja. Naučili smo se spopadati s tem, da ne bo vedno po naše, da je zamudno počivati ob vsakem koraku in da bo oče slabše vozil, če bomo od dolgčasa brcali v sedež pred sabo. Zato znamo zdaj regulirati svoje cilje, si določiti dosegljive in ne biti užaljeni, kadar se nam vsaka želja ne izpolni.

Ob tem delujemo kot individuumi, vsak po svoje razumemo ta »problem«. Razumemo, da denarnica naših staršev ni brez dna in nimamo neomejenih virov, iz katerih lahko črpamo ideje za ubijanje dolgčasa. Na stopnji posameznika dobro razumemo svojo omejenost, vendar težava nastane, kadar analogijo razširimo na stopnjo širše družbe. Očitno mi, v smislu celotnega človeštva, še nismo doživeli dovolj frustracij, da bi dojeli omejenost našega planeta. Očitno smo kot vrsta ali kot naši najbogatejši predstavniki, ki odločitve sprejemajo brez nas, še preveč »zeleni«, da bi razumeli, da poskušamo na omejenem planetu doseči neomejeno gospodarsko rast, da želimo veliko več, kot nam je lahko zagotovljeno.

Morda je težava res v tem, da smo preveč nova vrsta. Če bi bila naša družba človeški otrok, bi nas predstavljal malček, ki se valja po tleh veleblagovnice in med policami s sladkarijami vpije »HOČEM, HOČEM!!«, ne da bi razumel, da ga starša preživljata z minimalno plačo in sama sebi trgata od ust, da on je, kar mu srce poželi. Po drugi strani pa je dejstvo tudi, da nas tisto, kar bi morali dojemati kot frustracije, preprosto ne gane več. Mogoče smo tako razvajeni, da nas nič več ne reši. Mogoče smo si preveč časa dovolili vse in zdaj ne moremo prenesti misli, da bi nam kdo to vzel. Raje si zatiskamo oči pred vojnami, genocidi, sodobnim suženjstvom, izkoriščanjem in vsem, kar sodi zraven, kakor da bi dopustili, da bo naša pošiljka z Amazona ali Sheina prišla v torek, namesto v ponedeljek. Ne

pravim, da nam informacije niso dostopne; te nas obdajajo z vseh strani, preplavljajo naše možgane v tolikšni meri, da ob tem pozabimo razmišljati. In s tem se do grozot, ki se dogajajo onkraj naših meja, ustvarja distanca. Saj se vse dogaja nekje daleč in mi v tem nismo udeleženi, kajne? Navadili smo se vojne, trupel, zavitih v krvava platna, in otrok, ki iščejo svoje starše pod ruševinam nekdanjih domov. Zdi se, da to niso resnični ljudje, so zgolj neki statistični podatki s televizije, karikature, to je neka nova tema, o kateri se lahko pogovarjamo s prijatelji, če nas vsaj nekoliko zanima, ni pa frustracija. To ni dovolj, da bi nas ustavilo in prisililo v razmislek, saj se vedno lahko zamotimo s čim drugim, kakšnim zabavnim videom, televizijo, računalniško igrico, spletnim nakupovanjem ali čokoladico. Tako nam ni treba preveč poglobljeno razmišljati o otroških truplih, temveč lahko spet naročimo najnovejše Amazonove izdelke, jemo svoje čokoladice in smo srečni.

Večer, Nejc Tominec, 4. d

Kje torej vidim težavo? Vidim jo ravno v tem, da nam ničesar ne manjka. Seveda ne večini svetovne populacije, ampak zahodni družbi in njihovim zastopnikom. Ti so tisti na pozicijah, te pa so velikokrat, naključno, tesno povezane z denarjem. Dokler njim ničesar ne manjka, bo poskrbljeno, da bo nam manjkalo ravno toliko, da se nam bo zdelo premalo, da bi bilo vredno upora. Omogočeni so nam zabavni načini, da se zamotimo in ne razmišljamo preveč poglobljeno o dogajanju izven našega zamejenega okolja. Imamo torej kruha in iger, zato tega manjka ne dojemamo kot frustracijo.

Kako pa je s čustvenim primanjkljajem? Če želimo resničen družbeni napredek, ki presega gospodarskega, se moramo ustaviti, začeti razmišljati in čutiti. Občutiti trpljenje, ki ga trenutni sistem povzroča večinskemu delu svetovne populacije. Občutiti krivdo, ker ta sistem financiramo, četudi smo bili pahnjeni v to brez možnosti za odločanje. Ampak zdaj imamo možnost. Za napredek je vedno potrebno trpljenje, ki naj bo raje čustveno. Tudi Sokrat je psihološko zbadal svoje sogovornike, da so spoznali svojo zmoto. Kadar smo bolni, moramo velikokrat pogoltniti kakšno grenko tableto, ampak jo vedno pogoltnemo. Kot človeštvo smo dovolj stari, da lahko sprevidimo nesmisel lastnega kričanja po čokoladici, medtem ko celotna veleblagovnica gori. Čas je, da sodelujemo pri gašenju ognja in se začnemo zavedati, da to, da polic s čokoladicami zaenkrat ni zajel ogenj, še ne pomeni, da se jim ne približuje. Čokoladic ne bo tako hitro zmanjkalo, veleblagovnic pa tudi ne in zanje imamo časa na pretek, posvetiti se moramo tej, ki gori. Lahko jo obnovimo v drugačno, boljšo, namenjeno vsem in z dovolj čokoladicami za vse. Lahko pa nam še naprej ves čas nekaj manjka, ker smo se posvetili tisti eni čokoladici in hipnemu zadovoljstvu, ki nam ga lahko prinese.

Manja Praček, 4. b

Svoboda

Povej, dekle, ob čem ti igra srce? Ob soncu, morju, ob rahlem vetriču? Na svojem licu še nisem občutila te miline.

Je morda svetloba tista?

Svetloba. Hrepenenje, ki ti vsak večer spolzi skozi prste.

Torej svetloba?

Ob njej se mi lomi srce, ob njej moja duša zdrsne v prepad.

Morda sladkoba domačije?

Svoje domačije še nisem odkrila.

Ti srce zaigra ob bogastvu?

Slednje prevzemata gnus in sovraštvo, vedno bolj me mika njegovo uničenje.

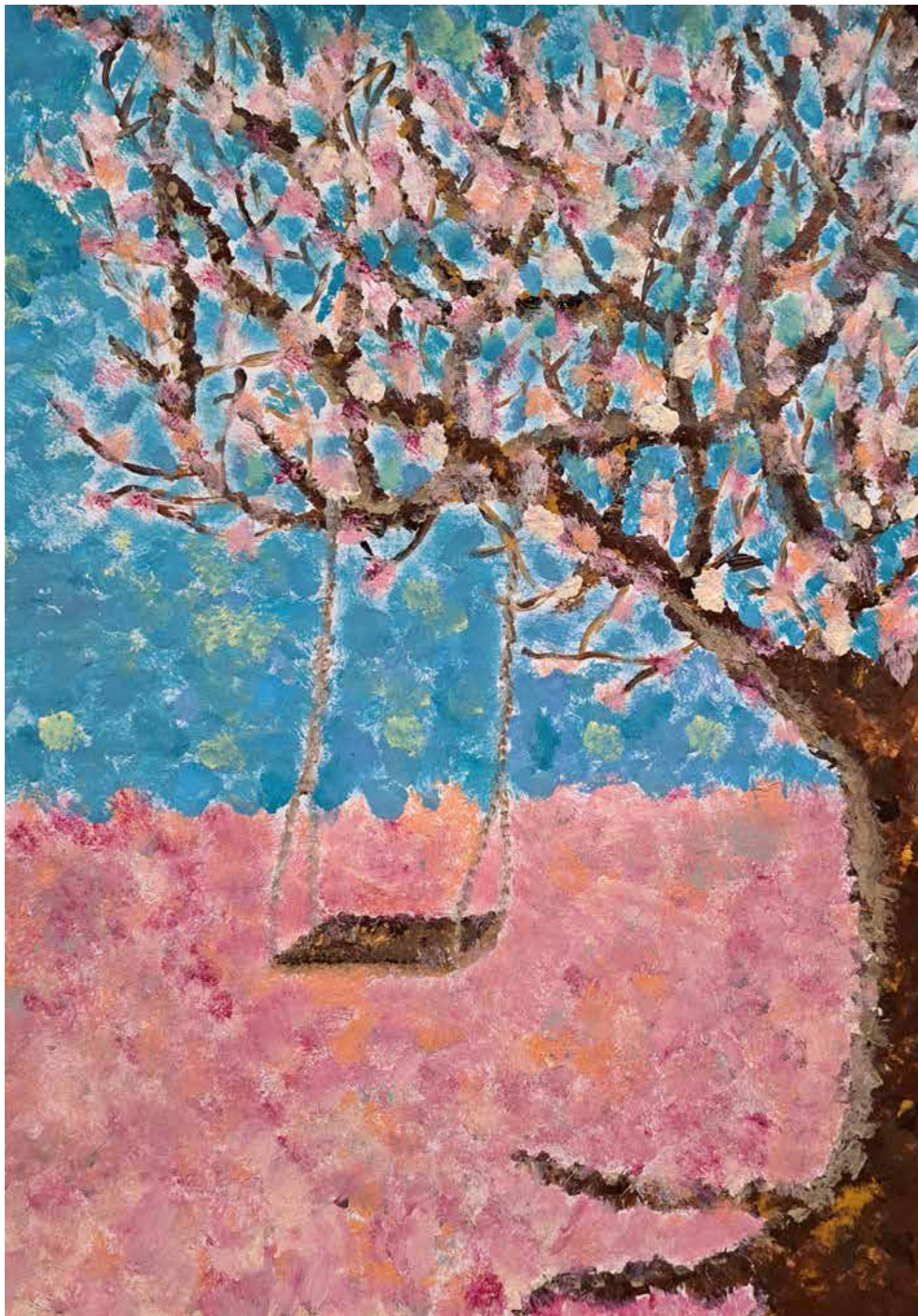
Kje se skriva tvoja sreča, ubogo dekle?

Sreča je v svobodi ... ljubim svobodo ... njeno moč, njeno božanstvo ... njeno čast ...

Tami Likar, 3. a

Fotografija: arhiv Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Gugalnica, impresija, Luna Grilanc, 1. b

V domu je zadišalo po sivki

Okolico dijaškega doma in Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina je letošnjo jesen v vijolično obarvala na novo zasajena sivka, ki jo je prispevalo podjetje Pipistrel. Prevzel me je njen nežni vonj. V želji po druženju v naravi sva se s sostanovalko Kristino radi odzvali povabilu vzgojiteljice k obiranju sivkinih cvetov. Pridružili so se nama še drugi dijaki in skupaj smo pridno nabirali cvetove, vmes klepetali ter se tako bolje spoznali. Čas v dobri družbi teče hitreje in druženje smo končali, ko je sonce že zahajalo ter so nebo preplavile čudovite barve.

Obiranje sivke

Bližal se je dan, ko osnovnošolcem odpremo vrata našega dijaškega doma, zato smo pomislili, da bi postavili stojnico, s katere bi vel vonj po sivki, ki bi privabljal obiskovalce. Sivko smo posmukali, izbrali blago za vrečke in jih napolnili z dišečo sivko. Vzgojiteljici sem svetovala pri izbiri barv in vzorcev blaga, iz katerih je nato sešila lične hišice in vrečke.

Na hodniku prvega nadstropja dijaškega doma smo postavili majhno stojnico. Na njej so bile košara, napolnjena s sivko, ter dišeče hišice in piramide iz blaga. Stojnico smo popestrili s fotografijami, ki so prikazovale, kako je potekalo obrezovanje dišečih cvetov.

S skupnimi močmi in zamislimi nam je ta mini projekt zelo dobro uspel. Z veseljem sem se ga udeležila, saj sem bila v dobri družbi in v naravi, z vzgojiteljico pa sva se zelo dobro ujeli pri oblikovanju stojnice. Vesela bom, če se mi ponudi še kakšna podobna priložnost. Toplo bi jo priporočila tudi ostalim dijakom, saj je preživljanje prostega časa v naravi odlično za zdravje in dobro počutje.

Hermina Lover Medeot, 3. e

S srčnostjo, vedoželjnostjo in ustvarjalnostjo gradimo mostove

Že tradicionalne decembrske *Igrive igrice* so s tem šolskim letom postale spomladanske. Tako ne lepšajo več že tako z veseljem in dejavnostmi prenasčenega decembrskega vzdušja v vrtcih, temveč med otroke prinašajo spomladansko razigranost in mladost.

Igrive igrice, Drugačne muce, 3. d

Dijaki in dijakinje 3. letnikov predšolske vzgoje s svojimi tremi avtorskimi igrami *Drugačne muce*, *Gozdni prijatelji* in *Bober in njegov strah* med otroke vrtcev, kjer naši dijaki opravljajo pedagoško prakso, prinašajo vrednote naše šole: srčnost, ustvarjalnost in vedoželjnost. Kot vedoželjni so se dijaki pokazali že pred samim začetkom pisanja scenarija za *Igrive igrice*. S pomočjo znanja, ki so

ga pridobili pri splošnih predmetih in strokovnih modulih v teh treh letih, so iskali primerne teme, na katere bi naslonili svoja besedila in vloge, po izbiri teme pa so razmišljali, kako jo izraziti na način, ki je otrokom blizu. Že pri besednem izražanju med oblikovanjem scenarija so dokazali svojo ustvarjalnost, ki se je le še nadgrajevala, ko so besedilu pesmice dodali lastno glasbeno spremljavo, sešili izvirne kostume in naslikali sceno. Svoja besedila in glasbo so oživili z dodelanim vživljanjem v vloge, igranjem in plesom. Vendar bi bilo vse to zaman, če njihove vedoželjnosti in ustvarjalnosti ne bi spremljala srčnost.

Igrive igrice, Bober in njegov strah, 3. č

Srčnost je tista, ki nas povezuje v skupnost. Dajanje osreči tistega, ki daje, in tistega, ki prejema. Čeprav te igrice otrokom polepšajo vrtčevski dan, verjamem, da še več dobijo dijaki sami. Kako čudovito je opazovati, ko vsi, tudi tisti tihi in mirni dijaki, ob otrocih oživijo, ko vidijo smisel truda in časa, ki so ju vložili v igrice, ko začutijo, da so otrokom in vzgojiteljicam popestrili in polepšali dan in dojamajo povezavo med teorijo in prakso pri poklicu, za katerega se šolajo.

Ta povezava pa ni edina, ki se izoblikuje znotraj tega projekta. Gre namreč tudi za povezavo med generacijami – dijaki in otroci, dijaki in vzgojiteljicami – in razumevanje, da se morajo generacije truditi druga za drugo, si posvečati čas. Dijaki so tisti, ki bodo vzgajali otroke in tako oblikovali prihodnjo družbo. Zato je pomembno, da jim že med šolanjem privzgojimo čut za sočloveka. Človek namreč ne more živeti izoliran od drugih ljudi, je družabno bitje. Sodelovati mora z okoljem in ljudmi, ki ga obdajajo, kot se s tem projektom krepi sodelovanje med našo šolo in lokalnim okoljem.

Kot mentorica teh dijakov vedno bolj spoznavam, da se nam ni treba bati za obstoj družbe, dokler poučujemo in vzgajamo dijake, ki so pripravljeni toliko truda in časa vložiti v razveseljevanje otrok, v lepšanje sočlovekovega vsakdana.

Barbara Batagelj, prof.

GOZDNI PRIJATELJI

Lucija Leskovec

1. Go - zdni smo pri - ja - tel - ji. Vsi smo si dru - ga - čni,
2. Sku - paj smo spo - zna - li to, da ra - di si po - ma - ga - mo.

5
be - li, rde - či pi - sa - ni in ze - lo na - vi - ha - ni.
Če nam kaj na - ro - be gre, po - kli - če - mo pri - ja - tel - je.

Lepa Vida – izpolnitev srca in hrepenenja

Dijaki prvih letnikov programa Predšolska vzgoja so si letos februarja v okviru kulturnega dne ogledali gledališko predstavo Lepa Vida, ki je nastala v koprodukciji koprškega gledališča in Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. V Gledališču Koper so obiskali večerno predstavo, saj želimo srednješolcem omogočiti širšo kulturno izkušnjo.

Lepa Vida je bila moja prva večerna predstava. Zelo mi je bila všeč, tudi vzdušje je bilo drugačno kot na šolskih predstavah, ki sem jih poznala doslej. Pred odhodom smo se v šoli pogovarjali o bontonu v gledališču in na večernih dogodkih, zato smo se tisti večer lepše uredili in se ob prihodu v preddverje počutili bolj odrasle in suverene.

Marjeta Krečič, 1. č

Na predstavo smo se pripravili tudi tako, da smo pri slovenščini obravnavali dolenjsko različico ljudske Lepe Vide. Takrat se mi ni zdela nič posebnega niti novega, saj sem poznala že zelo podobno Prešernovo predelavo. Sicer pa sem se ob sami zgodbi naučila še kaj drugega o tej pesmi. Toda med potjo v Koper sem pomislila, da bi bila predstava zato lahko tudi dolgočasna. Ko pa so ugasnile luči in se je odgrnil zastor, sem bila vesela, da sem o Lepi Vidi že kaj vedela. Če ne bi poznala ljudske osnove, bi dogajanje na odru le občutila, ne pa tudi razumela.

Maša Kukanja, 1. č

Izseki iz besedil različnih avtorjev zgodb o lepi Vidi so bili mojstrsko zloženi v novo zgodbo. Prepoznala sem Prešernove verze.

Mia Curk, 1. d

Lepa Vida je bila sodobna ženska, razpeta med varnim, a včasih sila dolgočasnim domom in širnim svetom, ki jo vabi in kliče. Prikazovala je njeno hrepenenje po boljšem, lepšem, samostojnem in svobodnem življenju.

Lili Štucin, 1. d

Tudi mož je hrepenel po Vidi, potem ko jo je izgubil, otrok po materi in očetu, zamorec po (novi) ljubici ...

Katarina Albreht, 1. e

Enako je z nami ljudmi. Vedno hrepenimo po tem, česar nimamo (več).

Klara Bratina, 1. e

Moderna predstava z večno aktualno temo – hrepenenjem. Bila sem navdušena, ker sem jo proti pričakovanjem zelo dobro razumela. Lepa Vida je ženska za vse čase, kraje in okuse.

Katarina Hvalica, 1. č

Oče in sin – pričakovano, a tudi Vidin zamorski ljubimec – vsi trije moški so želeli Vido izoblikovati po svojih merilih, zase. Kot da še vedno nima pravice biti to, kar je sama po sebi. Toda današnja Vida ni več nemočna in pokorna. Zna in zmore se rešiti spon, ki jo želijo za vselej nekam prikleniti, zna (za)igrati svojo pesem, zna končati zveze z ljudmi, ki je ne cenijo, zna tudi oprostiti in se vrniti tja, kamor jo vodi srce.

Nika Tušar, 1. č

Vido sem doživela kot močno, nepremagljivo žensko, ki je znala uresničevati svoja hotenja, se kljub padcem pobrala in vztrajala naprej.

Natalija Plahuta, 1. e

Predstava mi ni bila všeč. Zgodba o lepi Vidi je bila pretirano posodobljena. Ljubša bi mi bila ljudska ali Prešernova.

Manca Vodopivec, 1. d

Vide ne obsojam. Od doma je ni gnala zgolj sebična želja, ampak predvsem okoliščine, ki so skoraj narekemale njeno nadaljnje ravnanje ...

Klara Velikonja, 1. e

Lepa Vida nazorno prikaže pogoste posledice nesrečnih zakonov in družin – alkohol, varanje, depresijo, samomor ...

Neža Urbas, 1. d

Zelo se mi je smilil Vidin mož, ki se mu je brez nje zmešalo in je naredil samomor, čeprav sta se prej veliko prepirala in se drug ob drugem na smrt dolgočasila. Zelo dobro je bilo pokazano, kako je njun odnos dobesedno »umrl«.

Mija Ferfolja, 1. d

Vide, ki je zapustila moža in otroka, nisem razumela. Niti tega, da je »ubila« ljubimca. Tako divje Vide nisem poznala.

Alja Mercina, 1. č

Z lutko je bilo zelo nazorno prikazano, kako vsa ka mati pravzaprav postane lutka komaj rojena ga otroka, ki odreja njen čas in prostor. In »črni zamorec« jo zato brez večjih težav »odveže« od doma, vendar je največkrat prav otrok spet tisti, ki jo pripelje in »priveže« nazaj.

Sara Bremec, 1. č

Zlahka sem se vživel v otroka, ki hrepeni po materi, po očetu, po sprejetosti in ljubezni. Strinjal sem se tudi z njegovo zaključno mislijo, da je ljubezen trpljenje.

Aljaž Ferfolja, 1. e

Otroci se največkrat ne zavedamo, da se matere zaradi nas odpovejo marsičemu, kar bi jih lahko še osrečevalo.

Hana Jereb, 1. d

Vida pokaže pravi materinski značaj. Četudi je trajalo, da je dojela, kje je njeno mesto, se je na koncu vrnila k otroku. Tako je tudi prav.

Anjara Lucija Gaberšček, 1. d

Tudi ob tej Lepi Vidi sem se spomnila na usodo aleksandrink, njihovih mož in otrok.

Ana Krašna, 1. e

Nisem razumela čisto vsega, a sem kljub temu uživala. Glasba, barve, luči, rekviziti – vse to je predstavi dajalo poseben čar.

Julija Krapež, 1. č

Veliko je bilo bele barve, ki je predstavljala hrepenenje in svobodo. Ogromno belo krilo se je kot morje širilo okrog posameznika, ki si ga je nadel – sprva Vida, za njo pa najprej zamorec, nato Vidin sin in nazadnje še njen mož. Vsak človek po nečem hrepeni, predvsem pa po tem, da je lahko tak, kot je v resnici, in da je tak tudi sprejet, ljubljen.

Danaja Furlan, 1. č

Nelagodno mi je bilo, ker je bila Vida del predstave skoraj gola. Razmišljal sem, zakaj, in sklepal, da verjetno zato, ker je hotela biti »odkrita«, taka kot je bila v resnici.

Nal Žorž, 1. d

Zelo mi je bilo všeč, ker je na začetku in na koncu igralec, ki je igral sina, gledalcem povedal uvod in zaključek.

Tilen Močnik, 1. e

Med prestavo sem najbolj opazoval mimiko, gibe in premikanje igralcev ter njihovo dihanje. Rad bi izboljšal svoje nastope, zato me zanima, kako to počnejo profesionalci. Seveda pa ne morem mimo glasbe, ki je bila po mojem mnenju najboljši del predstave. Igralci so imeli ali so izvrstno pobarvali svoje glasove. Navdušen sem bil tudi nad petjem in igranjem v živo.

Matic Peljhan, 1. d

Vrh dogajanja so zaznamovali divji, ritmični udarci na bobne. Tudi tu sem prepoznala moško nadvlado, saj je lepa Vida izvedla le nekaj udarcev, ko se je ob njej že znašel zamorec in ji brez besed nakazal, da to ni njeno mesto, ter se sam usedel za bobne in nadaljeval v svojem ritmu. V hipu je preglasil otožno melodijo saksofona, ki jo je izvajal Vidin zapuščen mož.

Nika Antonič, 1. č

Najbolj zanimiv mi je bil Vidin ples ob odhodu od doma. Odražal je njena čustva, misli, hotenja ...

Mia Bremec, 1. e

V šoli smo se o predstavi pogovarjali tudi po ogledu in ugotovili, da smo nekatere besede in dejanja lahko razumeli zelo različno, a vsi »prav«, odvisno od naših izkušenj in zrelosti.

Vita Čeč, 1. d

Izbrala in uredila: Alenka Vidmar, prof.

Domača pokrajina, Ajda Bevk, 1. č

Slabo, dobro in vse vmes

Pogosto pravijo, da ko srečaš pravo osebo, srce to takoj začuti. Obda te občutek varnosti, toplote. A kaj če srce to izve, ko je že prepozno? Sem Imani in povedala vam bom svojo zgodbo.

Ni lahko biti edino temnopolto dekle na šoli. Sploh ne v današnjem času. V času, ko je vse idealizirano. Ni prav, če si suh, ni prav, če si debel, ni prav, če imaš temno polt, ni prav, da se imaš za temnopoltega človeka. *Joj, kakšne lase imaš! Ali imaš dovolj čisto kožo? Poglej, kako se oblačiš – preresno, preveč provokativno, preveč otroče ...* Jaz na svet nikoli nisem gledala tako. Lahko bi rekli, da sem na svet gledala z velikimi, rdečimi, širokimi zenicami. Svet se je vrtel okoli mene, ne v prenesenem pomenu. Res se je vrtel. Na prste lahko preštejem, kolikokrat sem bila pri pouku »čista«, najverjetneje bi mi še kakšen prst ostal. »Tako vedenje se ne spodobi za 19-letno dekle,« mi je v ušesih odmeval glas ravnateljice, ki se je kot palica na vodi tresla za pisalno mizo. Vedela je, da bo o tem morala obvestiti starše, čeprav sem zakonsko odgovorna zase, kar je eden izmed razlogov, zakaj ne maram polnoletnosti. Oče me je prišel iskat in me resno gledal. Oči je imel priprte, ustnice pa je tiščal skupaj. Nič ni rekel, le odprl je vrata in mi s prstom pokazal proti izhodu. Vožnja iz šole je bila zelo ... zanimiva, bi bila beseda, ki bi opisala ta dogodek. »Mislim, da sem te naučil bolje, kot kaditi na šolskem igrišču.« Za sekundo sem mu skoraj verjela, ampak ... »To se dela v hišnikovi omari. Kot je to delal tvoj stari.« Pravzaprav sem te besede pričakovala. Moj oči je skoraj polovico svojega življenja preživel v zaporu, mama pa je pobrala svoje stvari in si na ulicah poiskala prvi *fiks*, ki ga je lahko dobila. V bistvu sem kar zadovoljna, kako sem odrasla. Precej odgovorno. V zaporu sem bila samo dvakrat ... v tem mesecu ... in nikogar nisem pretepla. Mislim, da napredujem. Zvečerilo se je in kot vsak večer sem se tudi tistega dne odpravila v skate park. Vsi *kul* najstniki smo se zadrževali tam. Kadili, pili, počeli kaj drugega. Legalnega, seveda, ne pa nujno družbeno sprejemljivega.

Takrat sem ga prvič spoznala. Takoj lahko opaziš, kdo je nov v tej soseski. Ker je to najbolj »gnil« predel mesta, tu po navadi končajo revne družine ali pa razni karteli, ki skrivajo svoje pošiljke. Ampak on ... bil je drugačen, v njem si lahko videl

smisel, voljo, morda celo ponos. To v naši soseski ni bilo pogosto. Stekla sem do njega in ga morda le malce prestrašila, da sem lahko obdržala svoj sloves. »Ti si verjetno nov fant, ki živi na koncu ulice, kajne?« sem ga odrezavo vprašala. »Ja, ravno smo se preselili. Šolo bom obiskoval tu blizu.« Pha, fant si misli, da je tu neka nobel šola za ustvarjalne in pametne. Vesel si lahko, če iz šole prideš živ. Dobesedno. Toliko drog in kriminala, kot ga je na tej šoli, ga ni nikjer. »No, moram nazaj domov. Verjetno se vidiva jutri ...?« »Imani,« sem mu odvrnila. »Lepo ime za lepo dekle. Se vidiva jutri, Imani.« Priznam, fant res ni bil slab. Bomo videli, kako se bo odrezal v šoli.

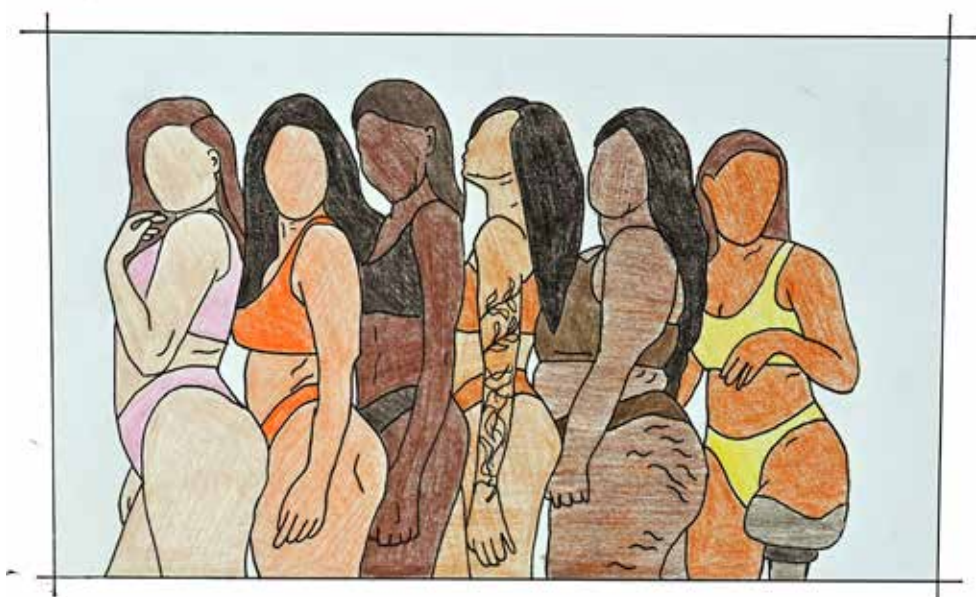
Jutro je in oče me spet pelje v šolo. Kaj pa vem, če je pametno voziti pod vplivom substanc. Kaj šele, če jih mešaš. No, pot v šolo sem preživela, brez praske. Preden sem zares zakorakala med šolske klopi, sem pred vhodnimi vrati še enega pokadila, ker sem ravno imela čas. Nato pa je spet prišel fant brez imena. »Hej, ti. Ti, ja! Ti je že kdo razkazal šolo? Ah, kaj sprašujem, seveda ne. Pridi, greva.« Fant je poskočil, stekel po stopnicah in mi sledil. Pokazala sem mu vse pomembne stvari. Kje je jedilnica, hodniki, ki naj se jih za svoje dobro raje izogiba, učilnice, telovadnica. Mislim, da si je vse zapomnil, saj si je v zvezek ves čas nekaj pisal. »Pokaži mi urnik.« Strmela sem vanj in si poskusila zapomniti čim več ur, kjer bi se lahko srečala. Fant res ni bil slab. Potem pa sem opazila, da so ure čisto enake mojim. Bila sem vesela, da bom končno lahko imela normalnega sošolca. Ura se je začela in usedla sem se na svoje stalno mesto, on pa je imel veliko nesrečo in se usedel na mesto, kjer se ne bi smel. »Hej! Boš sam vstal ali potrebuješ malo pomoči?« je zaklical Jack, ki je slonel na vratih učilnice. Jack je bil najbolj znan diler, tako na šoli kot na ulicah. Ko se je prepiral z novim fantom, mi je sočasno v torbo potisnil majhno vrečko z belim prahom. Pravimo mu tudi sladki prah. »Jack, v redu je, saj se bo fant sam presedel.« In novemu sem pokimala z glavo, češ naj se raje presede kam drugam. Profesorica nas je pri uri razdelila v pare za seminarsko nalogo in pristala sem v paru z njim. Seveda, kaj pa drugega. »Projekt lahko delava pri meni doma,« je rekel. Odleglo mi je, ker res nisem želela, da vidi mojega zadrogiranega očeta. »Super, se ogla-

sim popoldan.« Tako sem se istega dne oglasila pri njem doma in spoznala njegovo družino. Vse je bilo super. Tega nisem bila vajena. Skupaj smo jedli, malo sva delala za šolo, gledala filme in se pogovarjala o vsem in ničemer. Tako je bilo nekaj tednov, to pa se je spremenilo v mesece. Vedno pogostejše sva se družila in se med seboj povezovala. On ni nikdar prišel k meni domov. Nisem si ga upala povabiti, pa tudi svojega očeta sem se sramovala. Sicer sem mu o sebi povedala skoraj vse, le o družini ne ... bilo je pretežko. Nekega dne je k nama pristopil Jack. »Pridita jutri k meni na zabavo. Super se bomo imeli.« Jack mi je pomežiknil, saj je mislil, da bo od tega kaj dobil. »Ja, lahko bi šla. Se malo sprostila, se zabavala,« je rekel fant. Nisem želela iti, saj sem vedela, kakšna bo ta zabava. Droge, alkohol in vse vmes, ampak nisem ga mogla prepričati v nasprotno. Strah me je bilo, da same sebe ne bom mogla ustaviti in bom naredila kakšno neumnost. A sva vseeno šla. Oblekla sem se zabavi primerno, v malo bolj raztrgano trenirko. On pa se je oblekel, kot da gre v kak diskač. Srajca, hlače, čevlji. Oba sva spila nekaj piv, jaz pa sem nadaljevala z žganjem. Moj spomin je od tu naprej malce meglen. Spomnim se, da je do mene pristopil Jack in mi ponujal sladki prah. Ker fanta ni bilo poleg mene, sem se vdala v uso do in z Jackom stopila na stran. Prah sem stresla na mizo in ga s kartico poravnala v črto. Zvila sem bankovec za en dolar, nanj prislonila nos in močno potegnila zrak. V trenutku sem bila kot v raju. Nato pa se je raj spremenil v največjo nočno moro. Videla me je. On me je videl. Prebledel je

kot sveže pobeljen zid. Po tleh je vrgel kozarec in odvihral iz hiše. Skušala sem steči za njim, ampak zaradi vse te evforije nisem zmogla. Kar naenkrat pa so vsi na zabavi odhiteli ven. Zbrala sem misli in se prisilila, da sem se splazila od kavča do vrat. Na sredi ulice pa je nekdo ležal. On. Tam je ležal v mlaki krvi. Nihče ni videl, kdo je to storil in kaj se je sploh zgodilo. Meni je bilo v tistem trenutku vseeno. Vse do naslednjega dne, ko sem vse izbruhala in pretočila ogromno solz. Udeležila sem se pogreba. Njegova starša sta prišla do mene, me objela. Nista pa vedela, da sem najverjetneje prav jaz kriva za smrt njunega sina. Več mesecev nisem spala, komaj sem kaj pojedla. Predvsem pa se nisem dotaknila droge. Niti trave ne, ki je sicer nisem uvrščala mednje. Sama sebi sem obljubila, da bom bila zanj boljša.

Zanj sem se spremenila, čeprav prepozno. Bil je edini, ki mi je pokazal, kako je življenje lahko srečno in polno veselja. Njegovo kratko življenje me je naučilo, da moraš živeti pošteno, srčno ter vsak trenutek, kot da je zadnji. Zaradi njega sem čista že skoraj 10 let. Brez njega mi to ne bi uspelo. Zgodba bi se lahko končala drugače, če mojih odločitev ne bi usmerjali slaba družba, droge in alkohol. A on je prišel na mojo pot z razlogom. Vem, da sedaj z višav gleda name in se mi zadovoljno smeji. Z vsakim dnem, ki ga preživim brez drog, si dokažem, da sem boljša oseba ... zase in zanj.

Zoja Volk, 4. e

Drugačnost, Lana Brezavšček, 4. d

Moja

*Ko pogledam v tvoje oči,
modre na površini in zelene v globočini,
v njihovi globini se utopim,
ob lepoti onemim.*

*Tvoj nasmeh je moja luč,
edina, ki jo potrebujem,
edina, ki jo vidim,
ta, ki me prevzema z lepoto.*

*Držati tvojo roko je kakor držati pero,
lahko, krhko, nežno.*

*In tvoji lasje so
temnejši od noči v najhujši nevihti,
dražji so od najdražjih svil.*

*Življenje, težko in neumorno,
kruto in žalostno, kakršno je,
ti v njega stopiš, ga umiriš,
v tišini mi prisluhneš
in pot mi razsvetliš.*

*Z napakami ali brez
si popolna, edina zame.
Krasna, mirna, tiha in
še mnogo, mnogo več.*

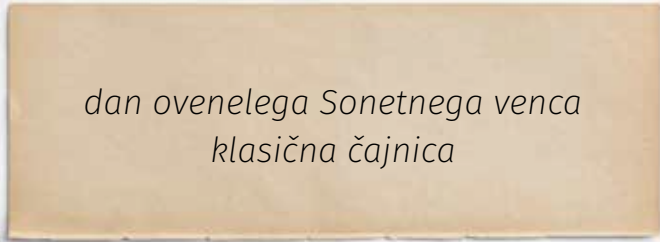
Ajda Stibilj, 1. b

Connected strangers, Taj Kosmač, 2. č

Usodno potovanje

Zbudila sem se na uličici, ki me je objemala s smradom po gnilih jajcih in vonjem popitega slivovca. »Kaj, kje, zakaj ... čakaj, koliko je sploh ura?« je bila moja prva misel. Ošinem levo roko, na kateri po navadi nosim svojo modrozeleno športno uro. Namesto nje pa zagledam listek, ki je bil na mojo roko pritrjen z drevesno smolo. Ali s čevljarско. Iz radovednosti sem ga odprla, saj je izgledal starejši od načina gradnje uličice, v kateri sem se nahajala. Takoj sem opazila zapis v pisavi, podobni gajici, ki sem se je učila že od otroštva, a imela je znake, ki so pripadali drugim pisavam. »Bohoričica,« sem tiho vzdiknila. Zapis je bil v dveh vrsticah, spisan s črno tinto. S peresom, ker verjetno legendarnih Pilotovih rolerjev takrat niso poznali. Zapisano sem po dolgem opazovanju vendarle razbrala:

dan ovenelega Sonetnega venca
klasična čajnica

Pisava je bila nagnjena, črke pa zapisane ozko in potlačeno. »Dobro, očitno je bil človek, ko je to pisal, nervozen in tesnoben.« Ampak omemba *Sonetnega venca* je bila precej natančen namig. »Čakaj,« sem ponovno pomislila. »Mar ni *Sonetnega venca* napisal Prešeren Juliji? Ne, saj ne morem biti v Ljubljani, in to sredi 19. stoletja ...«. Začutim težo svojih nog in na hitro pomežiknem. Zamižim in – vdih, izdih. Odprem oči in naredim načrt: analiziram okolico in situacijo. Torej, prva stvar: uličica. Pogledam naokoli in vidim, da je ozka in temna – mogoče se je že zmračilo. Vidim izhod, ki vodi v park. Vstanem in se napotim čim bolj v središče dogajanja, medtem ko si pretegujem noge. Pred seboj zagledam majhen park s paviljonom, ki me spominja na park Zvezda. Na levi strani je majhna kavarna, na desni pa več majhnih trgovinic. Mojo pozornost sta pritegnila majhna kavarna in možki, ki je med branjem časopisa srkal svojo kavo brez mleka. »Obup, zagotovo izbira kave odraža njegov značaj,« se zamislim, nakar me pritegne naslovnica njegovega časopisa. »Abecedna vojna se očitno izraža tudi v osebnem življenju: več

na strani ...« »A ni abecedna vojna potekala med Prešernom in, kaj je bil že oni drugi, lektor, ki je nos vtikal v vse ... Ko... Ko... Čakaj, Prešeren je eno pesem posvetil prav njemu ... Ko...,« in ne da bi se zavedala, sem se zatopila v svoje misli, medtem ko je možki, v katerega sem buljila, že začel divjati proti meni. »Kopitar, točno!« mi je potegnili, sekundo preden me je zagrenjeni lektor skoraj pobil s svojim časopisom. Ravno toliko časa sem imela, da sem stekla pred njim s kondicijo šprinterja na 600 metrov. »Ti razcapani umetnik, ustavi se! Tebe in tvojega prijatelja imam čez Ljubljano! Ali ne vidita, da škodita narodu in monarhiji?! Izdajalca turška!« Čisto ogorčena in začudena nad svojo hitrostjo ter besednim zakladom sem mu zakričala nazaj: »Nuorc, kej si šou flit! Loviš žensko sred Ljubljane, kej te ni sram?! Kej mi bluziš, da sem narodni izdajalec, če si ti prou isti!« nevedoč, da sta se mi spremenila glas in govor, čeprav sem govorila v svoji rodni primorščini. »Seveda si ženska; ampak po značaju! Če že praviš, da sva oba izdajalca, zakaj se ne ustaviš, da bi to trditev raje dokazala z besedami in ne z nogami?!« zakriči nasprotnik, ki ga očitno (besedno) ne morem premagati. Preveč utrujena, da bi človeka še naprej zmerjala, sem vse svoje moči uperila v to, da sem se prebila skozi prehod ter se nato skrila za drevo, ki je bilo ravno toliko široko, da je skrilo mojo postavo. Kopitar je prišel pol minute kasneje – očitno so se mu leta že poznala. Iskal me je polovico časa, kot je zaostal za mano, ter nato predano, ampak agresivno zaklical: »To še ni konec, Čopko, enkrat bom tebe in tvojega prijateljčka že dobil v pest!« »Čopko – ta pa je za romantika kar precej sodobna!« sem se odzvala na glas. Ne da bi se zavedala, sem z rokami pokrila usta. »Saj to ni moj glas!« sem potihoma rekla. Bil je nizek in je dajal občutek, da govori mutirana veriverica. »Ok, ne paničari, mogoče si premalo hidrirana,« sem si rekla in se odločila, da si v najbližji kavarni naročim kozarec vode. Med hojo opazim, da ni več niti kančka sončne svetlobe. Noč je bila topla, le tu in tam je zapihala kakšna sapica. Po kakšnih petih minutah hoje vstopim v kavarno ali nekaj podobnega. Hitro ugotovim, da je to najbrž pivnica, saj so bili v prostoru sami možki. Debeli, suhi, eni, kot da tukaj živijo, drugi, kot da bodo tukaj umrli. Med iskanjem sedeža mi točaj zakliče: »Čop, danes si pa pozen. Od teh knjig boš še zbolel!« Zdrznem

se, pogledam okoli sebe in najdem tipa, ki mi govori. S kazalcem pokažem nase, ta pa intenzivno zakriči: »Čop, stari, kaj si se spečal z drugim točajem, ker si očitno toliko nacukan, da ne veš niti zase?« »Ne, stari, kje pa! Veš, da sem zvest kakor pesnik muzi ... ali muzam!« mu odvrnem, čeprav še vedno začudeno in očitno preveč utrujeno, da bi zaznala, da je točaj druga oseba v večeru, ki me je poklicala s priimkom znanega slovenskega pesnika. Usedem se za pult, čist kot zvezda. »No, kaj boš spil na ta julijski večer, dragi prijatelj?« me vpraša. »Samo kozarec vode bi, prosim. Noč je dolga, telo pa mi preplavlja več euforije, kot jo lahko pridobim iz alkohola.« »Ma, če ti nisi bolan, sem jaz avstro-ogrski cesar,« si nevedoč, da sem ga slišala, zamrmra sam sebi. V hipu, ko se je točaj obrnil, sem stekla v kopalnico, da bi si osvežila obraz. Ko pa se želim v pogledati ogledalo – sicer po izgledu in umazaniji čudno, da se sploh vidim, zagledam neprepoznaven obraz. Tanke rjave lase, ki dosegajo učinek pleše, blede koža, prekrita z rdečico, in v opravi, ki bi morala biti priznana za mednarodni zločin; kombinacija črne, bele in rumene. »Groza,« pomislim. »V drugem kraju sem, drugem času, Kopitar me je lovil in zdaj izgledam kot nedorasel otrok ... Kaj sem slučajno v peklu?« se zamislim nad sabo in današnjim dnem. Nakar zaslišim glasen »BUM!« V strahu pritečem iz kopalnice in zagledam karabinjerja, ki tepe človeka v tridesetih letih, mrtvo zapitega in z umazanimi črnimi kodri.

»Gospod, milostno, pustite mojega prijatelja pri miru!« zakričim, ne da bi pomislila na dogajanje. In na dejstvo, da človeka sploh ne poznam.

»Kaj ga bom pustil pri miru, spil je že dva litra slivovca in se še erotično spravil na mladoletno natakario, za vse skupaj pa niti plačati ne more!«

»Ne skrbet, bom že poravnal,« sem mu odvrnila.

Po tem ko sem plačala z denarjem, ki sem ga očitno zaslužila s pisanjem, sem neznanca, ob katerem sem imela občutek domačnosti in mi je pobruhal skoraj vse cunje, trikrat, odvlekla na sveži zrak malo stran od pivnice.

»Očitno si le dobil moje sporočilo, prijatelj moj.«

»Seveda sem ga, le kako ga ne bi ...«

»Saj me niti po imenu ne poznaš več, dragi Matija. Ja, kdo pa bi me v takem stanju; v brezupu, z glavo v oblakih in z nogami trdno na tleh, še pod tlemi,

haha. Spet sem otožen zaradi Julije; lepo življenje živi s tistim smrduhom, advokature mi spet niso odobrili ... Kaj naj, Matija? Kaj naj storim???«

»Za začetek zaspi. Ko pa se zbudiš, bova že nekaj pogruntala.«

»Hvala ti. Ne vem, kaj bi brez t...« In že je zaspal.

Pod milim nebom, ki so ga v tej topli noči spremljali neznančev smrcanje in zvoki čričkov, sem začela premišljevati o vseh dogodkih. Torej: Kopitar me lovi, neznanec smrdi po slivovcu, govori o Juliji in neodobrenih advokaturah? In bolj, ko sem vse skupaj začela premišljevati, bolj sem se odgovoru izogibala.

»Rabim še eno potrditev. Če je ne dobim, vso norijo skupaj ovržem in grem k zdravniku, da me zapre v Polje,« sem si tiho rekla, a dovolj na glas, da je željo uslišala goljfiga kača. Isti trenutek je pod moje noge poslala časopis – tistega, ki sem ga videla pri Kopitarju. Nežno sem ga pobrala, da ne bi zbudila sopotnika. V rokah sem ga razvila in poiskala datum.

In to je bila potrditev. Tista, ki sem si jo želela in se je obenem bala.

O, ne!!!

Datum je bil 3. 7. 1835, ob pogledu nanj pa sem razbrala svojo usodo.

V glavi se mi je takoj po spoznanju spisalo besedilo besedilne naloge:

»Si najstnica iz 21. stoletja, ki se je čez eno noč utelesila v Prešernovem najboljšem prijatelju, Matiju Čopu, in veš, da bo ta čez tri dni umrl zaradi utopitve v Savi. Za vrnitev domov si primorana postati razlog, da tvoj najboljši prijatelj spiše uvod k delu, ki bo oba zaznamoval tudi po smrti.«

»Kaj boš naredila; se ubila ali s svojim preživetjem spremenila svojo sedanost?«

Srečno pri nalogi. Zmoreš to!«

tvoja Goljfiga kača.

P. S.: Dragica, izvrstno znaš plavati! ;)

nadaljevanja NE. BO.

Nina Santoro, 2. a

Večnost besed

Bil je še en navaden sončen dan, dokler to ni bil več. Sprehajala sem se po sončni in ozeleneli jasi, po Prešernovi poti in opazovala napise z njegovimi dosežki, izdelki in mislimi. Prišla sem do zadnje table, ob kateri je bila stara lesena klop. Sedla sem nanjo in pod seboj videla prehojeno pot, dolino, ki jo je čarobno obsevalo sonce. Poleg mene je na klopci ležala stara, že nekoliko uničena knjiga. Nisem se mogla upreti sili, da jo odprem, prelistam, preberem. Prijela sem jo v roke, na njej pa prebrala naslov *Večnost besed*. Takoj sem želela ugotoviti, kakšna čarovnija se skriva v njej.

Pisalo je tako:

Stopal sem skozi megle časa, preveval me je občutek nemoči in zmedenosti. Moje korake je vodila neznana sila, kot bi me nevidna roka potiskala daleč v preteklost. V tišini večernega mraka sem se znašel na mestnem trgu, kjer so se stari kamniti tlakovci prepletali s senco stoletnih kostanjev. Zdelo se je, da sem se znašel v drugem času. V času, kjer so se ulice prepletale z umetnostjo, besede prelivale v pesmi in duše hrepenele po ljubezni. Vse okoli mene je odsevalo brežhibnost, strast in glasbeno harmonijo. Znašel sem se v času, ki je dihal z in za romantiko. V času Franceta Prešerna.

Nenadoma sem v sebi zaslišal glas, ki me je vodil in me vlekel proti neznanemu cilju. Noge so se začele kar same premikati. Ni mi preostalo drugega, kot da vstanem in grem. Še tako poznana pot se mi je zdela neznana. Moderne trgovske centre in betonske zgradbe so nadomestili slikoviti kamniti mostovi. Ulice so imele pridih tradicionalnosti. Na tlakovanih ulicah, polnih življenja, je mrgolelo ljudi v starinskih oblačilih in vozov z živalskimi vpregami. Izgledalo je, da imajo vsi nek cilj, nekakšno nalogo in da ima vse nekakšen smisel.

A vseeno se mi nekaj ni zdelo prav. Imel sem občutek, kot da se je vse upočasnilo, kot da še vedno sanjam, ampak sanjam resničnost. Spreletel me je srh, a radovednost me je gnala naprej. Sredi glavne ulice sem zagledal majhno kavarno, iz katere se je dvigala melodija klavirja, ki me je tako prevzela, da sem vstopil, in ob tem mi je zaigralo srce. Kavarna je imela dušo, odražala je nekaj, česar se z besedami ne da izraziti. Nekaj tako globokega, kar ne mine, nekaj večnega.

*Ko sem vstopil, sem ob eni od miz zagledal France-
ta Prešerna. Sedel je sam, s skodelico črne kave v roki, obkrožen s knjigami in papirjem, na katerega je zelo zavzeto nekaj zapisoval. Opogumil sem se in prisedel. Njegove oči so izražale njegovo zgodbo. Njegov globok pogled je v mojem srcu pustil sled. Začutil sem trpljenje, obenem pa njegovo silovito moč in željo po nečem. Do njega sem čutil strahospoštovanje, a sem se opogumil in začel pogovor. Moje misli so bile natrpane z vprašanji. Izbrati sem moral pravo, tako, ki ga ne bo odvrnilo, tako, pri katerem mi bo s kratkim odgovorom povedal veliko. Naposled sem ga vprašal: »Kje najdete navdih za svoje pesmi? Za pesmi, ki odmevajo skozi stoletja?« Ko sem že mislil, da me bo odslovil, se mi je nasmešnil in rekel: »Vse okoli mene je navdih: narava, umetnost, ljudje, bolečina, ljubezen. Besede so kot ptice. Kot ptice pojejo ob vseh priložnostih. Vsak trenutek je priložnost za besede, ki zaigrajo na strune srca drugih.« Njegov odgovor me je pustil odprtih ust. Želel sem izvedeti vse o njegovo preteklosti, sedanjosti, bolečini in trpljenju. Pa tudi to, kako njegove pesmi kljub vsemu vedno odražajo ljubezen. Pa naj bo ta večna ali minljiva. Iskrena ali lažniva. Globoka ali zgolj površna. Prešeren se je zopet zatopil v svoje knjige in papirje. Vprašal sem ga: »Kaj je za vas ljubezen?« Ob njegovem pogledu me je ponovno spreletel srh. Imel sem občutek, da bom odgovor na to vprašanje moral iskati drugje. V trenutku, ko sem hotel oditi, sem pogledal proti listu na mizi pred nama. Na njem je pisalo: LJUBEZEN JE VEČNA. Pogledam Prešerna, ta pa odvrne, preden se ponovno zatopi v svoje pisanje: »In besede so naša večnost.« Zahvalim se mu, vstanem in odidem iz kavarne ter se nadiham svežega zraku. Postopam po uličicah prastare Ljubljane in si ogledujem ljudi. Usedem se na staro klopco ob Ljubljani. Zazrem se v daljavo. Pod vtisom preteklih dogodkov ob žvrgolenju ptic in šumenju reke zaprem oči. Bogatejši sem za spoznanje, da je ljubezen resnično večna.*

Zaprta sem knjigo in se zazrla v dolino, na katero je počasi legal mrak. Nikoli si nisem mislila, da me bo Prešeren tako obogatil. Sem se pa vedno spraševala, kako mu je uspelo napisati taka mogočna dela. Taka, ki odmevajo v večnost. Zdaj vem, da sem korak bližje odgovoru. Prešeren je vedel, da so čustva in besede tiste, ki nas povezujejo skozi čas. In tako je vsak trenutek priložnost za večnost.

Neja Jerončič, 2. a

Prešeren na spletu

primiceva.julija
Yesterday at 2:55am

Like · Comment · Share

833 people like this.

5 shares

matija_cop Kaj se dogaja?? 😊
Like · Reply · 7 · 5 mins

france.pr
Žalostna komú neznana je resnica, de jo ljubim,
v pesmih mojih védna, sama govorica, de jo ljubim.
Ve že noč, ki brédsko sliši zdihovati me brez spanja,
ve že svítla zarja, dneva porodnica, de jo ljubim.
❤️
Like · Reply · 2 · 5 mins

zalika.dolenc OMG, lovam 🌟🌟
#like #share
Like · Reply · 28 · 5 mins

Write a comment ...

Karin Kobal, Ela Greif in Saša Kobal, 2. b

kranjska.cbelica

3 posts 8,8 M followers 585 following

France Prešeren
5x zavrnjena advokatura
youtu.be/0e4cZNi9nTs?feature
Followed by **matija.cop**, **estebanocon** and 41 others
Following Message

Gym time **Julči<3**

dr_fig_preško
Ljubljana Slovenia

Spoštovani, že eno leto je minilo, odkar je moj ljubi prijatelj Matija Čop odšel v večnost ob bregovih Save. V njegovo čast sem ustvaril sonet, ki sem ga vključil v svojo pesnitev "Krst pri Savici".

MATIJU ČOPU

Vam izročim, prijatlja dragi mani!
ki spi v prezgodnjem gróbi, pesem milo;
ločitvi od njega mi je hladilo,
bila je lek ljubezni stari rani.

Minljivost sladkih zvez na svet' oznani,
...

Če hočte nadaljevanje, pustite svoje sledi v komentarjih, všečkajte in sledite mi ❤️

Vašemu srcu hvala
-Prešeren

12,675 likes

dr_fig_preško Predragemu prijatelju 🥰 @matija_cop
#pesnitev #sovraznasreca #krstprisavici
View all 65 comments

matijačop.fp Dragi Prešeren, moje sožalje :(

uršikazala7 Odlična pesnitev!!

JULIJ 1836

Lara Bačar, 2. a

Liljana Chapanova in Anamarija Bajc, 2. b

France dr. Prešeren · Following
Remembering

1849

France dr. Prešeren MATIJU ČOPU 🙏

Vam izročim, prijatelj, dragi mani,
ki spi v prezgodnjem grobi, pesem milo;
ločitvi od njega mi je hladilo,
bila je lek ljubezni stari rani. ... more

View all 1800 comments

Matiček Čop 🙌🙌 Prjatu, kej bo? Govoriš, ku da sm umrou

Julija 🍷 Kej pa meni, ne boš napisal soneta?!

Urška 🍷 France, da ne bi Juliji kej napisal! 😊

Andrej Smole 🍷 Kej tu si pisal ven iz groba, al kaj?

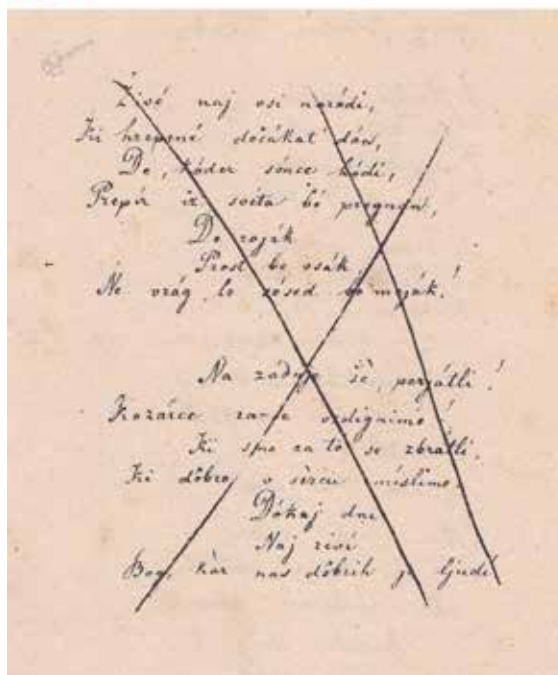
France dr. Prešeren tje v posteljo postlano v črni jami,
v kateri spi, kdor vanjo spat se vleže,
de glasni hrup nadlog ga ne predrami.

Add a comment...

175 let nazaj

preseren1800 · Following
Vrba na Gorenjskem

2.123.103 likes

preseren1800 V sovražnike 'z oblakou rodu naj naš'ga trešči grom ... more

View all 5 comments

kopitarjerneji Ali to leti name?

preseren1800 Ko pride drugi dan spet mož kopitni,
namest' da bi šel dalj po svoji poti,
ker čevlji so pogodu, méč se loti;
matija.čop Podpiram te in ob strani ti stojim.

preseren1800 Nazadnje še, prijatlji,
kozarce zase vzdignimo,
ki smo zato se zbratli,
ker dobro v srcu mislimo;

Add a comment...

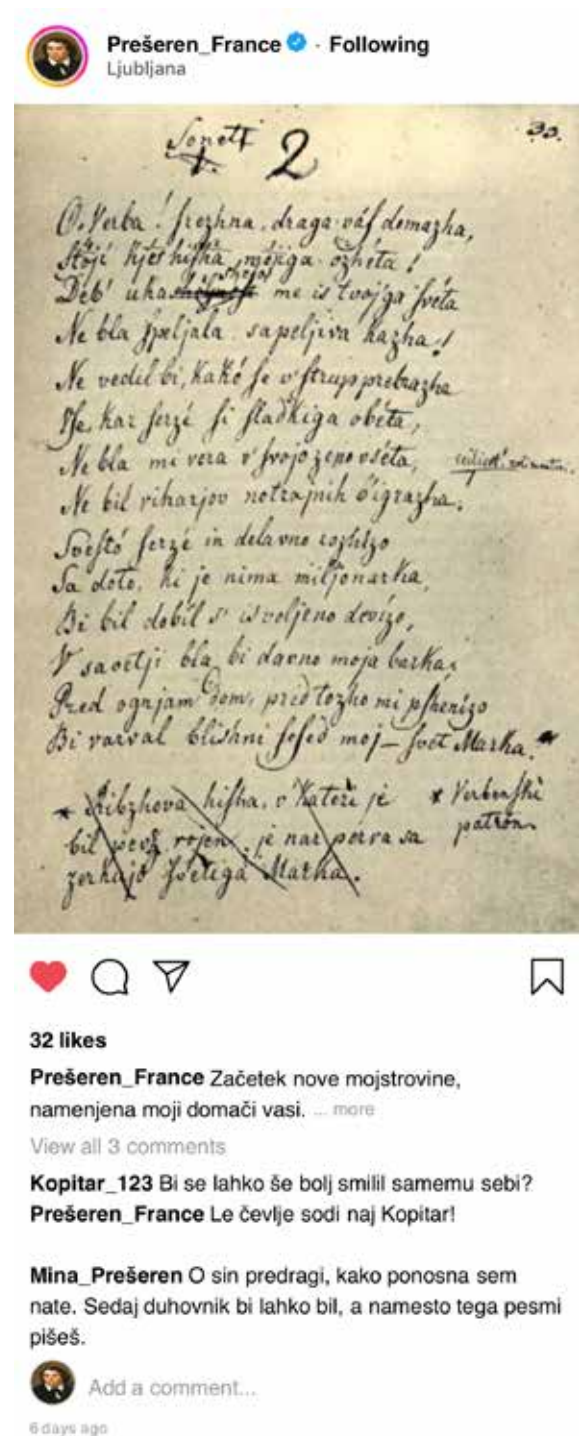
6 days ago

Neli Turk in Ana Rustja, 2. b

Leja Slokar in Anika Vodopivec, 2. b

Vid Faganel, 2. a

Loti Kovšca in Maria Stoyanova, 2. b

Sanjač

Na preteklih potovanjih si sanjal
o svetu, ki te je vabil na vsakem koraku.
Sprehajal si se po mestih in pokrajinah,
čutil si, kako srce ti je odprto.

Vstopil si v tujino, neznane dežele,
rastel si skozi kulture in običaje.
V vsakem koraku si odkrival čudesa,
ki so te navdihnili in napolnili s srečo.

Na sončnih plažah si občudoval morje,
v gorah si se povzpel do najvišjih vrhov.
Vsak trenutek je bil popoln in brezmejen,
bil si del nebesne neskončnosti.

Pretekla potovanja so ti dala krila,
da sanjaš o novih avanturah, v katere boš
poletel.

Jona Stibilj, 3. a

Ravnovesje, Jakob Volarič, 4. d

Poklon, Elizabeta Kobal, 4. e

IZVIR 2023/2024

KOLOFON:

Naslovnica: *Jaz in moj prijatelj*, kolaž, Elizabeta Kobal, 4. e

Izvir, 2023/2024

Glasilo Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Urednica: Laura Brataševac, prof.

Oblikovanje in priprava za tisk: Elizabeta Bratina, prof.

Lektoriranje: Laura Brataševac, prof., in Barbara Batagelj, prof.

Tisk v EU

Naklada: 850 izvodov

C500-3644

maj 2024

SREDNJA ŠOLA
VENO PILON
AJDOVŠČINA

